

Torsdagen den 16 november

Kl. 12.00–15.26
16.00–17.48

---

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 26 oktober justerades.

§ 2 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

1 bil.

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har jämlikt 7 kap. 7 § riksdagsordningen i separata beslut den 21 september 2017 och den 28 september 2017 kommit överens om att genom deputerade i ett sammansatt utskott gemensamt bereda proposition 2017/18:31 *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak* samt motioner och proposition 2017/18:32 *Fortsatt svenskt deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan* samt motioner.

Till deputerade och suppleanter i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogade förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde den 14 november 2017 utsett följande presidium:

Kenneth G Forslund (S), ordförande

Allan Widman (L), vice ordförande

Stockholm den 14 november 2017

Martin Brothén

Kanslichef utrikesutskottet

Lars Franzén

Kanslichef försvarsutskottet

*Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet
sammansättning fr.o.m. 14 november 2017 t.o.m. 7 december 2017*

Deputerade

Suppleanter

1. Kenneth G Forslund (S)	1. Pyry Niemi (S)
2. Hans Wallmark (M)	2. Jan R Andersson (M)
3. Alexandra Völker (S)	3. Peter Jeppsson (S)
4. Karin Enström (M)	4. Margareta Cederfelt (M)
5. Olle Thorell (S)	5. Emilia Töyrä (S)
6. Björn Söder (SD)	6. Jeff Ahl (SD)
7. Lena Asplund (M)	7. Lotta Olsson (M)
8. Kent Härstedt (S)	8. Paula Holmqvist (S)
9. Kerstin Lundgren (C)	9. Daniel Bäckström (C)
10. Pernilla Stålhammar (MP)	10. Anders Schröder (MP)
11. Sofia Arkelsten (M)	11. Göran Pettersson (M)
12. Maria Andersson Willner (S)	12. Krister Örnfjäder (S)
13. Roger Richtoff (SD)	13. Mikael Jansson (SD)
14. Allan Widman (L)	14. Birgitta Ohlsson (L)
15. Yasmine Posio Nilsson (V)	15. Lotta Johnsson Fornarve (V)
16. Mikael Oscarsson (KD)	16. Sofia Damm (KD)
17. Mattias Ottosson (S)	17. Kalle Olsson (S)

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2017/18:132

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:132 Specialistsjuksköterskor
av Lotta Olsson (M)

Interpellationen 2017/18:132 *Specialistsjuksköterskor* av Lotta Olsson
(M) besvaras den 5 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokat engagemang.
Stockholm den 13 november 2017

Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2017/18:FPM19 Meddelande om fullbordande av bankunionen
KOM(2017) 592 till finansutskottet

§ 5 Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering

Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering

Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU8

Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering
(skr. 2016/17:196)

föredrogs.

Anf. 1 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Vi lever i en orolig tid. Vi ser snabba förändringar. Och under de kommande åren kommer omvärldens utmaningar att allt tydligare och oftare bryta sig in i den svenska vardagen. I denna tid av stora utmaningar ska Sverige kunna vara en stark aktör som tar sitt ansvar för internationell fred, säkerhet och utveckling.

Vårt deltagande i civil och militär krishantering är centralt i detta. Sverige ska ha förmågan att förebygga och hantera de kriser vi ställs inför, men vi ska även samverka med andra. Det kräver att vi för en aktiv utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik med en tydligare koppling till och prioritering av svenska intressen. Politiken ska syfta till att skydda det svenska territoriet och värna det öppna samhället, byggt på våra grundläggande värderingar.

Herr talman! De säkerhetsutmaningar som vi ser omkring oss är mångfasetterade och komplexa, och de inbegriper inte bara traditionella militära hot. Vi vet allihop att vi står inför en bred hotbild där även faktorer som klimat, energi, livsmedelsförsörjning och asymmetriska hot, såsom terrorism, cyberattacker och desinformation, kommer att påverka oss. Det gör att svaren på säkerhetsutmaningarna också måste vara breda där både militära och civila förmågor samverkar för att stärka vår robusthet och kunna möta kriser.

Sveriges internationella insatser är ett viktigt bidrag för att stärka arbetet för fred och säkerhet på många oroliga platser runt om i världen. Genom att delta i de internationella insatserna stärker vi också vår egen säkerhet och vårt säkerhetspolitiska inflytande. Svenska militära internationella insatser kommer att fortsätta att vara betydelsefulla. Det är viktigt att Sverige och andra länder även i fortsättningen har ett starkt internationellt militärt engagemang för fred, säkerhet och stabilitet.

Det finns naturligtvis utmaningar, och vi måste också prioritera. Det handlar om var, i vilken kontext och med vem eller vilka Sverige ska göra internationella insatser. Det handlar också om hur vi blir bättre i samverkan mellan civila och militära delar för att kunna skapa långsiktiga lösningar och hållbarhet. Sverige bör även i fortsättningen delta i kampen mot den internationella terrorismen.

Sverige har vid flera tillfällen deltagit i Natoleda insatser. De har varit värdefulla och har bidragit till fred och säkerhet. Men det finns självklart även ett värde i att i större omfattning delta i FN-ledda insatser, vilket vi alltså gör nu. Vi deltar dessutom i både civila och militära EU-ledda insatser.

När det gäller Nato, herr talman, har de fyra allianspartierna en reservation i betänkandet. Jag passar på att yrka bifall till den. Det gäller reservation 5. Jag står naturligtvis bakom Moderaternas alla reservationer men yrkar inte bifall till dem för att vinna tid.

Vi delar regeringens bedömning i fråga om ökat samarbete med Nato, men vi tycker inte att detta är tillräckligt. Nato har sedan organisationen bildades varit en hörnsten i den europeiska säkerheten och borgat för en stabil utveckling i vår del av världen. En av de tre grundpelarna i Natos strategiska koncept är internationell krishantering. Nato lägger också stor tonvikt vid civil beredskap som en åtgärd mot hybridliknande hot.

Nato fyller alltså en avgörande roll när det gäller den internationella krishanteringen. Att Nato gör detta är ett av skälen till att vi anser att Sverige bör bli medlem. Men vi ska självklart också fördjupa existerande samarbeten med Natoländerna på så många områden som möjligt för att skapa förutsättningar att ge och ta emot civil och militär hjälp i händelse av en kris eller konflikt.

Sveriges viktigaste säkerhetspolitiska arena, förutom Nato som vi dock inte är medlemmar i, är Europeiska unionen, som ju är en organisation som vi är medlemmar i. Med tanke på det försämrade säkerhetsläget är frågan om ett europeiskt säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete alltmer viktig. Vi tycker att det är bra att EU tar större ansvar, både civilt och militärt, för internationell fred och säkerhet, inte minst i närområdet. Därför stöder vi den nya ambitionsnivå som finns för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken.

EU kan ta på sig stora gränsöverskridande utmaningar och kan hantera många olika hot och risker. EU har förutsättningar att vara en global aktör i och med den bredd av säkerhetspolitiska instrument som unionen faktiskt förfogar över.

Nu pågår flera olika processer för att stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Vi välkomnar arbetet med det. En gemensam säkerhets- och försvarspolitik omfattar också en effektiv krishanteringsförmåga och måste kunna hantera säkerheten både utanför och inom unionen. Det är avgörande för en bibehållen säkerhetsordning i Europa och närområdet.

Här tycker vi att den svenska regeringen bör göra mer för att kunna vara med och påverka. Sverige ska vara aktivt och driva på, inte minst på de områden där det finns uppenbara samarbets- och effektiviseringsvinster.

FN har naturligtvis en unik roll. Dess uppgift är att verka för global utveckling och fred. Den har inte blivit enklare med åren. Om FN ska kunna vara starkt och fungera i realiteten måste vi driva på för att reformera FN. FN:s säkerhetsråd har av medlemsländerna fått huvudansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Men de senaste åren har säkerhetsrådet misslyckats med att hantera de svåraste konflikterna vi har

sett; de två största gäller Syrien och Ukraina. Det skadar naturligtvis trovärdigheten för FN som global aktör för fred. FN måste bli bättre. Det gäller inte minst civil och militär krishantering.

Herr talman! Jag vill slutligen betona vikten av att vi arbetar med frågor som gäller kvinnor och barn, för kvinnor drabbas ofta särskilt hårt av kris, krig och naturkatastrofer.

Därför behöver vi lägga fortsatt stor kraft på de här områdena inom kris- och konflikthantering, inklusive utvecklingsarbete och övrigt internationellt arbete. Att arbeta utifrån FN-resolutionerna 1325 och 1820 om kvinnors och barns situation i väpnade konflikter innebär viktiga verktyg som ska präglade den svenska och internationella civila och militära krishanteringen.

Anf. 2 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation nr 6 i betänkandet. Vi behandlar i dag utrikesutskottets betänkande nr 8, *Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering*. Jag vill inledningsvis tydliggöra att de multilaterala samarbetena är viktiga för att lösa internationella problem. Det förstår man ju, eftersom det är internationella problem vi hanterar. Det är inte fel att sondera terrängen med övriga medlemmar i EU om de har liknande åsikter som vi. Har de däremot inte det ska vi inte låsa oss fast vid en EU-linje där vi kompromissar bort vår linje i frågan. GSFP får till exempel aldrig bli en viktigare diplomatisk och säkerhetspolitisk arena än FN eller en dialog med våra nordiska grannländer.

Förslagen som återfinns i betänkandet måste också sättas in i en kontext för att förstås på djupet. När vi pratar om samarbeten med EU och inom EU måste man förstå att det handlar om mycket större saker än enskilda betänkanden och enskilda förslag. Inom EU och här i Sveriges riksdag återfinns globalister som driver en agenda som inte är i linje med vad som är säkerhet för respektive folk i de europeiska länderna. Agendan som i stället sätts är att skapa statsliknande institutioner inom EU för att slutligen upprätta en europeisk federativ stat som är styrd av byråkrater och stora länder såsom Tyskland och Frankrike – vi andra får vackert anpassa oss.

Juncker, EU:s icke folkvalda president, har satt upp som mål att EU ska ha ett gemensamt försvar. Han har till och med satt ett årtal för när han tycker att detta ska vara infört, nämligen 2025. Pesco, som delvis behandlas i betänkandet, är ett första steg mot precis det här – ett permanent strukturerat samarbete. Pesco kallas av Juncker för en sovande skönhet. Samma president som kräver ett EU-gemensamt försvar senast 2025 medger att Pesco är det första steget mot ett gemensamt EU-försvar.

De borgerliga och rödgröna partierna här i riksdagen är rörande överens om att det här är någonting väldigt positivt och att vi i större utsträckning ska underordna oss EU och bidra till en europeisk superstat. En stat är inte en stat utan en egen försvarsmakt. I det ljuset ska förslagen som återfinns i betänkandet ses. EU behöver en gemensam försvarsmakt för att kunna kategorisera sig som just en stat.

Det finns en mängd motsägelsefulla skrivningar och ställningstaganden i betänkandet. Det är relativt vanligt när vi behandlar EU. Bland annat står det: "Utskottet instämmer i regeringens bedömning att ett starkt europeiskt samarbete, med Europeiska unionen som kärna, är av stor vikt mot bakgrund av det ökande antalet konflikter i världen. EU bör därför stärkas som säkerhetspolitisk aktör, bl.a. genom att utveckla unionens förmåga att planera och genomföra civila och militära krishanteringsinsatser. --- Utskottet instämmer dock i försvarsutskottets uppfattning att det europeiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet inte ska präglas av överstatlighet." Längre fram skriver man: "Regeringen vill se ett inkluderande Pesco, där så många EU-medlemsstater som möjligt väljer att delta från början. För regeringen är det även viktigt att Pesco leder till en ökad operativ förmåga och bidrar till att Europa kan ta ett ökat ansvar för sin egen säkerhet."

Om man ska ta ett krafttag och skapa operativ förmåga måste man också bygga upp militär infrastruktur och militära institutioner som gör att vi kan skapa en operativ förmåga i EU. Samtidigt som man inte vill ha överstatlighet är det precis mot överstatlighet vi rör oss. Det är i linje med det som Juncker och många andra uttalade federalister i Europeiska unionen har uttalat sig för.

I en omröstning i EU-parlamentet om en försvarsunion och inställningen till denna framgick det med ganska stor tydlighet var respektive parti står i den här frågan. De borgerliga representanterna i EU-parlamentet röstade ja till en försvarsunion med målet om ett gemensamt EU-försvar. Men i den här kammaren påstår man att man är emot ett överstatligt samarbete. Jag får inte riktigt ihop det.

De socialdemokratiska ledamöterna i Europaparlamentet röstade lite olika. Vissa avstod och tillät därmed det här att passera ostört, medan vissa faktiskt röstade nej. Men det visar lite grann också Socialdemokraternas vingliga inställning i de här frågorna. Ena dagen säger de nej, andra dagen ja, tredje dagen kanske.

Herr talman! I betänkandet återfinns följande på s. 7: "I detta läge är multilateralt samarbete i allmänhet – och inom ramen för EU i synnerhet – viktigare än någonsin för Sveriges säkerhet." Vad har EU gjort för Sveriges säkerhet? I dag har vi inget gränsskydd i Sverige. De handgranater som kastas i förorterna mot svensk polis, tror ni att de är tillverkade här i Sverige? De smugglas fritt genom hela Europa och in i Sverige på grund av de nedmonterade gränsskydden. Kriminella rör sig fritt över gränserna. Terrorister rör sig också fritt över gränserna, vilket bevisats om och om igen. Jag förstår inte riktigt hur man tror att EU, som inte ens kan upprätthålla någon form av inre säkerhet, ska kunna bidra till internationell säkerhet. Jag får inte riktigt ihop det.

Ni som står bakom det här menar att EU ska lösa kriser och öka Sveriges säkerhet, fast det kommer att bli precis tvärtom, vilket jag har berört. Vi kan kolla på USA och Ryssland, två länder som i stor utsträckning blandar sig i olika länder och tror sig veta bättre än de själva. Vad har resultatet blivit? Jo, kaos i Mellanöstern och kaos i Nordafrika. I Libyen deltog Sverige tyvärr aktivt. Vi var med och slog sönder ett land fullkomligt. Har vi tagit ansvar efter det? Nej. Skulle EU göra bättre ifrån sig? Antagligen inte – inte med de personer som styr EU just nu.

Oaktat detta är multilaterala samarbeten fortfarande lösningen på internationella problem. Men då ska man använda sig av sådana som har visat sig fungera. FN är inte den bästa organisationen, men det är det minst dåliga alternativ vi har för att hantera internationella kriser i världen. Vi har länge haft en linje i Sverige där vi har följt FN:s rekommendationer och agerat under FN-flagg när vi har deltagit i olika insatser runt om i världen. Återigen: GSFP kan vara en bra arena, så länge vi inte kompromissar bort vår linje och så länge vi inser att GSFP inte är ett förstahandsalternativ för Sverige i vår utrikespolitik.

Lösningen återfinns inom FN och i samtal med våra nordiska grannländer i första hand. Det är genom FN och på FN:s mandat vi ska genomföra civila och militära krishanteringssuppdrag. Det är till exempel i försvarsförbund med Finland som vi kan hantera de hot som vi har att hantera i vår egen närregion. Självklart ska Sverige också ha ett ökat och fördjupat samarbete med övriga nordiska länder.

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 3 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad jag ska säga om Jeff Ahls anförande. Det handlade väldigt lite om civil och militär krishantering. Jeff Ahl använde väldigt mycket av sin talartid till att sprida myter om det europeiska försvarssamarbetet i synnerhet och om EU i allmänhet. Jag tycker att det här tyder på en djup historielöshet och en okunskap om vad EU har betytt för freden och välståndsutvecklingen i vår del av världen. EU bildades just för att det inte skulle bli fler krig i Europa. Detta har EU arbetat med ända sedan dess.

Det arbete som nu pågår innebär att EU ska förstärka sin förmåga att vara en global aktör för att kunna göra det bättre för sådana som har det svårt både i fattiga länder och i konflikttrubbade länder. Det är fråga om kriser som kommer att påverka även oss. Det är av dubbla skäl som EU och Sverige har ett ansvar för att kunna gå in i civila och militära kriser och använda alla de instrument som finns. Men det intresserar inte Jeff Ahl särskilt mycket. Han drömmer sig bort till en försvarsunion med Finland. Sedan kan vi trolla bort alla de kriser som i slutändan också drabbar såväl svenskar som dem som bor i Finland och för övrigt alla dem som bor i Europa.

Det är nämligen så i dag att allting hänger ihop. En kris även utanför EU:s unionsgränser drabbar oss och oftast en hel världshandel. Vad är det egentligen Jeff Ahl ser här? Det är ett långt utfall mot hela EU-samarbetet, och sedan kokar det ned till en försvarsunion med Finland. Hur löser det kriser?

Anf. 4 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Jag föreslår att Karin Enström lyssnar lite mer noggrant nästa gång jag talar. Som jag nämnde är GSFP en bra arena att samtala i, men det ska inte vara ett förstahandsalternativ. FN nämnde jag flertalet gånger. Vi ska agera på FN:s mandat och ingenting annat.

Det är fascinerande hur dålig historiekunskap väldigt många ledamöter i kammaren har. Historien visar ganska tydligt att det inte uppstår krig mellan demokratier. Det finns överstatliga unionsbyggen som EU. Vi har

en gammal talman för Europaparlamentet som sa följande när britterna hade en folkomröstning om att lämna EU: The British have violated the rules. It is not the EU philosophy that the crowd can decide its fate.

Folket ska alltså inte få bestämma sitt eget öde. Det är de ledarna som du vill att Sverige ska underordna sig. Det är ett faktum. Du bortser från det historiska faktum att demokratier inte hamnar i krig med varandra. De bygger fred och säkerhet.

När det gäller Libyen talar du om insatser. Är du stolt över vad ni gjorde nere i Libyen? Ditt parti var med och drev igenom den insatsen. Är du glad över hur det ser ut nere i Libyen? Hur ser det ut när olika stormakter blandar sig i regionala konflikter? Det blir aldrig bra.

FN är ett bra sätt att lösa det såtillvida att man kan enas kring en linje där flera stora aktörer tycker likadant. Men se på hur det ser ut i Syrien och i den regionen och i Libyen. Det fungerar inte. Ska EU också bli en sådan spelare på världsarenan kommer det att bli ännu mer kaos.

Karin Enström talar om att sätta saker i sin kontext. Det är precis det jag gör när jag har mitt anförande. Tror du på fullt allvar att en union som inte klarar av att hålla någon sorts inre säkerhet ska lyckas med att ordna upp kriserna och kaoset i världen? Det är högst tveksamt.

Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att Jeff Ahl står på väldigt många ben här, kanske fler ben samtidigt än vad han har.

Å ena sidan säger han: Det är nog bra att samarbeta, och det är bäst om FN får styra och ställa. Samtidigt har vi sett att FN trots det uppdrag det har fått av sina medlemsländer har misslyckats. Säkerhetsrådet har misslyckats i de stora konflikterna i Syrien och i Ukraina. Det gör att FN måste hitta en väg framåt för att säkerhetsrådet och FN:s olika organisationer ska kunna fungera bättre. Det gäller självklart också militär krishantering.

Vi har kommit överens här i kammaren, och de flesta partier står bakom det. Vi i Sverige har valt att bygga säkerhet i samverkan med andra länder och andra organisationer. EU är den politiska union som vi är med i. När det gäller det försvarspolitiska och försvarssamarbetet är det inte överstatligt, utan det är mellanstatligt. Det vet Jeff Ahl mycket väl.

Att EU nu tar krafttag för att bli en bättre global aktör och kunna hantera kriser utanför EU:s område är för att det gynnar både dem som man hjälper och också stabiliteten i EU. Det hänger ihop. Där vill Jeff Ahl bara varna för någonting.

Vi kan ta Tyskland som exempel, som är det mest tongivande landet i EU. Det säger sig inte alls se en EU-armé. Här talar vi om ett utökat samarbete. Det är också där vi kommer att hamna.

Slutligen till frågan om Libyen. Jag duckar inte för den frågan. Det var ett mandat från FN:s säkerhetsråd som var grunden för att kunna göra insatsen. Det borde Jeff Ahl kanske läsa på om.

Anf. 6 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Vi ska börja med att jag ska läsa på. Det är precis det jag gjort. Jag läser allt som går att läsa om EU och vad olika EU-ledare uttalar sig om. Jag konstaterar faktum. Man har pekat ut att en federativ stat är slutmålet och ett gemensamt försvar ett steg på vägen.

Där har ni tagit ställning även i Europaparlamentet, Karin Enström. Även Moderaternas ledamöter röstade för en försvarsunion med ett gemensamt försvar och att man bygger upp gemensamma försvarsstrukturer som mål. Det är fakta. Det går inte att bortse från att det i dag finns gemensamma försvarsstrukturer i Europeiska unionen.

Sedan ska vi tala lite grann om Ryssland. Det är bra att du tar upp det. Du vet mycket väl att också Sverigedemokraterna står bakom de aktioner man vidtagit mot Ryssland i form av sanktioner och annat. Men vi ska tala lite grann om hyckleriet med det.

Vi har Tyskland som är en tongivande maktfaktor i EU. Det går inte att bestrida. Det byggs nu en pipeline med Ryssland. Vi har upplåtit hamnar för det bygget, där vissa borgerliga partier lokalt att röstat för att upplåta hamnarna. Samtidigt drabbas till exempel Finland, som är beroende av handel med Ryssland, hårt av sanktionerna.

Det är ett tydligt exempel på hur Tyskland använder små länder och offerar dem för att bedriva någon form av aktion mot Ryssland. Men själva bygger de en pipeline med Ryssland för att kunna importera rysk gas. Var någonstans är det rimligt och realistiskt?

EU tar inte ansvar för internationell krishantering. Det är en stor lögnapparat. Det är propaganda som sprutar ur från Bryssel. Man säger att man gör det ena, men bakom ryggen på folket gör man det andra. Du har själv hört hur man resonerar kring folkomröstningar.

Det är inte någon demokratisk byggnad. Det är en imperialistbyggnad som utnyttjar små länder, och ni hjälper till och lurar svenska folket. Det har vi inget att tacka er för.

Anf. 7 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Den skrivelse som vi nu har att diskutera har en ståtlig rubrik, *Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering*. När man ser den rubriken tänker man sig att vi här får en sammanvägning av allt det vi gör och en bedömning av helheter. Men riktigt så blir det inte när man läser texten i skrivelsen.

Den lämnar en hel del övrigt att önska på dessa 38 sidor, som jag tror att skrivelsen från regeringen är. Det är skrivelsen som är grunden. Till den har nu kommit en rad motioner som besvaras i betänkandet. Därför blir också debatten lite brokigare och bredare i sammanhanget.

Det sägs att det är en värld som är mer sammanflätad, omstridd och komplex. Om det är vi eniga. Det skiljer nutid från tiden för den senaste skrivelsen. Det har på tio års tid hänt en hel del i vårt Europa och i världen.

Om någon ställer sig frågan med anledning av vad som förekommit i den senaste debatten om den internationella dimensionen av säkerhet verkligen spelar en roll hoppas jag att ni tänker till. Det blir allt tydligare i dagens värld att det som händer långt borta påverkar oss här hemma. Det är en bred och komplex värld, och vad som sker långt borta påverkar oss.

Herr talman! Det går inte att stänga dörrar. Vi vet att det finns de som vill bygga murar och tror att man blir säker till följd av det. Den senaste debatten ger en bild av att man vill bygga murar, kanske runt Sverige den här gången. Men det löser inte världens och våra utmaningar.

Vi behöver söka ett brett svar på hot och utmaningar, och vi behöver bygga säkerhet tillsammans med andra. Det är klart att EU är en central politisk arena för oss att agera i. Det är en politisk union och en union där länderna uttalat ska vara solidariska med varandra.

Detta ska, som vi ser det, gälla också post brexit. Det är viktigt att vara tydlig med att vi inte ska bygga murar mot Storbritannien. Vi bygger säkerhet i nära samverkan med Storbritannien, och det är viktigt. I det sammanhanget hoppas vi också på att Pesco kommer att ha ett nära samarbete med Storbritannien. Det är viktigt för vår säkerhet i vår del av världen, där det är alldeles uppenbart att det finns ett stort militärt hot men också ett hot när det gäller vår samhällsordning i stort. Detta hot kommer från Ryssland. Det kan vi tyvärr inte bortse ifrån. Detta finns på flera ställen, och inte minst finns det många krafter som hotar internt i många av våra länder med extrem nationalism och populism. De hotar att destabilisera och att med icke-vetenskapliga debatter förändra vår säkerhetssituation.

Herr talman! Jag vill understryka vikten av att Sverige också är berett att bidra brett, också med militära insatser. Vi är beredda att göra det under FN-flagg och under EU- och Natoflagg. Från Centerpartiets sida ser vi att militär närvaro tyvärr, måste jag säga, alltför ofta är en förutsättning för att kunna göra civila insatser. Då måste vi se att det inte är med skohorn som vi visar oss beredda att göra denna typ av insatser. Vi måste i stället, också när vi fokuserar på vårt eget försvar, ha beredskap och vilja att agera militärt utanför våra gränser för att kunna klara just krishantering. Den militära närvaron är ofta, som sagt, en förutsättning. Det framgår också av vår reservation att vi tycker att balansen i regeringens skrivelse i denna del borde ha sett annorlunda ut. Det skulle ha främjat läsningen av skrivelsen.

Herr talman! Jag står självklart bakom denna reservation, men jag tänker för tids vinnande inte yrka bifall till den i detta läge. Jag kommer tillbaka till reservation 5.

Fredsfrämjande och fredsbevarande är viktigt, men också fredsframtvångande måste kunna vara möjligt. I dag skapas inte dessa mandat, och vi vet varför. Det är delvis på grund av säkerhetsrådets oförmåga i de mest allvarliga konfliktsituationerna.

Herr talman! Skrivelsen anger att Sveriges nationella säkerhet bygger på militär alliansfrihet. Om detta råder oenighet i denna kammare. Det är Centerpartiets bedömning likväl som Alliansens samlade bedömning att den militära alliansfriheten i dag skapar osäkerhet för oss själva och för omvärlden. Sverige har många bilaterala avtal – lapp på lapp men ingen söm. Natomedlemskapet utgör i grunden säkerhet inte bara för Sverige utan också för alla de länder som vi säger att vi ska bygga säkerhet tillsammans med. De har valt Nato, alla utom Finland.

Herr talman! Det är därför vi i vår gemensamma reservation nr 5, som jag yrkar bifall till, markerar att Sverige bör söka medlemskap i Nato – för vår säkerhet och för vår gemensamma säkerhet i denna del av världen.

Med det, herr talman, ber jag att få yrka bifall till reservation 5.

Anf. 8 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Ryssland utgör ett militärt potentiellt hot mot Sverige. Det verkar alla vara överens om här inne. Då är frågan hur man ska hantera detta.

Är det bra att man upplåter svenska hamnar för bygget av Nordstream 2? Det är min första fråga. Min andra fråga är: Om man är emot en överstatlig försvarslösning i EU – är det då bra att man röstar för en försvarsunion i Europaparlamentet?

Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är spännande att lyssna till Jeff Ahl. Jag kan bara instämma i mycket av vad Karin Enström tidigare konstaterade: Sverigedemokraterna är i denna debatt nog en kraft på många ben – fler ben än vad de själva har. Måhända är det några ryska ben som kommer in i diskussionen, dolda av Nordstream eller något annat.

Med den nationalistiska extremagenda som vi kunde höra Jeff Ahl göra sig till tolk för i ett tidigare samtal uppfattar jag att Sverigedemokraterna egentligen är ett säkerhetsshot mot oss i Sverige. De har inte lösningar, utan de har hot mot vår gemensamma säkerhet. Jag hörde en retorik som lät väldigt lik den ryska i diskussionerna om till exempel Libyen och Libyeninsatsen. Jag förstår i dessa dagar att detta med ryska kopplingar har sina särskilda spår inom Sverigedemokraterna. Vi har också märkt det när vi har sett hur Sverigedemokraterna röstar i just Europaparlamentet. Där röstar de ofta på den linje som Ryssland efterfrågar.

Herr talman! Från vår sida har vi varit tydliga när det gäller det nya läget för Nordstream 2. Vi tycker att Sverige borde ha kapacitet och en lagstiftning för att kunna hantera också säkerhetssidan av denna typ av insatser. Vi jobbar nu aktivt för att få till stånd en lagstiftning som gör att vi på nationell nivå kan ha en åsikt om hamnbolags agerande.

Anf. 10 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att Kerstin Lundgren är inofficiell mästare i den här kammaren i att prata utan att svara på en enda fråga. Det får jag ge dig; det är duktigt av dig! Jag ska räkna mina ben när jag går bort och sätter mig. Jag har bara två, men uppenbarligen har jag kanske fler. Jag ska ta och räkna så får vi se.

Jag frågade om det är bra att man upplåter svenska hamnar för att bygga en rysk pipeline vid namn Nordstream 2 som hotar vår säkerhet. Den hamn som upplåts i Karlshamn röstade ditt parti för att upplåta.

Du svarade inte på min fråga vad gäller försvarsunionen och omröstningen i parlamentet. I stället står du och pratar på om en massa andra saker och insinuerar saker om mig som inte stämmer.

Kerstin Lundgren vet mycket väl att det var vårt parti som var först med att varna för att Ryssland höll på att bygga upp en kapacitet och hade en agenda för att börja bedriva en mer imperialistisk politik. Då blev vi hånade för det. Den statsminister som ledde den regering som Centerpartiet ingick i kallade försvaret för ett särintresse med mera.

Det kanske är så att Centerpartiet projicerar sin ryssvänlighet på oss. Det är mycket möjligt. Ni vill gå med i Nato, där Turkiet är medlem – en auktoritär stat. Det kanske har någonting med det att göra; Centerpartiet gillar auktoritära byggen av olika slag. Ryssland är en auktoritär stat, Turkiet är en auktoritär stat och EU är ett auktoritärt bygge. EU har blivit en lämplig kanal för er att bedriva er globalistiska agenda på, för när ni bedriver politik nere i Bryssel kan ni säga en sak där och sedan säga en annan

sak här. På det sättet lurar ni svenska folket. Det är precis det du fortsätter att göra när jag inte får svar på mina frågor.

Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Från vår horisont och Centerpartiets sida var vi tydliga med att vi ansåg att man måste säkerställa att vi har lagstiftning på plats för att kunna ta den säkerhetspolitiska hänsynen. Det är staten som måste ta denna hänsyn. Det är inte hamnbolag eller enskilda kommuner som bedriver säkerhetspolitik. Det är ett nationellt åtagande. Därför krävde vi att man skulle ta denna typ av initiativ för att få en lagstiftning på plats. Detta arbete pågår just nu, och det är viktigt.

Vi säkrade också att Gotland och Slite, som var den mest speciella hamnen, inte blev aktuella för Nordstream 2. Det gjordes inte på grund av ett nationellt ställningstagande utan på grund av den regionala beslutsrätten. Därmed är det tydligt att skulle vi ha haft lagstiftningen på plats hade vi argumenterat för att säga nej i båda fallen till Nordstream.

Herr talman! Det är väldigt tydligt. Centerpartiet säger nej till en EU-armé. Däremot säger vi ja till samarbete också i EU när det gäller försvar därför att vi vet att det bygger vår gemensamma säkerhet. Vi är inte som Sverigedemokraterna – nationalister som räds omvärlden och vill lösa sina ångestproblem eller rädslor för de andra genom att bygga murar, stänga igen och stoppa. De enda svar som Sverigedemokraterna har på alla frågor, oavsett vad de handlar om är: invandrare, stäng och stoppa så att vi är själva.

När jag hör på Sverigedemokraternas argumentation, herr talman, hör jag en auktoritär lösning.

Anf. 12 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Efter terrorbombningen i New York den 11 september 2001 förberedde sig det internationella samfundet för en insats i Afghanistan. Den dåvarande generalsekreteraren för Nato, Jaap de Hoop Scheffer, lyckades då i en enda mening fånga och definiera den nya, globala, ömsesidiga säkerheten när han sa: If we don't go to Afghanistan, Afghanistan will come to us. Det är precis så det är i dag. Det som händer och som hotar säkerheten i ett hörn av världen kommer snart att hota säkerheten och stabiliteten i andra delar av världen.

Därför är det otroligt viktigt att Sverige fortsätter att vara en stark och engagerad kraft för både militär och civil krishantering. Vi har låtit utvärdera den mångåriga insats som vi deltog i i Afghanistan, och på många punkter finns det anledning till självkritik när det gäller hur vi genomförde vårt arbete – inte så mycket kanske när det gäller de militära delarna som de civila och de politiska delarna.

Men faktum kvarstår, herr talman. Efter nästan ett drygt decennium av svensk närvaro i Afghanistan har hundratusentals unga afghaner, både pojkar och flickor, fått utbildning. Sjukvård har tillgängliggjorts för den afghanska befolkningen. Den ekonomiska tillväxten har varit stark. Även om säkerheten i Afghanistan nu på nytt är satt under press är det här prestationer och framgångar som vi ska komma ihåg.

Jag skulle i det här sammanhanget också vilja rikta ett tack till alla de personer, herr talman, som har deltagit i krishanteringsinsatser på den svenska statens uppdrag. Det gäller naturligtvis den militära personalen, men det gäller också alla de civila tjänstemän som gör en internationell insats. Det handlar om sjuksköterskor, det handlar om brandsoldater och det handlar om poliser och om tjänstemän från Lantmäteriet med mera.

De civila tjänstemännen nämner jag särskilt, för de omfattas inte av ett särskilt skydd och en särskild rätt till hjälp på samma sätt som den militära personalen gör sedan 2011. Jag tycker att det är mycket illa att regeringen inte vinnlägger sig om att hålla skyddet, hjälpen och stödet till våra civila tjänstemän i nivå med det som gäller för den militära personalen.

Zaida Catalán befann sig mer eller mindre ensam långt ifrån ära och redbarhet och en fungerande rättsstat. Hon hade en utsatthet som jag vill bedöma att svenska militärer inte möter på sina camper. Likväl har de civila tjänstemännen inte motsvarande skydd, och det här bör förändras.

Herr talman! Alliansen utvecklar i reservation 5 de fördelar som ett Natomedlemskap innebär. Jag träffar ofta mina politiska motsvarigheter ute i Europa, och de brukar ibland dunka mig i ryggen och säga: Ni i Sverige är helt fantastiska! Ni deltar i stort sett i alla Natoinsatser och är mer Natoanpassade än flera Natoländer, och ändå vill ni inte bli medlemmar och få ett inflytande i den här föreningen. Fortsätt så!

Hade vi varit medlemmar skulle vi med automatik haft ett institutionaliserat inflytande i den här organisationen och i alla de insatser som vi deltar i tillsammans med Nato, vilket i princip är alla under de senaste decennierna.

Det är också viktigt att framhålla att i den tid av oro som vi nu lever i, där vi inte längre enbart sysselsätter oss med krishantering i annat land utan också funderar över vårt eget nationella försvar och vår nationella säkerhet, betyder Natomedlemskapet otroligt mycket. Precis som det står i reservation 5 finns det ingen annan enskild åtgärd som kan vidtas för svenskt vidkommande som ger en sådan förstärkning av vår nationella säkerhet.

Ibland hör man, herr talman, i medier och på andra håll att det sägs att Sveriges ansträngningar att hålla sig nära Nato, som tar sig uttryck i form av världlandsavtal, av att vi är guldpläterade partner och av att vi deltar i alla Natos olika insatser, är ett sätt för den nu sittande regeringen och kanske försvarsministern i all synnerhet att smyga in Sverige i Nato. Då vill jag bara säga: Det går inte att smyga in Sverige i Nato hur mycket man än försöker. Nato handlar om transparens. Det handlar om politiska beslut på högsta nivå. Det kommer att krävas en proposition till Sveriges riksdag, det kanske kommer att krävas en folkomröstning och det kommer att krävas ett anslutningsförfarande. Det går inte att göra smygvägen.

Till dem som tror detta, att om man bara håller sig tillräckligt nära smyger man in, vill jag säga: Glöm det. Det är bara medlemskapet som ger den kollektiva säkerheten och de ömsesidiga försvarsgarantierna och det är bara medlemskapet som ger Sverige en förstärkt nationell säkerhet.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 5 och 9.

Anf. 13 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! I dag debatterar vi regeringens skrivelse *Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering* samt en hel del motioner som ryms inom detta område.

Regeringen konstaterar i skrivelsen att vi lever i en oroligare och mer osäker värld med ett ökat antal konflikter som också har en mer direkt påverkan på Sverige än tidigare. Vidare drar regeringen slutsatsen att efterfrågan på resurser för att hantera världens kriser är betydligt större än befintlig kapacitet. Här har regeringen rätt.

I ett svenskt bidrag till ökad stabilitet i vårt absoluta närområde och i vår omvärld ingår givetvis en palett av insatser med fokus på att förebygga krig och konflikter genom exempelvis stöd till en demokratisk utveckling, respekt för mänskliga fri- och rättigheter och ett fungerande rättssystem. I dagens debatt ligger fokus på hantering av de kriser och konflikter som vi omgärdas av i dag.

Låt mig börja med FN, herr talman. FN är på många sätt en helt unik organisation. Ingen annan organisation samlar världens stater för att arbeta för fred, stabiliserande åtgärder och krishantering. En av FN:s viktigaste uppgifter är att bidra till fred och säkerhet i vår värld. Men det är en organisation med stora problem. Sverige befinner sig som FN-medlem jämte en rad mångfasetterade länder, många med en syn på demokrati och mänskliga rättigheter som skiljer sig avsevärt från vår egen.

Det är därför centralt att FN höjer tempot i reformarbetet. I FN:s stadgar som kom till 1945 tas det inte hänsyn till den komplexa värld vi lever i i dag. Det leder till att säkerhetsrådet, genom vetorätten, alltför ofta står inför låsningar. Utan en förändring som möjliggör för FN att kunna ingripa i högre grad i konflikter och skydda utsatta grupper kommer inte tilltron till FN att kunna bestå. USA:s nya FN-ambassadör har tagit stort utrymme i debatten om en välbehövlig FN-reform. Det behöver även Sverige göra.

Herr talman! Kristdemokraterna vill se kraftfulla åtgärder för att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp i konflikter runt om i världen. Den reaktion som Anders Kompass möttes av inom FN-systemet när han slog larm om att fredsbevarande soldater begått sexuella övergrepp mot barn i Centralafrikanska republiken är givetvis helt oacceptabel.

Att någon agerar visselblåsare enligt sin övertygelse om vad som är moraliskt rätt, i syfte att dessa fruktansvärda brott ska komma ut i ljuset, får aldrig någonsin leda till att den som agerar beskylls för att ha agerat oriktigt. Händelsen visar dock på en kultur inom FN som innebär att anställda inte känner att de kan agera när de stöter på felaktigheter eller, som i detta fall, grov brottslighet. Det är en fråga som måste prioriteras inom ramen för svenskt FN-engagemang.

En annan allvarlig brist inom FN:s fredsbevarande insatser är alla kompetens- och resursproblem. För att komma till rätta med undermålig utrustning och låg utbildningsgrad måste vi kunna kräva höjd kvalitet för att internationella fredsinsatser ska kunna fungera tillfredsställande.

Herr talman! När det gäller Nato delar vi regeringens bedömning om ökat samarbete med Nato. Men vi anser att det inte är tillräckligt. Nato har sedan organisationen bildades 1949 varit en hörnsten i den europeiska säkerheten. Nato utgår från FN-stadgans artikel 51 om varje lands rätt till enskilt eller kollektivt självförsvar vid ett väpnat angrepp från ett annat land.

Nato kan erbjuda den säkerhet vi inte själva klarar av att bygga upp. Genom Nato kan vi också tillföra länder som behöver det vår egen kompetens, samtidigt som vi kan ta emot hjälp i de situationer där vi saknar resurser.

Kärnan i Natosamarbetet utgörs av Natos artikel 5 om det kollektiva försvaret och medlemslänternas skyldighet att bistå ett annat medlemsland vid ett angrepp. Nato är en mellanstatlig allians där beslut fattas genom konsensus. Med den ryska aggressionen mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim 2014 har Nato återtagit fokus på det kollektiva försvaret och betonar vikten av att vara medlem, vilket också har betonats i den här debatten, jämfört med att, som Sverige är i dag, vara partnerland. Endast medlemsländer kan räkna med att omfattas av försvarsgarantierna.

I dag väljer vi som sagt att samarbeta och i stor utsträckning förlita oss på Nato. Samtidigt väljer vi att stå utanför beslutsprocessen. Vi vill ha organisationens hjälp, och vi vill hjälpa till. Men vi vill inte vara med och styra dess utveckling. I vår alliansgemensamma reservation betonar vi därför att Nato är det försvarssamarbete som på allvar kan höja vår försvarsförmåga, öka stabiliteten i vårt närområde och ytterst stärka Sveriges säkerhet. De bilaterala samarbeten, utan gemensamma försvarsgarantier, som regeringen upprättar med enskilda Natoländer är inte tillräckliga. Vi anser att Sverige bör fördjupa sitt samarbete med Nato och verka för en svensk anslutning.

Jag vill därmed yrka bifall till reservation 5.

Vårt samhälle blir, liksom de flesta samhällen i världen, alltmer beroende av informationsteknik. Vi ser allt fler, både lyckade och misslyckade, försök från stater och organisationer som vill påverka andra staters angelägenheter. Sverige antogs alldeles nyligen som medlem i NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence. Det ser vi positivt på. Däremot finns det en problematik med just omhändertagande av den kompetens vi nu kommer att få genom deltagandet.

I Sverige har sex myndigheter ett av regeringen utsett ansvar för cybersäkerheten. Dessa myndigheter ingår i Samverkansgruppen för informationssäkerhet. Kristdemokraterna anser att den svenska cybersäkerheten bör samlas under ett och samma tak, dels för att kunna ta hem och samla kompetensen från Nato, dels för att lättare kunna ha överblick och utkräva ansvar i en skarp situation.

Herr talman! Europeiska unionen är den viktigaste säkerhetspolitiska arenan. EU har breda möjligheter att bygga säkerhet med hjälp av såväl diplomati, medling och konfliktförebyggande som förtroendeskapande åtgärder samt nationell civil, polisiär och militär förmåga. När det gäller den militära förmågan står EU för närvarande inför ett viktigt skede i och med nya steg mot ett närmare mellanstatligt samarbete.

EU:s framtida försvar debatterade vi i denna kammare förra veckan. Inom kort kommer också Pesco att debatteras. Därför väljer jag att inte fördjupa mig om det samarbetet nu.

Herr talman! Avslutningsvis menar jag att Sverige i denna tid av stora internationella utmaningar ska vara en stark aktör som tar sitt ansvar för att sträva mot internationell fred, säkerhet och utveckling. Vårt deltagande i civil och militär krishantering är viktigt. Med det instabila läge som råder, inte bara långt bort utan också i vårt direkta grannskap, krävs det mer in-

ternationell samverkan. Ett höjt stöd till freds- och säkerhetsfrämjande insatser är därför en nödvändighet i en tid av internationell oro. Det är därför av stor vikt att Sverige också fortsättningsvis bidrar till både etablerade och nya insatser inom fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamheter inom Nato, EU, FN och OSSE.
(Applåder)

Anf. 14 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Sverige är antagligen det land eller i varje fall ett av de länder som sett till folkmängden har bidragit med flest personer till civila och framför allt militära krisinsatser runt om i världen från FN:s bildande och framåt. Sverige är en aktiv bidragsgivare när det gäller både civil och militär krishantering.

I de här debatterna fokuseras det ofta på just den militära krishanteringen. Men jag tycker att Allan Widman på ett förtjänstfullt sätt lyfte fram att en stor del av verksamheten handlar om det civila. Vi borde ärligt talat ägna det mer uppmärksamhet.

Sverige bidrar med kvinnor och män till internationella insatser i internationell tjänst som organiseras av FN, Nato, EU och olika koalitioner av länder. Insatserna genomförs på inbjudan av länder. Det är viktigt att vi fortsätter att göra det, inte enbart för att bidra till säkerhet utan också för att öka vår egen säkerhet. Vi ska fortsätta delta i de internationella insatserna, av solidaritet med andra länder och andra människor men också av egenintresse. Genom att öka säkerheten i världen ökar vi nämligen också säkerheten här hemma i Sverige.

Vi bidrar till en regelbaserad världsordning. För ett litet land som Sverige är det viktigt att en sådan världsordning finns, att den följs och att den upprätthålls. Det ska vi fortsätta göra. Och det är just en regelbaserad världsordning vi vill fortsätta sprida över världen.

Sverige ska i alla sådana arbeten, både civila och militära, vara pådrivande för respekten för mänskliga rättigheter. Det gäller även att kvinnors rättigheter och deltagande i samhällslivet och när det gäller att lösa konflikter ska respekteras samt att rättsstatens principer ska respekteras. Det är ytterst därför vi är ute på de internationella insatserna, vare sig de är civila eller militära.

Det är de värdena vi står för och vill sprida i världen. Då måste de värdena också präglade insatserna. Jag tycker att Sofia Damm pekade på just det på ett mycket förtjänstfullt sätt tidigare. De som genomför insatserna måste också hålla sig till de grundläggande värderingar som vi vill stödja och sprida. Och de som bryter mot dem måste straffas.

Därför är det viktigt för svensk del, vilket regeringen också pekar på i sin skrivelse, att både uppmuntra och skydda visseblåsare i olika internationella insatser. Det handlar om de som slår larm om insatser eller personals egna övergrepp mot den befolkning de egentligen är sända för att hjälpa. Det är ett beteende som aldrig kan accepteras eller tolereras.

Som jag sa inledningsvis fokuseras mycket av debatten om civila och militära insatser på just det militära. Det är det som får mest medial uppmärksamhet och mest uppmärksamhet i våra politiska diskussioner. Det är inte konstigt. Det ligger stor dramatik bakom att sända kvinnor och män på internationella uppdrag. De sänds in beväpnade i de kanske värsta konflikthärdarna med en uppenbar risk för sina egna liv. Det är inte konstigt

att det genererar mest debatt. Men låt oss också komma ihåg alla dem som deltar i civila insatser och som också många gånger riskerar sitt liv och sin säkerhet. Det pratar vi kanske inte alltid tillräckligt mycket om.

Det är viktigt att vi samordnar de civila och militära insatserna. Denna samordning måste stärkas, eftersom det är därigenom som vi bland annat kan öka säkerheten för den personal som deltar, vare sig de gör det under civila eller militära former.

Grunden för allt vårt deltagande, och det har alltid varit viktigt för svensk del, är att det ska finnas ett stöd i folkrätten. Det är något som också måste prägla allt vårt deltagande i framtida insatser, och det är någonting som vi är noga med att pröva här i riksdagen varje gång vi fattar beslut i riksdagen om att Sverige ska delta i internationella insatser. En av de första och viktigaste frågorna då är: Vilket stöd finns det i folkrätten för den här insatsen?

Avslutningsvis, herr talman, vill jag yrka bifall till utrikesutskottets förslag i betänkande 8.
(Applåder)

Anf. 15 ALLAN WIDMAN (L) replik:

Herr talman! Låt mig inleda med att säga att jag tycker att Kenneth G Forslund hade många poänger i sitt anförande, inte minst när han berörde de civila insatserna.

Det där föranleder mig att ställa en fråga. Jag antar att Kenneth G Forslund är medveten om att vi har en lag som gäller för militär personal och som innebär extra hjälp och extra stöd på olika sätt, inte bara till den soldat som gör en insats utan också till dennes anhöriga. Sedan några år tillbaka ligger det ett förslag från en offentlig utredning om att motsvarande skydd ska finnas också för civil personal.

I det sammanhanget, herr talman, vill jag kort berätta att jag för något år sedan var på ett seminarium där ett antal sjuksköterskor som hade rest från Sverige för att hjälpa till i ebolaepidemin i västra Afrika berättade om sina erfarenheter. De åker ned mer eller mindre ensamma och ska ta sig till sitt tjänstgöringsställe, och de utsätts många gånger för i stort sett samma risker och hälsofaror som våra soldater och påverkas lika starkt av det som de har upplevt.

Därför vill jag ändå höra med Kenneth G Forslund om han är villig att medverka till att en sådan här lagstiftning kommer på plats. Det handlar ju om rättvisa villkor på en arbetsmarknad, låt vara internationell, för svensk personal.

Sedan kan jag inte låta bli att notera att för något år sedan uttalade Kenneth G Forslund i en intervju i Hufvudstadsbladet i Finland att han saknade socialdemokrater som var för ett Natomedlemskap och att han vill se och höra fler sådana i partiet. Jag undrar vad det var som föranledde det uttalandet.

Avslutningsvis vill jag återkalla mitt yrkande om bifall till reservation 9.

Anf. 16 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Tack till Allan Widman för frågorna! Allan Widman har själv varit högst instrumentell i att utveckla hur vi faktiskt tar större ansvar

för militär personal under och efter deras insatser och brukar i olika debatter här i riksdagen, på seminarier och annat återkomma till att det vore rimligt att utveckla stödet också för den civila personalen.

Jag delar den uppfattningen, och finns det någonting vi kan göra för att hjälpas åt i våra båda partier för att bringa någonting sådant framåt bidrar jag gärna till det. Jag tycker att det är viktigt att all personal som är ute i internationella insatser liksom deras anhöriga får ett stöd både under och efter insatsen. Stödet har förbättrats de senaste åren för den militära personalen. Det kan säkert bli ännu bättre, men det finns definitivt också anledning att följa efter för den civila personalen.

Det uttalande jag gjorde i Hufvudstadsbladet och som Allan Widman har snappat upp är ett uttalande som jag inte bara har gjort där utan i olika sammanhang. Min erfarenhet är att intern debatt gör att man utvecklar argumenten och utvecklar sin kunskap, så det är faktiskt i detta folkbildande syfte som jag i olika sammanhang brukar påpeka att det skulle vara bra om det även fanns socialdemokrater som tydligt hade uppfattningen att det vore positivt att gå med i Nato.

Man ska komma ihåg att Socialdemokraterna är ett relativt stort och brett parti. Om vi ska vara helt ärliga finns det naturligtvis de som tycker att det här är bra. Jag delar inte uppfattningen att Sverige ska gå med i Nato, men jag tror att för spänsten och skärpan i argumenten och debatten skulle det internt vara bra och folkbildande. Tyvärr måste jag säga att jag inte har sett fler eller mer organiserade Natoförespråkare efter den intervjun.

Anf. 17 ALLAN WIDMAN (L) replik:

Herr talman! Kenneth G Forslund åberopar folkbildningsargumentet, och som förhoppningsvis god liberal har jag full förståelse för det. Det är genom att åsikter bryts i debatten som vårt vetande och kunnande och vår kompetens utvecklas.

Herr talman! Jag har suttit i någonting som heter Sveriges delegation till Natos parlamentariska församling under nästan ett decennium, och jag har aldrig kunnat låta bli att förundras över det faktum att varje gång som riktigt namnkunniga företrädare för Socialdemokraterna kommer in på försvars- och säkerhetsområdet är detta ett organ som man omedelbart placerar sig själv i – man må heta Peter Hultqvist, Håkan Juholt eller Urban Ahlin.

Jag förstår alltså att det finns en svårighet att få igång den där debatten fullt ut på det sätt som Kenneth G Forslund nu vill och att det i stället är andra signaler som markerar betydelsen av till exempel försvarsalliansen Nato.

Jag lyssnar noga på vad Kenneth G Forslund säger om civila tjänstemän som har gjort insatser internationellt, och jag kan försäkra honom om att det kommer fler tillfällen redan detta riksdagsår med möjligheter för honom att bidra till det här.

Anf. 18 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Tack, Allan Widman! Jag kan bara konstatera att även jag själv nu för tiden ingår i listan av socialdemokratiska deltagare i arbetet i Natos parlamentariska församling och den svenska delegationen.

Det är naturligtvis så att Sverige har ett nära samarbete med Nato. Det är viktigt för oss att följa det som händer i Nato. Det bidrar definitivt till vår kunskap och till vår förmåga.

Att Sverige skulle vara en del av Nato, en del av en organisation som baserar sin strategiska planering på vissa medlemsstaters innehav av kärnvapen – där går gränsen för min del. Detta sagt bara för att kort bemöta fortsättningen på det som Allan Widman var inne på, det vill säga hur man kan stå så nära Nato utan att vilja gå med i Nato. Där går gränsen för mig.

Anf. 19 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Jag fortsätter där Allan Widman slutade. Socialdemokraterna har en ganska ambivalent inställning när det gäller hur man förhåller sig till olika försvarssamarbeten, kan jag tycka, och det blir ju inte tydligare av att Kenneth G Forslund gör den här typen av uttalanden, som antyder att det kanske pågår någon inre slitning i det socialdemokratiska partiet. Jag vet inte riktigt hur det ska tolkas.

Mina frågor blir ganska konkreta. Vi har ju ett väldigt långtgående försvarssamarbete med Finland, där det har antytts att Sverige mycket väl kan komma till Finlands hjälp om de skulle bli angripna. För det första vill jag veta i vilket läge det skulle kunna inträffa. När skulle vi kunna hjälpa dem?

Vad gäller Nato vill jag veta: Är det så att Socialdemokraterna är på väg att svänga i Natofrågan? Är det så man ska tolka diverse uttalanden och närmanden till Nato?

Jag anser att det är ganska farligt att ha en otydlig inställning som öppnar upp för olika tolkningar runt om i världen, där det finns olika intressen. Det är ju faktiskt så det förhåller sig i världen. Olika stormakter har olika intressen, och därför tror jag att det är väldigt viktigt för ett litet land som Sverige att vara väldigt tydligt med var man står. Är man för det här? Är man emot? Vad är det som gäller? Jag upplever tyvärr inte att Socialdemokraterna är tillräckligt tydliga.

Anf. 20 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Tack, Jeff Ahl, för frågorna!

Om Jeff Ahl letar efter en inre slitning i Socialdemokraterna i Sverige om Natofrågan kommer han antagligen att behöva ta fram ett skarpt mikroskop, vilket möjligen gör de få socialdemokratiska Natoförespråkarna lite ledsna. Det säger en del om hur många de är och har visat sig vara hittills. Det finns ingen sådan inre slitning. Det finns, tyvärr, för lite debatt. Det skulle av folkbildningsskäl vara bra med mer debatt.

Jag reser runt mycket i den socialdemokratiska partiorganisationen i landet, och det finns en stark uppfattning genom hela det socialdemokratiska partiet från medlemmarna ända upp till statsministern att Sverige inte ska gå med i Nato. Det är inte ett socialdemokratiskt önskemål. Det finns inte någon antydning till någon kommande svängning i Natofrågan för Socialdemokraternas del.

Sedan var det försvarssamarbetet med Finland. Ja, vi är i en process där vi samarbetar mer och mer med varandra. Även utan det samarbetet har Sverige uttalat en solidaritetsdeklaration där det framgår att i händelse av att något av våra grannländer angrips kommer vi att hjälpa till att försvara dem eller stödja dem. Vi förväntar oss att de ger oss samma hjälp i händelse av att Sverige på något sätt skulle angripas eller hotas.

Exakt hur detta ska gå till går inte att svara på förrän den oturliga dag – som helst aldrig ska inträffa – ett sådant angrepp inträffar. Då måste vi formulera svaret. Men innan dess blir det bara spekulationer.

Anf. 21 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Jag blev tyvärr, Kenneth G Forslund, inte ett dugg klokare på det svaret. Man måste vara tydlig med vad man vill när man talar om hur stödet ska se ut eller utformas annars blir det bara otydligt. Forslund pratar om att vi kanske ska hjälpa till. Men med vad och hur? Det måste vara utrett redan innan.

Det talas också om solidaritetsförklaringar. Det liknar det som finns i Nato. Då har man i princip frångått det som Socialdemokraterna håller högt, nämligen alliansfrihet – i faktisk betydelse, men ändå inte.

Det är detta som är konstigt. Ni kommunicerar ut en sak men agerar annorlunda politiskt, precis som vi har diskuterat tidigare i dag.

Inställningen till Nato är ambivalent. Inte minst värdlandsavtalet visar på att Sverige står halvvägs in i Nato. Sverige ska alltså kunna ta emot hjälp från Nato i syfte att Nato ska gruppera sina militära förband här vid en eventuell konflikt. Att koppla ihop detta med de solidaritetsförklaringar som lyfts upp, varav flera av våra grannländer är medlemmar i Nato, gör det svårt att uppfatta det på något annat sätt än att Sverige är halvvägs in i Nato – men ändå inte.

Tyvärr har vi från den socialdemokratiska regeringen fått höra att vi är naiva i den, den och den frågan. Jag säger att i dessa frågor har vi råd att vara naiva bara en gång. Det kan bli extrema konsekvenser om man inte är tydlig i frågorna. Sverige är inte det. Där bär i synnerhet Socialdemokraterna det största ansvaret.

Anf. 22 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Jag uppfattar det som att Jeff Ahl inte blev klok på svaret om försvarssamarbete med Finland men att han ändå uppfattade svaret om Socialdemokraternas inställning till Nato. Där gällde frågan Sveriges solidaritetsförklaring och den hjälp vi ska ge till länder som möjligen drabbas av en kris eller konflikt. Det går naturligtvis att göra långa listor på olika tänkbara scenarier, och utifrån de listorna kan vi göra lika långa listor på hur vi möjligen skulle kunna svara. Jag tror att det realistiska är att vi måste hantera den situationen den dag den uppstår – och helst ska den aldrig uppstå.

Avsiktsförklaringen att vi är beredda att hjälpa våra grannländer är viktig. Vår förväntan att få hjälp är också viktig. Men kvar ligger att vi, om det händer som vi inte vill ska hända, i det läget ska avgöra hur vi ska svara. Det finns alltså inte ett givet svar i förhand om att Sverige ska svara militärt. Det är en viktig skillnad mellan att vara Natomedlem och solidaritetsdeklarationerna. Nato bygger sin solidaritet på att medlemsländerna ska svara militärt på ett angrepp. Det är den automatiken som också är ett skäl till att jag som socialdemokrat inte vill att Sverige ska vara med i Nato, det vill säga för att ge oss handlingsfrihet.

Jag instämmer inte i Jeff Ahls beskrivning av vad värdlandsavtalet handlar om. Värdlandsavtalet handlar om hur saker ska gå till, inte vad som ska hända. Vad som ska hända, vilken personal, vilken materiel och

så vidare som ska komma hit, ska alltid beslutas för varje tillfälle det är aktuellt att Nato uppträder här. Det är också det som sker.

Anf. 23 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Herr talman! Ingen människa är en ö. Inget land är en ö. Det är så skönt att det i Sveriges riksdag finns sju partier som verkligen står upp för multilateralismen, som står upp för att vi behöver samarbeta. Att vi sedan inte vill gå med i Nato eftersom vi tycker att det är fel, eller att Alliansen och borgarna vill gå med i Nato för att man tycker att det är rätt, är en annan sak.

Det som gör mig rädd är Sverigedemokraternas återkommande syn på att vi ska begå svexit, inte ska samarbeta och ska stänga våra gränser. Den nationalism som Sverigedemokraterna står för är farlig. Det är också den synen vi ser runt om i världen – i Polen, Ungern och USA. Det viktigaste vi kan göra i dag är att se till att vi samarbetar mellan länder, att vi värnar multilateralismen, att vi motverkar shrinking space.

Här, mina vänner, tycker Miljöpartiet att det är FN som ska vara den viktigaste aktören. FN ska vara fredens nav. Visst finns det saker vi måste jobba med inom FN. Sverige sitter nu i säkerhetsrådet och kan göra en historisk skillnad genom att ta med klimatfrågorna i behandlingen av säkerhetspolitiska aspekter när resolutioner ska skrivas fram. Det är revolutionerande, mina vänner!

Sverige kan i säkerhetsrådet lyfta upp att kvinnor måste vara en del när en fred ska förhandlas fram efter att en konflikt har avslutats och i arbetet med hur samhället ska byggas upp. Vi vill inte stänga ute 50 procent av världens befolkning. Då blir det ingen hållbar fred, och det blir inte ett hållbart samhälle. Det, mina vänner, är viktigt.

Vi måste jobba mer med frågor om mänsklig säkerhet. Där har FN använt instrumentet responsibility to protect. Det kan användas när stater inte kan gå in och skydda sin egen befolkning utan snarare motverkar det arbetet, till exempel al-Asad i Syrien. I FN ska man kunna besluta om att det internationella samfundet har en skyldighet att gå in och skydda befolkningen i det landet. De frågorna behöver vi jobba mer med internationellt.

Herr talman! Sverige lämnar mycket viktiga bidrag till att stävja och förebygga internationella kriser och konflikter, främja säkerhet i ordets bästa bemärkelse samt stärka demokratins och rättsstatens principer. Ytterst handlar det om att förhindra de värsta brott vi känner till: folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser, etnisk rensning, systematiska våldtäkter av kvinnor och utnyttjande av barn. När vi talar om ”internationell civil och militär krishantering” ska vi påminna oss om att det är detta det handlar om, och det kräver ibland även militära insatser.

Det här arbetet har ett glasklart värde i sig: värdet att solidariskt bistå andra utsatta länder och andra utsatta människor, att lindra nöd och lidande. Men det är också viktigt för Sveriges egen säkerhet i den sammanflätade värld vi lever i, för inre och yttre säkerhet.

Herr talman! Just nu pågår den mest omfattande humanitära krisen sedan FN bildades. 20 miljoner människor i Nigeria och Sydsudan, på Afrikas horn och i Jemen löper risk att drabbas av svält. En komplex värld och en komplex kombination av konflikt och torka har bidragit till situationen. Runt om i världen behöver 135 miljoner människor humanitär hjälp i dag. Det är häpnadsväckande fyra gånger fler än år 2010. Det är ett extremt

Prot. 2017/18:32

16 november

-----
*Sveriges samlade
politik för internationell
civil och militär
krishantering*

allvarligt läge, och som ett välmående land är det Sveriges skyldighet att hjälpa människorna i dessa situationer.

Behoven växer, för antalet krig och konflikter i världen ökar i dag. Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer hotas i större omfattning än på länge. Vi har ett försämrat säkerhetspolitiskt läge också i vårt närområde. Det gäller inte minst den ryska aggressionen i Ukraina. Och redan nu ser vi vad ett förändrat klimat kommer att innebära. Det går inte en vecka utan att vi får nya larmrapporter om extrema väderhändelser.

Allt detta driver fram instabilitet och osäkerhet och påverkar Sverige genom migrationsströmmar och svagare världsekonomi när handel uteblir och många års utvecklingsvinster i fattiga länder går om intet till följd av krig och naturkatastrofer.

Herr talman! Dagens utmaningar och hot mot vår säkerhet är förändringsbara, gränslösa och komplexa, som utrikesminister Margot Wallström beskrev det nyligen.

De kräver därför för det första ett vidgat säkerhetsbegrepp som förmår att fånga upp både militära och icke-militära hot och som sätter mänsklig säkerhet i centrum.

De kräver för det andra den internationella samverkan som vi talar om här i dag. Att bygga säkerhet tillsammans med andra har länge varit en grundsats i svensk säkerhetspolitik, och i dag när de globala utmaningarna ökar behöver det internationella samfundets samarbete stärkas och fördjupas. Här måste vi jobba förebyggande och med early warning för att komma in så tidigt som möjligt, innan kriser och krig uppstår och blir akuta.

Herr talman! Mot denna bakgrund är jag stolt över vad Sverige gör för att motverka våldsspiraler, förtryck och konflikter och stolt över regeringens prioriteringar. Jag vill lyfta fram fyra områden som jag ser som särskilt viktiga för vårt fortsatta arbete: multilateralismen, fredsbyggandet, klimatet som ett säkerhetshot samt jämställdhet och feministisk utrikespolitik.

När det gäller multilateralism har Sverige en lång tradition av mellanfolklig samverkan och delaktighet i internationella insatser för att främja säkerhet och fred. Miljöpartiets uppfattning är att FN men även EU är de viktigaste arenorna för att stärka en fredlig och trygg global utveckling. Därför ska Sverige fortsätta att vara en stark internationell aktör som deltar aktivt i dessa organisationer och i arbetet inom EU.

När det gäller fredsbyggande har Sverige en lång tradition av att vara en kraft för fredsfrämjande i världen, inte minst genom FN. Den traditionen fortsätter och förstärks med den rödgröna regeringens satsningar, för vi vet att utan fred blir det ingen utveckling och vice versa. Därför ökar vi stödet till freds- och statsbyggande med fokus på sviktande och konflikt-drabbade stater. Därför har vi inrättat ett nytt sekretariat på UD med en långsiktig satsning på medling och fredsprocesser. Därför tar vi fram nya strategier för länder som Sudan och Somalia mot bakgrund av den politiska situationen i dessa länder och den torra och hungersnöd som drabbat dem.

När det gäller klimatet: En varmare värld är ett globalt säkerhetshot. Det är dags att vi förhåller oss till att det är så. Det är inte bara något vi säger; det är verkligen så. Det är inte en enskild miljöfråga eller ett särintresse som vissa partier på den gröna ytterkanten driver.

Klimatförändringen kan förvärra existerande säkerhetsshot, vilket vi redan sett exempel på. Ta livsmedels- och energikrisen 2008. Innan krisen utbröt hade matpriserna gått upp med 83 procent. Det hade att göra med flera olika faktorer, men ett varmare och torrare klimat i Mellanöstern var en viktig faktor. Syrien upplevde sin värsta torka i modern tid mellan 2007 och 2010. Den lokala och regionala livsmedelsproduktionen utsattes för svåra påfrestningar, och som vi vet är samhällen med mat- och vattenbrist mer sårbara för spänningar och konflikter.

Det vi ser i dag kommer vi förmodligen att se i kuslig förstoring i framtiden. Forskning visar att sådana chocker som vår livsmedelsproduktion utsatts för ungefär vart hundra år till följd av extremväder i stället kan uppstå vart trettionde år de närmaste decennierna.

Herr talman! Kvinnor och barn tenderar att vara de mest utsatta i konflikter och behöver riktat stöd genom våra internationella insatser. Kvinnor behöver involveras i fredsarbetet, som jag har talat om tidigare, och vi behöver skydda kvinnor på plats. Det finns klara kopplingar mellan jämställdhet och länders motståndskraft mot konflikt, visar forskningen. Därför måste vårt arbete för internationell krishantering ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Det är bland annat därför vår feministiska utrikespolitik är så viktig.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i utrikesutskottets betänkande.

Anf. 24 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att säga att jag är en väldigt stolt nationalist, för som nationalist tänker jag på det folk jag representerar och den trygghet och den säkerhet som jag är satt att ge det. Det är faktiskt vårt uppdrag här i Sveriges riksdag – att i första hand värna tryggheten och säkerheten för vårt eget folk. Sedan ska vi självklart hjälpa andra också, men man får inte glömma bort vad vårt huvuduppdrag är.

Vi vill samarbeta med andra. Jag vet inte hur många gånger jag har sagt det nu. Jag har nämnt FN. Även om det såklart finns kritik att rikta även mot FN är FN det minst dåliga alternativ vi har. Jag och mitt parti tycker att vi ska utveckla många olika samarbeten i Norden och fördjupa dessa i olika riktningar beroende på vilket nordiskt land vi talar om.

Men det måste vara jobbigt för Pernilla Stålhammar och Miljöpartiet att de var tvungna att ha vårt stöd för att rösta igenom de gränskontroller som upprättades. Det måste ha uppfattats som ett djupt svek av era väljare eftersom ni förespråkar mer eller mindre gränslöshet.

Det är så här, Pernilla Stålhammar: Jag vill hellre ha gränsskydd som skyddar våra barn från det våld vi nu ser ute i förorterna i Sverige. Barn har dött i sprängdåd. Barn har dött på grund av skjutningar, och vapnen som använts har smugglats över en fullkomligt obevakad gräns på grund av globalister, som Pernilla Stålhammar och Miljöpartiet i synnerhet är.

Jag tycker att man ska förstå att det är ganska ansvarstyngt för Miljöpartiet med flera att betala 39 ½ miljard nästa år för att fortsätta ha en vidöppen gräns för terrorister och kriminella, vapen och knark, som alla vet vad det slår mot: våra barns trygghet.

Anf. 25 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik:

Herr talman! Usch, jag får gåshud av oro och bestörtning när jag hör Jeff Ahl tala så brunt i Sveriges riksdag. Alla dras över en kam. Alla som

kommer in är terrorister, hävdar Jeff Ahl. Så är det ju inte. De flyr från terrorister.

Om vi tittar på metoo-rörelsen nu, vad är det vi ser komma fram? Ja, det är ju inte att asylsökande är de som utsätter andra för övergrepp. Det är bara en myt som ni på alla sätt vill odla för att kunna stänga gränserna och driva den extremt bruna nationalism som ni bedriver i Sveriges riksdag, och det är jag väldigt ledsen över att ni gör.

När det gäller att stänga gränserna: Nej, vi i Miljöpartiet vill ha ökad migration. Vi tror till stor del på öppna gränser. Vi tror på att samarbeta inom EU. Men här måste EU verkligen komma överens och ta sitt ansvar.

Vi tror på att man faktiskt på olika sätt ska kunna straffas om man inte hjälper till att uppfylla de villkor som satts upp för samarbetet inom EU, till exempel genom att strukturfonder dras in om man inte tar emot en viss kvot av flyktingar. Vi tror också på att vi måste hjälpa kvinnor och flickor mer i detta sammanhang.

Anf. 26 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Miljöpartiet briljerar i vanlig ordning med ovetenskapliga argument. Det finns en hel del rapporter som visar på många invandrargruppers överrepresentation vad gäller just sexualbrott. Jag föreslår att ledamoten läser dem.

Återigen – det måste ha svidit rejält i miljöpartisjälen när ni var tvungna att ta vårt stöd för att upprätta gränskontrollerna på grund av den naiva politik ni fört. Det visar ju att vi haft rätt hela tiden.

Men fortsätt du, Pernilla Stålhammar, att stå för den politik som innebär att vi överför 39 ½ miljard till EU nästa år för att betala för ett nedmonterat gränsskydd, vilket innebär att vapen, knark och kriminella flödar fritt över gränserna och försämrar våra barns trygghet. Du får stå för den politiken, och jag står för min; det är precis så det ska fungera.

När vi sedan talar om internationella samarbeten måste det också för en miljöpartist ha varit väldigt jobbigt att gå från att representera ett parti vars politik gick ut på ett icke-våldsförsvar till att gå med på ett världlandsavtal med Nato, USA med flera, som innebär att kärnvapenstater får gruppera militära förband på svensk mark vid en eventuell stormaktskonflikt. Därmed vill man göra Sverige till en frontlinje i en sådan konflikt. Jag tror att många miljöpartistiska väljare har väldigt svårt att förstå hur Miljöpartiet har tagit ställning.

Sedan är det välkommet att Miljöpartiet var så snälla och gav oss rätt vad gäller gränskontroller. Vi var ju inte sena att ge vårt stöd i den frågan, och det var uppenbarligen nödvändigt.

Anf. 27 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik:

Herr talman! Ja, Jeff Ahl, jag är en stolt globalist, och jag är född sådan. Jag är en världsmedborgare – så är det. Det är ingen som är mer värd än någon annan i den här världen, oavsett var i världen eller i livet man befinner sig, men det tycker Jeff Ahl.

Du syftar på statistik som kanske dyker upp i ditt feed på Facebook eller på något man har hört. Nu kan vi tala om desinformation, med era tydliga kopplingar till Ryssland. Vi har sett gång på gång att ni överskrider de gränserna. Jag hävdar att du i så fall nås av fel information, för det

stämmer inte att det finns en överrepresentation där. Det tjänar bara Jeff Ahls och Rysslands intressen att skapa denna splittring i Sverige.

När det gäller att ni skulle ha hjälpt oss att stänga gränserna vet varje miljöpartist där ute och alla andra också att det såklart inte stämmer. Vi ville inte stänga gränserna. Vi har varit väldigt tydliga med det. Att vi på något sätt skulle ha fått hjälp av Sverigedemokraterna att stänga gränserna är skrattretande, måste jag säga.

Det handlade faktiskt om att det fanns en majoritet i Sveriges riksdag som tyckte annorlunda än vi. Det gick inte att göra något åt med de konstellationer vi har i Sveriges riksdag i dag. Vi har ett val framför oss, och vi hoppas på ett annat resultat då.

Anf. 28 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Pernilla för att hon lyfte just klimatfrågan, och även andra talare som talat om feminism, kvinnors rätt till ett fritt liv, kampen mot sexuella övergrepp, de civila insatser som Sverige har deltagit i och hur Sverige kan bidra till ett globalt arbete för fred. Jag vill också nämna de viktiga insatser som görs av svenskar utanför Sverige för den globala freden.

Men vi står inför klimatförändringar som kommer att förändra jorden. Miljontals människor kommer inom de närmaste decennierna att behöva fly. Vi kommer att få se dränkta Stillahavsstater, översvämmade hus i fattiga och rika länder, stormar som blåser bort en familjs samlade tillgångar på några minuter och bortsmältning av glaciärer i Asien som påverkar alla de floder som miljarder människor där är beroende av för sina liv och sin vardag. Gamla diktaturer och andra regimer som gjort sig beroende av fossila resurser kommer att förlora sin makt, och vilka oskyldiga kommer de att dra med sig i fallet?

Nya konflikter kommer att byggas upp kring de resurser vi har för att bekämpa klimatförändringarna. Det handlar till exempel om jakten på litium på Tibets högplatåer och kampen om vattnet med ursprungsbefolkningen i Argentina och Chile.

Varför talar vi så lite om det ekonomiska systemet, som är orsaken till alla dessa konflikter som vi ständigt försöker lösa? Varför inte göra något åt grundorsaken, nämligen att den nuvarande ekonomins ständiga jakt på mer tillväxt och mer resurser skapar ökade klyftor och konflikter? Det försvagar trovärdigheten i ett i övrigt intressant betänkande att vi inte lyfter dessa frågor tillräckligt.

Även kritiken mot kärnvapen lyser med sin frånvaro. Kärnvapen nämns bara en gång, och det är i Moderaternas motion. Deras åsikt är att vi inte ska ha ett globalt kärnvapenförbud.

Men kärnvapen är oförenliga med demokratin. I alla krig har makthavarna begränsats i sina krigiska operationer av risken för civil revolt i skyttegravarna eller bland civila motkrafter. Men med kärnvapen överflyttas beslutsmakten över miljoner människors död till en enda presidents hand eller till några få personer, som på minuter kan avrätta miljoner oskyldiga. Ingen ges chansen att protestera eller diskutera innan missilerna är i luften med sin dödsbringande last.

Prot. 2017/18:32

16 november

-----

*Sveriges samlade
politik för internationell
civil och militär
krishantering*

Prot. 2017/18:32
16 november

-----
*Sveriges samlade
politik för internatio-
nell civil och militär
krishantering*

Landet man bor i kommer för all framtid att skrivas in i historieböckerna som skyldigt till historiens största brott mot mänskligheten genom fullständig ödeläggelse av andra länder. Men ingen tid finns för diskussion eller besinning, ofta inte ens för att undersöka om skälen bakom beslutet var baserade på korrekt information.

Att inte heller riskerna med autonoma dödliga vapensystem finns med tycker jag är synd, för här skulle Sverige kunna bidra till att stoppa nya vapensystem så att de inte utvecklas för dödande som inte omfattas av mänskligt ansvarstagande och mänskliga beslut. Mer om detta finns att läsa i min motion 2017/18:2655, som dock inte behandlas i detta betänkande.

Slutligen vill jag nämna Pesco. EU skulle bygga fred, och många blev förvånade över Lissabonfördragets artikel 42.3, där det står att medlemsstaterna förbinder sig att öka sin militära kapacitet – den enda grundlag i demokratiska länder som kräver upprustning. Många ministrar och andra förklarade då att samarbetet skulle vara mellanstatligt och att skrivningen om försvarskapacitet bara innebar att vi skulle samordna vapenköp och få mer pang för pengarna.

Men nu när vi som ett av 23 länder går med här, utan offentlig debatt egentligen, skriver vi på att vi regelbundet ska öka försvarsbudgeten i reala termer för att nå målen. Mer materiel ska köpas och mer forskning bedrivs, men det står inget om att vi inte ska tillåta kärnvapen i de styrkor som ska ingå i försvarsunionen.

Jag tycker att Sverige i stället borde ta ansvar för att EU genomför sitt beslut från 1999 om civil insatsstyrka. Här skulle vi kunna vara en ledare i stället för att bli det 23:e hjulet under en militär ångvält.

Den största nyttan gör vi som en samlad plats för dialog och konfliktlösning: ett land där andra kan samtala med varandra. Nato har redan mångdubbelt mer militär kapacitet än någon annan grupp på jorden. Vi gör större nytta genom att bygga upp civil krishantering, själva och med EU, än som en liten kugge i Nato.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

*Sveriges sjöterritorium
och maritima zoner*

§ 6 Sveriges sjöterritorium och maritima zoner

Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU7
Sveriges sjöterritorium och maritima zoner (prop. 2016/17:215)
föredrogs.

Anf. 29 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Detta betänkande från utrikesutskottet, *Sveriges sjöterritorium och maritima zoner*, är en av de mer bastanta trycksaker som nått kammaren de senaste åren. Ingen utöver undertecknad har anmält sig för att hålla något anförande med anledning av betänkandet. Men för mig känns det ändå viktigt att säga att detta betänkande har en icke ringa politisk betydelse.

Genom det förslag som regeringen nu lägger fram kommer det, i tillägg till det svenska sjöterritoriet, att inrättas en angränsande zon på ytterligare

tolv nautiska mil. Inom denna angränsande zon, som inrättas enligt havsrättskonventionens regelverk, får Sverige en viss överhöghet när det gäller brottslighet på till exempel miljöområdet och när det gäller skatterätt, migration och en del andra liknande ämnen.

Herr talman! Detta ger Sverige och svenska myndigheter en anledning att vara närvarande i ett större område av Östersjön än vi har varit hittills. Under flera debatter i dag har vi vittnat om ett försämrat omvärldsläge också i vår närhet.

Låt mig säga att i den omvärldssituation som nu råder är det av godo att det inte lämnas vita fläckar, områden i Östersjön som står utan eller utom kontroll. Det är väl till och med så att de angränsande zoner som nu inrättas för svenskt vidkommande kommer att beröra en del av de viktiga infrastrukturprojekt som delvis berördes i den föregående debatten. Både Nord Stream 1 och Nord Stream 2 kommer att ha en sträckning inom den svenska angränsande zonen. Det understryker vilken vikt detta har, inte minst ur säkerhetspolitisk synpunkt.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 7 Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalsslutande Sadc-staterna, å andra sidan

Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU6

Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalsslutande Sadc-staterna, å andra sidan (prop. 2016/17:210) föredrogs.

Anf. 30 YASMINE POSIO NILSSON (V):

Herr talman! Sedan början av 2000-talet har EU förhandlat fram ekonomiska partnerskapsavtal, så kallade EPA-avtal, med länder i Afrika, Västindien och Stilla havet. Det ursprungliga syftet med avtalen var att integrera de länderna i världsekonomin och därigenom främja en hållbar utveckling och bidra till att utrota fattigdomen.

Nu är det så att avtalen sedan förhandlingarna inleddes fått massiv kritik från civilsamhälle, småbrukare, näringsliv och politiker både i AVS-länderna och i EU. Kritiken har främst gått ut på att avtalen gynnar framför allt EU:s intressen, inte är utformade efter AVS-ländernas utvecklingsbehov och leder till ett ökat fokus på råvaruexport.

Enligt tidigare beräkningar från Internationella valutafonden uppskattas att 8–12 procent av statsinkomsterna i de afrikanska länderna kan försvinna som en följd av EPA-avtalen. Oron för att avtalen ska slå ut lokalproduktion i AVS-länderna, öppna upp fler möjligheter för multinationella företag att exploatera naturtillgångar och leda till att utvecklingsländerna skulle förlora viktiga inkomster har alltså till viss del varit berättigad.

EPA-avtalen innehåller flera problematiska delar. De riskerar att slå ut lokal produktion och regional handel och underminera utvecklingsinsatser

Prot. 2017/18:32
16 november

-----

*Sveriges sjöterritorium
och maritima zoner*

Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalsslutande Sadc-staterna, å andra sidan

i AVS-länderna. De begränsar också handlingsutrymmet för AVS-länderna genom restriktiv möjlighet att använda kvantitativa importrestriktioner eller exportskatter för att gynna lokal produktion och utveckling.

I propositionen *Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalsslutande Sadc-staterna, å andra sidan* föreslår regeringen att riksdagen godkänner EPA-avtalet mellan EU och de avtalsslutande Sadc-staterna.

Herr talman! Vänsterpartiet är inte motståndare till handel eller till att man tecknar handelsavtal med fattiga länder. Handel baserad på rättvisa och jämlika handelsregler är ett av flera viktiga instrument för ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning. Vi är dock emot den globala handeln som den ofta bedrivs i dag, på orättvisa villkor och med en orättvis fördelning av de vinster som handeln genererar. Orättvisa handelsvillkor och ojämlika möjligheter att delta i världsekonomin är några av huvudförklaringarna till att vår värld fortfarande är så ojämlig och att klyftorna mellan och inom länder i stora delar av världen fortsätter att växa. Handelspolitiken måste därför följa utvecklingspolitikens målsättningar och vara samstämmig med politiken för global utveckling.

Under förhandlingarna om EPA-avtalen har EU vid flera tillfällen använt hot om mindre gynnsamma villkor för dem som inte undertecknar avtalen inom en viss tidsram. Av de 15 stater som ingår i Sadc har endast sex undertecknat avtalet. Förutom att det säger en del om vilka som gynnas av avtalet riskerar EU:s agerande att leda till splittring inom Sadc och försvaga de avtalsslutande Sadc-staterna i eventuella konflikter med EU rörande avtalets tolkning. I praktiken blir avtalet för Sveriges del ett avtal med Sydafrika, den ekonomiskt mest utvecklade Sadc-staten, som står för en övervägande del av de avtalsslutande ländernas handel med EU. De andra ländernas intressen riskerar därför att bli svaga i förhandlingar gentemot EU:s och Sydafrikas intressen.

Ett ytterligare problem med avtalet är bristen på insyn. God insyn i avtalets implementering och tillämpning är en förutsättning för att man ska kunna granska att det efterlevs, för att civilsamhället ska kunna leva upp till sin roll som ansvarsutkrävare och för att befolkningarna i de berörda staterna ska kunna hålla sina maktavare ansvariga.

En annan tydlig brist på insyn gäller tvistlösningen. Avtalet ger utrymme för parterna i en tvist att komma överens om att inte offentliggöra den. Stämningförfarandet och rättsprocessen sker i en så kallad skiljedomstol utanför det nationella rättssystemet. Parterna utser var sin jurist, som sedan tillsammans utser en tredje jurist. Det är alltså tre privata jurister som fäller domen i denna typ av rättsfall. Insynen är i de flesta fall mycket begränsad. Vi i Vänsterpartiet menar att tvister bör avgöras i mer transparenta former i befintliga nationella domstolar.

Såväl högern som näringslivet brukar försvara den hemliga förhandlingsgång som präglar förhandlingarna om internationella handelsavtal. Deras huvudargument är att öppenhet, insyn och dialog försvårar förhandlingsprocessen. Vänsterpartiet menar att detta argument inte håller. Vi anser att bristen på transparens, öppenhet och dialog i förhandlingar om internationella handelsavtal är ett allvarligt demokratiproblem. Den här typen av förhandlingar, som påverkar medborgare i de avtalsslutande staterna i grunden, måste ske på ett sätt där medborgare, folkrörelser, forskare

och folkvalda politiker involveras och ges möjlighet att ge respons, framföra kritik och komma med förslag.

Ett annat problem med avtalet är att skyddsnivåerna för exempelvis människors, djurs eller växters liv eller hälsa och skyddsnivåerna för nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde och uttömliga naturtillgångar är otillräckliga. De skydd som finns i avtalet är vagt formulerade och riskerar att få ge vika för ekonomiska intressen. Vi har sett det många gånger i historien, och detta avtal ser ut att riskera det igen.

Herr talman! Att AVS-länderna och de avtalssslutande Sadc-staterna som det handlar om i detta fall har full del i det globala politiska och ekonomiska samarbetet är självklart något positivt, men det måste ske på rättvisa och i vissa fall kompensatoriska villkor. EPA-avtalen som de ser ut i dag når inte upp till de kraven; alla konkurrerar inte på samma villkor. Därför yrkar Vänsterpartiet avslag på propositionen *Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalssslutande Sadc-staterna, å andra sidan.*

Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 31 MARIA ANDERSSON WILLNER (S):

Herr talman! I dag debatterar vi ett ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater å ena sidan och sex av staterna i Södra Afrikas utvecklingsgemenskap, Sadc, å andra sidan. Avtalet om ekonomiskt partnerskap syftar till att stödja handel, regional integration och Sadc-staternas gradvisa integration i världshandel. Det syftar också till att främja en hållbar utveckling i regionen. Sverige står sedan tidigare för en öppen och rättvis, frihandelsvänlig handelspolitik.

Frihandel är, när den är ansvarsfull, en av grundstenarna för tillväxt och sysselsättning i Sverige och i andra delar av världen. Frihandel kan vara en starkt välfärdsskapande kraft såväl för världens fattigaste länder som för de mer utvecklade.

Det finns sedan länge ett brett stöd i riksdagen för ståndpunkten att frihandel i grunden är något positivt som kan leda till ökat välbefinnande och att det därmed är en viktig princip att värna.

Den övergripande målsättningen med avtalet är att på sikt utrota fattigdomen genom att inrätta ett handelspartnerskap som är förenligt med målet om hållbar utveckling. Avtalet ska även främja ekonomiskt samarbete och sunt styrelseskick genom att det inrättas ett öppet och förutsägbart regelverk för handel och investeringar på regional nivå.

Frihandelsavtalet får inte leda till sänkta ambitioner när det gäller hälsa, miljö, djurskydd och säkerhet. Avtalet bekräftar vardera partens rättighet att fastställa den egna inhemska nivån för miljöskydd och skydd för arbetstagare, med insikt om det olämpliga i att främja handel eller investeringar genom att försvaga eller minska de inhemska skyddsnivåerna. Vidare bekräftar parterna sina åtaganden när det gäller multilaterala miljöavtal och ILO-konventioner som de har ratificerat.

Partnerskapsavtalet är ett utvecklingsorienterat handelsavtal, vars syfte är att främja handel och regional integration, liberalisera handeln och öka handelsutbytet.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget om avtalet i utrikesutskottets betänkande nr 6.

Prot. 2017/18:32

16 november

Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalssslutande Sadc-staterna, å andra sidan

Prot. 2017/18:32
16 november

Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalslutande Sadc-staterna, å andra sidan

Anf. 32 GÖRAN PETTERSSON (M):

Herr talman! Jag tänker i mitt anförande fokusera på det som skiljer oss åt i detta betänkande.

Marknadsekonomi kombinerat med demokrati och understöd av handel är det som har skapat vårt välstånd. Därför tycker jag att det är väldigt positivt att EU nu, med detta avtal, låter ett antal fattiga länder i södra Afrika beträda samma utvecklingsväg som Sverige under ett par århundraden har vandrat på.

Vi lever i en tid då motståndet mot global handel dyker upp på de mest oväntade platser. Från Vita huset i USA kan det från en källa som normalt brukar tala för frihandel i dag låta så här: ”Jag är inte protektionist, men.” Och nu i den kammare som antagligen är en av världens mest frihandelsvänliga kammare fanns detta i något förtäckta ordalag i Vänsterpartiets reservation. Det lät lite som: ”Jag är inte, men.”

Jag har full respekt för de farhågor som Yasmine Posio Nilsson framförde i sitt anförande. Samtidigt är det väldigt viktigt i dessa tider, när protektionismens fula ansikte visar sig, att vi är försiktiga själva så att vi inte går i den fällan.

Därmed vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(forts. § 9)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 8 Frågestund

Anf. 33 TREDJE VICE TALMANNEN:

Det är dags för frågestund. En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning.

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor kommer att besvaras av finansminister Magdalena Andersson, utrikesminister Margot Wallström, kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke och statsrådet Peter Eriksson. Finansminister Magdalena Andersson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Ansvaret för bostadsbyggandet

Anf. 34 MATS GREEN (M):

Fru talman! Jag ämnar ställa en fråga till bostadsminister Peter Eriksson. I en debatt med mig i *Agenda* för några veckor sedan sa Peter Eriksson

att hans uppgift som bostadsminister är att se till att kommunerna tar sitt ansvar för byggandet. Bostadsministern har också i ett antal andra sammanhang redogjort för hur han ser på sitt eget och kommunernas ansvar för bostadsförsörjningsprogrammet.

Fru talman! Låt mig börja med att säga att en bostadsministers främsta ansvar är att underlätta för kommunerna att ta sitt bostadsförsörjningsansvar. Ett samlat Sveriges Kommuner och Landsting har konstaterat att statliga regler och förordningar är det främsta hindret för byggandet.

Jag vill därför fråga bostadsministern: Anser han att hans uppgift som bostadsminister framför allt är att vara passiv och kommentera bostadsutmaningen?

Anf. 35 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Tack för frågan, även om den kom sent!

Jag är väldigt glad för att vi i dag har ett stort bostadsbyggande – betydligt större än under tidigare regeringars tid. Det bidrar till att minska den bostadsbrist som har ökat under lång tid, och regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att se till att detta ska kunna hända.

Bostadsförsörjningsansvaret ligger i grunden på kommunerna, men regeringen kan stödja dem på många olika sätt. Jag försöker att göra detta genom att stödja kommunernas arbete med att det ska bli enklare och gå snabbare att bygga. Vi avsätter ganska mycket resurser i statens budget för att bidra till kommunernas arbete på det här området, till exempel med kommunbonusen. Vi har också investeringsstöd som underlättar att bygga till rimliga kostnader.

Anf. 36 MATS GREEN (M):

Fru talman! Bostadskrisen ska hanteras, inte kommenteras. Det är ganska anmärkningsvärt att det statsråd som bär det främsta ansvaret för att det byggs fler bostäder i Sverige ägnar sig mer åt att kommentera och recensera.

Jag vill återigen fråga om regeringen kommer att vidta några som helst åtgärder för att underlätta för kommunerna och inte bara kommentera detta. Om svaret är ja: Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta? De har nämligen lyst med sin frånvaro hittills under mandatperioden, fru talman, vilket är helt ohållbart.

Anf. 37 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag tycker att det verkar vara Mats Green som ägnar sig åt att kommentera och recensera. Jag skulle föreslå att han innan han gör det nästa gång tar en titt runt om i Sverige för att se hur det ser ut.

Det ser ut så här: Vi har byggkranar i nästan varenda stad. Det pågår ett omfattande arbete; vi har inte byggt så många bostäder i Sverige sedan 70-talet.

Jag är väldigt glad och stolt över det. Det handlar till stor del om att vi har fått kommunerna – både tjänstemän och politiker – att engagera sig i större utsträckning, men staten gör också sin del.

Anf. 38 CARINA STÅHL HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Min fråga går till finansminister Magdalena Andersson. 2015 meddelade Magdalena Andersson att kostnaderna för det ökade flyktingmottagandet skulle täckas genom besparingar inom bland annat assistansen.

Detta uttalande har tillsammans med regleringsbrevet till Försäkringskassan om att bryta utvecklingen av antalet timmar inom assistansersättningen gått från signalpolitik till att i verkligheten trasa sönder vissa människors liv.

Nu hävdar regeringen att man har lyssnat på de drabbade och att man därför skyndsamt ska ta fram ett nytt lagförslag, vilket jag tycker är bra. Faktum kvarstår dock: Man skapar ett problem för att sedan, i valrörelsen, hävda att man har löst samma problem.

Min fråga är därför denna: Står Magdalena Andersson fortfarande bakom prioriteringen att flyktingmottagandets kostnader ska täckas av bland annat besparingar inom assistansen, eller har hon och regeringen nu äntligen förstått att detta var en total felprioritering?

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Carina Ståhl Herrstedts historieskrivning är inte korrekt. Långt före flyktingkrisen 2015 arbetade regeringen med att kontrollera kostnadsutvecklingen inom ett antal system där kostnaderna ökade. Det handlade bland annat om sjukförsäkringen och om assistansersättningen. Det berodde på att kostnaderna under lång tid hade ökat och att man hade svårt att förklara varför kostnaderna hade ökat. Som en ansvarsfull regering såg vi därför över vad som hände på dessa områden.

Sedan kom flyktingkrisen 2015. Det gjorde inte att vi slutade att arbeta med dessa områden. Däremot gjorde vi en historisk omläggning av migrationspolitiken, och regeringen har nu sparat 100 miljarder kronor på denna omläggning.

Det är viktigt att påpeka att regeringen inte har fattat några beslut som minskar rätten till assistans. Däremot jagar vi fusk, och vi har gjort en förändring av den timschablonsuppräknings som tidigare gällde. Men vi har inte gjort några förändringar vad gäller rätten till assistans.

Anf. 40 CARINA STÅHL HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret!

Historieskrivningen kan man ju diskutera, men faktum kvarstår: Finansministern har gjort ett uttalande om att flyktingmottagandets kostnader ska täckas av besparingar inom bland annat sjukförsäkringen och den personliga assistansen. Detta är ett konstaterande.

Dessutom kan man i regeringens budget läsa att antalet brukare med assistansersättning under året beräknas minska med 540 personer. Detta gäller alltså inte antalet timmar, utan det gäller antalet personer som de facto blir beviljade assistansersättning.

Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Nej, Carina Ståhl Herrstedt – det finns inga sådana citat av mig, eftersom jag inte har sagt detta. Däremot arbetar vi sedan tidigare med dessa områden, och vi slutade inte att arbeta med dem hösten 2015. Det som Carina Ståhl Herrstedt påstår är helt enkelt inte korrekt.

Det som har hänt är att det har kommit ett antal domar, och Försäkringskassan tillämpar nu dessa regler. Regeringen har sagt att vi snabbt ska komma med särskild lag för att stoppa effekterna av dessa domar och säkerställa att alla som är i behov av assistans ska få det stöd de har rätt till. (Applåder)

Regeringens inställning till omtvistade områden i Irak

Anf. 42 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Margot Wallström.

Nyligen tog Iraks armé kontroll över de så kallade omtvistade områdena, som både Kurdistans regionala regering och Bagdad gör anspråk på. Det finns nu röster i Bagdad för att dessa områden för alltid ska kontrolleras av Iraks centralregering.

Samtidigt är Iraks konstitution i artikel 140 mycket tydlig med att dessa områden är omtvistade. Inte minst USA har väldigt tydligt framhåvt att områdenas status inte förändras av att Iraks militär nu har kontrollen.

Jag vill därför fråga utrikesministern om den svenska regeringen står fast vid uppfattningen att de så kallade 140-områdena är omtvistade och att frågan måste lösas i enlighet med Iraks konstitution.

Anf. 43 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Det enkla och korta svaret skulle vara ja. Vi har gjort klart, både före och efter folkomröstningen, att frågan om den kurdiska regionens status måste lösas i dialog och i samtal mellan den kurdiska regionens regering och Iraks federala regering i Bagdad och inom ramen för den irakiska konstitutionen.

Dessutom har vi tillsammans med Frankrike tagit initiativ till att frågan ska tas upp och diskuteras av FN:s säkerhetsråd, för situationen behöver stabiliseras och lösas i enlighet med konstitutionen.

Anf. 44 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Tack så mycket för svaret! Det är glädjande att regeringen har denna ståndpunkt. Det är också mycket viktigt att Sverige är tydligt med denna, inte minst eftersom det nu finns starka krafter i Bagdad som försöker att sätta Iraks konstitution ur spel i den här delen.

Jag vill snabbt ställa en fråga till. Vad gör Sverige för att hjälpa de tusentals människor som har drabbats av jordbävningen i Iran och Irak de senaste dagarna? Har Sverige skickat någon hjälp dit eller kommer Sverige att göra det?

Anf. 45 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! När det gäller den första frågan gör vi allt för att stödja ansträngningarna för att få till stånd en dialog mellan kurderna och Bagdadregeringen. Vi har också stöttat FN:s särskilda sändebud Jan Kubis.

Jag tog upp detta när jag träffade FN:s generalsekreterare i slutet av oktober. Vi verkar också för att EU ska bidra mer till FN:s arbete i Irak.

Vi är alltid humanitära och vill naturligtvis stötta irakierna i deras svåra situation.

Skattefusk

Anf. 46 MARIA STRÖMKVIST (S):

Fru talman! Min fråga går till finansminister Magdalena Andersson.

Den så kallade paradisläckan har väckt en omfattande debatt om skatter och om rika människors ovilja att bidra till finansieringen av bland annat vård, skola och omsorg.

Den tidigare regeringen bekämpade ju skatter genom att sänka dem eller, som när det gällde förmögenhetsskatten, helt enkelt ta bort dem.

Hur tänker finansministern kring det fusk som beräknas kosta Sverige ungefär 40 miljarder kronor per år?

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är ett helt oacceptabelt faktum att en liten global finansiell elit tycker sig ha rätt att sväva över världens skattesystem och inte vara med och bidra. Vad man gör då är att skicka notan dels till de vanliga skattebetalarna – löntagare, pensionärer och sommarjobbare – dels till våra ungdomar och barnen i skolan som inte får den undervisning de har rätt till och behöver därför att den rika eliten inte är med och bidrar.

Den här regeringen har från dag ett jobbat stenhårt för att bekämpa skattefusket. Vi har ett tiopunktsprogram som handlar om att skärpa lagstiftningen, öka resurserna till Skatteverket och jobba mer internationellt för att säkerställa att alla människor bidrar med den skatt som vi alla vet att vi behöver för att kunna finansiera skolan, vården, omsorgen och ett tryggt samhälle för alla i Sverige.

(Applåder)

Anf. 48 MARIA STRÖMKVIST (S):

Fru talman! Tack för svaret! Vi som utgör halva Sveriges befolkning har också noterat att 87 procent av de ungefär 1 200 svenskar som har identifierats i paradisläckan är män. Följdfrågan är om inte också detta visar på behovet av fler kvinnor som företagsledare och i bolagsstyrelser.

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det visar på den struktur vi har inte bara i Sverige utan i stora delar av världen, nämligen att män har mer ekonomisk makt än kvinnor. Det visar också på vikten av att vi i Sverige har en feministisk regering och en regering som bedriver en feministisk ekonomisk politik.

Det visar även att mer ekonomisk makt måste flyttas över till kvinnor, och fler kvinnor i bolagsstyrelser skulle vara ett sådant sätt. Det är väldigt tråkigt att majoriteten i denna riksdag inte vill se att vi kvoterar in kvinnor i bolagsstyrelserna i Sverige, något som görs i många andra länder.

(Applåder)

Anf. 50 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Min fråga är till Peter Eriksson.

På en icke fungerande bostadsmarknad med brist på bostäder får vi trångboddhet och inlåsnings effekter. Vid sidan av de utanförskapsområden som vi redan har kan det komma att skapas nya om vi inte bygger rätt och underlättar i stället för att öka hindren för människor att äga sina bostäder.

Regeringen har i en förordning gett Boverket i uppdrag att fördela ett snålt tilltaget stöd till utemiljöer. Detta vill Centerpartiet utöka med ytterligare 70 miljoner kronor per år så att man i tidiga skeden kan göra insatser i stadsplaneringen och skapa fria siktlinjer för boende, lysa upp tunnlar och göra det omöjligt att från gångbroar och andra gömställen, som förekommer, attackera polis och räddningstjänst som gör sitt jobb.

Min fråga till Peter Eriksson är om han tycker att regeringens satsning är tillräcklig och om det inte mot bakgrund av den utveckling vi ser är befogat att stärka politikens makt över tryggheten i samhället.

Anf. 51 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Jag är glad över att Ola Johansson uppmärksammar stödet som vi har infört och också kraftigt ökat i budgeten det senaste året, eftersom det finns ett stort tryck. Det är många kommuner som vill använda utemiljöstödet. Det bidrar starkt till att vi får trevligare utemiljöer i bostadsområden och delar av städerna där det finns sådana stora behov.

Jag är mycket glad åt att Centerpartiet har samma inriktning. Vi kan säkert ta varandra i hand om att göra ytterligare satsningar på det här området framöver. Jag tycker att det är en av de bättre delarna, som används och ansöks om väldigt mycket.

Anf. 52 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Tack, Peter Eriksson, för svaret! Men det är fortfarande Boverket som ensamt bestämmer vem som får ta del av pengarna och vad de ska användas till.

Jag litar på Boverket i det här fallet, men jag tycker att det är ett för tungt ansvar de måste ta i den situation som råder och att insatser måste samordnas bättre mellan myndigheter. Här kan inte regeringen fly från sitt ansvar, utan man måste vara mycket tydligare med vad man vill åstadkomma med hjälp av sina stöd och sina myndigheter.

Frågan är varför regeringen inte har högre ambitioner inom det här området.

Anf. 53 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Nu förstår jag inte riktigt, måste jag säga. Vi har avsatt rätt mycket pengar i budgeten för att skapa trygga och bra utemiljöer. Det är många som har ansökt om stödet, och vi har en myndighet som fördelar pengarna. Vill Centerpartiet göra på något annat sätt? Jag har lite svårt att förstå det.

Det är ett bra stöd och många som vill ha det. Sedan kan man naturligtvis ändra i detaljer i detta. Men vi har inte tänkt gå över till ett system där regeringen själv fördelar pengarna.

Sexuella trakasserier på statliga institutioner

Anf. 54 EMMA HULT (MP):

Fru talman! Det har hänt på bussen, i skolans korridorer, på arbetsplatsens julfest eller under lönesamtalet, i politiken och också på statliga institutioner. Under #metoo, #tystnadtagning, #sjungut och nu senast #medvilkenrätt har tusentals kvinnor med olika yrken nu tagit mod till sig och berättat om sina upplevelser. För många har det inte varit en självklarhet, och mycket står på spel för dem. En sak har vittnesmålen gemensamt: Det är män som utsätter kvinnor för sexuella ofredanden.

Jag vill ställa min fråga till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

Det har också framkommit vittnesmål om att sådana händelser har inträffat på statliga institutioner – institutioner som ministern ansvarar för. Då är min fråga: Vad har regeringen gjort för att motverka detta?

Anf. 55 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Först vill jag säga att jag, liksom de flesta andra, är överväldigad av kraften i de vittnesmål som just nu väller över oss från samhällets många olika sektorer. Jag är överväldigad men också inspirerad till kamp och förändring.

Det första jag gjorde när jag läste vittnesmålen i Svenska Dagbladet på väg till *Aktuellt*-studion var att med detsamma bestämma mig för att kalla till mig cheferna för våra statliga institutioner Operan, Dramaten och Riksteatern och att dessutom tala med ordförandena, som vi har utsett.

Jag har ställt krav på dem att förändra detta, som i mycket är en ledarskapsfråga, en chefsfråga. Det kräver medvetenhet och målmedvetenhet för att lyckas skapa en trygg, säker och bra arbetsmiljö på våra nationalscener.

Anf. 56 EMMA HULT (MP):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag hoppas att vi känner upp till kamp! Det känner i alla fall jag i magen.

Okej, Alice Bah Kuhnke, det här är vad du har gjort. Vad gör vi framåt?

Anf. 57 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Det jag gör parallellt med att jag för dessa samtal och håller kontakten med chefer och ordförande, vilket jag gjort i en veckas tid, är att se över de politiska styrmedlen och verktygen. Det här är ju bolag som drivs utifrån den statliga bolagsstyrningen. Det gäller att vi sätter in insatser och inte minst följer upp, för alla policyer och fina riktlinjer finns.

Anf. 58 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Min fråga går till finansministern.

I dagarna har vi fått veta att anställda vid Trafikverket misstänks ha tagit emot mutor i form av kontanter, lyxprylar och på förhand godkända luftfakturor. Det har varit ett villkor för vissa företagare för att få uppdrag såsom vägmålning med mera. Det är ett omoraliskt och oetiskt beteende av vissa anställda på Trafikverket som har pågått alltför länge.

Fru talman! Det räcker inte med den interna granskningen. Arbetet med etikfrågor måste prioriteras, och korrumperade anställda och konsulter ska polisanmälas. Regeringen bör ta muthärvan på största allvar och gå till botten med dessa oegentligheter.

Min fråga till finansministern är: Vad kommer regeringen att göra för att förebygga och motverka korruptionen inom Trafikverket?

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är en viktig fråga Robert Halef tar upp, och regeringen tar den på största allvar.

Detta visar också hur viktigt det är att vi har fria och granskande medier som kan nysta upp denna typ av fall så att sådant här kommer till kännedom och att vi kan ha denna diskussion.

Dessa fall är givetvis helt oacceptabla, och det gäller inte bara på Trafikverket. Vi har också sett en del fall på andra myndigheter när statliga tjänstemän har agerat på ett sätt som inte är korrekt och inte heller i linje med de riktlinjer och den lagstiftning som finns.

Ansvarig minister kommer att ta ytterligare initiativ på detta område. Det handlar om att ha en dialog med myndighetscheferna. Det handlar också om att vi tydligare måste implementera den värdegrund som alla statliga tjänstemän arbetar utifrån.

Anf. 60 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Allianspartierna i trafikutskottet har kallat infrastrukturministern och Trafikverkets generaldirektör till utskottet för att förhöra sig om mutskandalen och vilka åtgärder man har vidtagit för att stävja korruptionen.

Det är oroande att Trafikverkets ledning känt till den avslöjade korruptionen under längre tid och inte agerat tillräckligt. Frågan är om Näringsdepartementet eller berörd minister kände till detta.

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! När en enskild minister fick information får man fråga den ministern om.

En sak är dock klar: Regeringen tar mycket allvarligt på detta. I grunden handlar det om tilliten till de statliga myndigheterna. Denna tillit är mycket viktig, och då måste alla statliga tjänstemän agera på ett sätt som är i enlighet med de riktlinjer och den lagstiftning som finns.

Det handlar om dialog med enskilda myndigheter men också om ett mer övergripande arbete.

Friskvårdsavdrag för ridning

Anf. 62 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Min fråga går till finansministern.

Att ridning har goda effekter på folkhälsan är väldokumenterat. Rehabilitering och ridterapi är i dag en etablerad behandlingsform på många orter runt om i Sverige. Ridsporten har dessutom över en halv miljon utövare, varav majoriteten är unga kvinnor och tjejer.

Dock är ridning inte inkluderad i det statliga friskvårdsavdraget. Det gör att de som inte har testat på ridsport eller inte har de ekonomiska möjligheterna att göra det exkluderas från sporten.

Min fråga till finansministern är därför: Kan finansministern redogöra för vilka initiativ som har tagits för att inkludera ridsporten i friskvårdsavdraget, så som Socialdemokraterna lovade i valrörelsen 2014?

Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Ja, ridning är en fantastisk sport som utövas av många människor runt om i Sverige. Ridsporten är också en viktig näring, inte minst i landets mer glesbefolkade delar. Den skapar arbetstillfällen på den svenska glesbygden.

Ridning kan vara viktig inte minst under uppväxttiden. För många unga tjejer som mår dåligt är ridsporten ett andningshål.

Givetvis skulle ridsporten kunna ha sin plats i främjandet av friskvården i andra delar, också i yrkeslivet. Därför har regeringen påbörjat en analys av hur man skulle kunna göra en förändring av lagstiftningen så att ridsporten kan inkluderas.

Det är dock en komplicerad lagstiftningsfråga eftersom det inte är regeringen som bestämmer vilka sporter som ska omfattas, utan det är en tolkning som Skatteverket gör av lagstiftningen. Lagstiftningen måste i så fall ändras på ett lämpligt och väl avvägt sätt, och det kräver viss analys.

Anf. 64 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Det är glädjande att regeringen äntligen, efter tre och ett halvt år, har tillsatt en utredning. Jag ser med glädje fram emot att ta del av denna utredning och att vi kan få ett beslut på plats. Det är ju inte så lång tid kvar av denna mandatperiod.

Min följdfråga till ministern är: När tror finansministern att utredningen är klar så att vi kan ta debatten vidare i kammaren, precis så som Socialdemokraterna lovade i valrörelsen?

Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vi har påbörjat analysen, och jag kan tyvärr inte säga när den är klar. Det handlar om att hitta en väl avvägd gränsdragning. Vi vill ju inte ha en lagstiftning där sporter som i dag inkluderas inte längre inkluderas.

Det har dock hänt betydligt mer under våra år än när Moderaterna satt på Finansdepartementet. Då bedrevs inget sådant här arbete över huvud taget.

(Applåder)

Anf. 66 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Min fråga går till bostadsminister Peter Eriksson.

Under många år har vi sett en kraftigt ökad invandring till Sverige, vilket i kombination med bostadsbristen och anvisningslagen, som innebär att kommunerna tvingas ta emot en viss andel nyanlända invandrare, innebär att kommunerna har låtit invandrare gå före i bostadskön.

Nyligen visade en rapport som sammanställts av länsstyrelserna på en undanträngningseffekt i 60 procent av kommunerna. Man låter invandrare gå före andra grupper med stort behov och andra personer i bostadskön.

I en kommentar till TT sa bostadsminister Peter Eriksson att andra grupper i samhället inte får stå tillbaka och att det inte är en undanträngningseffekt. Hur menar Peter Eriksson då?

Anf. 67 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag tror inte att det var riktigt så jag formulerade mig.

Det är en märklig diskussion. När vi har en bostadsbrist som har skapats under lång tid eftersom vi har byggt alldeles för få bostäder och vi blir fler människor blir bostadsbristen större. Då blir det större problem och svårigheter att se till att alla får en bostad. Men bostadsförsörjningsansvaret finns, som vi talade om tidigare, hos kommunerna, och de som har fått uppehållstillstånd i Sverige har samma rättigheter som andra.

Vi gör dock speciella insatser för studenter så att det ska bli fler studentbostäder, och vi satsar särskilda resurser på äldreboende. Vi säger också att kommunerna måste se extra noga på dem som står längst bort från att ha en bostad så att de, även om de råkar vara nyinflyttade med uppehållstillstånd, får en bostad.

Anf. 68 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! De nyanlända invandrarna är faktiskt en privilegierad grupp i samhället i dag eftersom de till skillnad från svenska medborgare har rätt att få en bostad genom anvisningslagen.

Kommunernas bostadsförsörjningsansvar är i förlängningen ett planeringsansvar, och alla vet att det tar sex till nio år att bygga bostäder. Ett planeringsansvar med ett bostadsförsörjningsansvar är alltså ingen garanti för att få en bostad. En sådan garanti har däremot de nyanlända genom anvisningslagen.

Anf. 69 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Det är ett makalöst påstående att de nyanlända till Sverige är en privilegierad grupp. Sätt dig i de bostäder som ligger i förorterna runt Södertälje och i utkanten av Stockholm, Roger Hedlund, där tio femton personer delar på en tvåa eller en enrumslägenhet i dag! Det är ett orimligt påstående.

Vi har stora problem med att få fram bostäder, och vi har stor trångboddhet. Allra värst är det bland dem som är nyinflyttade till Sverige. De är längst bort från marknaden, inte närmast.

(Applåder)

Anf. 70 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Min fråga går till utrikesministern.

Den 3 september i år arresterades i en nattlig räd parlamentsledamoten för Kambodjas största oppositionsparti CNRP, Kem Sokha, och man hotade att upplösa partiet.

Jag har frågat utrikesministern om Sverige har protesterat mot arresteringen, som hotar demokratin i Kambodja inför valet i juli 2018. Utrikesministern skrev i sitt svar att Sveriges utvecklingssamarbete ger oss inflytande och möjlighet att föra dialog. En dialog fördes den 20 oktober, då Sverige markerade att om CNRP upplöstes skulle Sverige ompröva sitt engagemang i Kambodja.

För några timmar sedan kom beslutet från högsta domstolen: CNRP upplöses och dess ledare förbjuds att utöva politisk aktivitet under de kommande fem åren.

Frågan till utrikesministern är: Vilka åtgärder är hon beredd att vidta?

Anf. 71 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Utvecklingen i Kambodja är djupt oroande och deprimerande. Handlingsutrymmet för såväl oppositionen som civilsamhället och medierna inskränks kraftigt, och i dag upplöstes oppositionspartiet.

Vi har varit tydliga med att fortsatt repression av detta slag kommer att få konsekvenser för det svenska engagemanget och för utvecklingssamarbetets former och inriktning. Detta framförde vi vid möten med regeringsföreträdare under MR-dialogen i oktober.

Sverige har inget budgetstöd till Kambodja, men vi har ett antal insatser som involverar staten som partner. Dessa kommer att upphöra och i stället styras över till organisationer, för att ge stöd till dem. Vi verkar också för att EU sammantaget ska sätta mer tryck på Kambodja att upphöra med förtrycket mot politisk opposition, medier och civilsamhällets organisationer.

Anf. 72 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Det låter bra om Sverige är tydligt med att vi nu kommer att upphöra med stöd till den kambodjanska regeringen och staten och att vi inte har den typen av samverkan.

Det innebär att vi också drar ned på biståndet och utvecklingssamarbetet i Kambodja, eftersom det ledande partiet och dess företrädare de facto förhindras att bedriva politisk verksamhet. Man tar över ett parti som fick 44,83 procent i valet; deras platser tas över av dem som fick 3,6 procent.

Anf. 73 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Sida har beslutat att öka stödet till demokrati- och rättighetsförsvarare och att inte fortsätta med några stöd som innebär finansiell överföring till staten, förutom inom utbildning och forskning.

Det kan finnas anledning att behålla vissa delar för att se till att ett samhälle kan fungera och att det finns utbildning och något att bygga på när utvecklingen förhoppningsvis tar en annan riktning i Kambodja.

Anf. 74 MATHIAS SUNDIN (L):

Fru talman! Min fråga går till Peter Eriksson och handlar om artificiell intelligens, AI.

Vi ser nya framsteg så gott som varje vecka på detta område. Microsoft gör sin största satsning någonsin – den största satsningen i världen är på AI.

Google brukade kalla sig ett mobile first-företag. Nu säger de att de är AI first. När deras ordförande Eric Schmidt var här i Sverige sa han att Sverige ligger efter på detta område, vilket bekräftar den bild som jag får när jag pratar med företrädare. Vi ligger bra till på många teknikområden och digitala områden i Sverige, men just här släpar vi efter en del.

Nu fick vi en väldigt positiv nyhet i veckan, att Wallenbergarna satsar över 1 miljard på detta område. Min fråga blir naturligtvis: Vad gör regeringen på AI-området?

Anf. 75 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Tack för frågan!

Regeringen antog i våras en ny strategi på digitaliseringsområdet, där bland annat AI-frågan lyftes upp. Jag håller med frågeställaren om att AI-området är ett av de områden inom digitaliseringsutvecklingen där Sverige inte har varit i det främsta ledet. Vi har däremot legat långt framme på en rad andra områden.

Långsiktigt men även de närmaste åren anser jag att vi måste bli betydligt bättre och skarpare på detta område om vi ska hänga med och vara ett ledande land inom digitaliseringen. Därför driver regeringen ett antal projekt där vi jobbar med att bli starkare på området, såväl inom svenska högskolor och universitet som i kombination med svenska företag. Ett av dem lyfte Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse fram för några dagar sedan.

Anf. 76 MATHIAS SUNDIN (L):

Fru talman! Vi ser nu att AI kommer in i storpolitiken. Ryssland och Kina ser det som en strategisk tillgång och satsar. Jag menar inte att Sverige ska ge sig in i denna kapprustning, men det är extremt viktigt för svenska företag att det finns människor med denna typ av kunskap att anställa och att de inte sitter fast i gamla system när övriga företag i världen rör sig framåt i snabb takt.

Jag ser fram emot fler skarpa förslag från regeringen. Jag har sett att statsrådet gjort många besök, men det behövs fler beslut.

Anf. 77 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Ja, jag besökte Kalifornien och Silicon Valley häromveckan och mötte en rad ledande företag inom detta område. Jag var också på Stanford University.

Jag anser att svenska universitet måste bli skarpare på detta område. Vi behöver kanske bygga upp tydligare centrum, för detta är ett strategiskt område för svensk forskning, svenska företag och svensk konkurrenskraft.

Regeringen arbetar med detta, och vi kommer med fler saker.

Anf. 78 GUNILLA CARLSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

Frågan tangerar samma fråga som Emma Hult ställde tidigare, och den berör oss mycket, både ledamöter och andra. Det gäller de sexuella trakasserier och övergrepp – fruktansvärda berättelser – som vi har fått ta del av de senaste veckorna. Flera branscher har lyfts upp, bland annat musik, teater och scenkonst.

Min fråga till kulturministern är framför allt vad man tänker göra men också vad institutionerna säger om den tysthetskultur som det vittnas om. Vad tänker man – vad tänker kulturministern kring vad man ska göra för att människor ska våga tala om vad som sker?

Anf. 79 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNIKE (MP):

Fru talman! Först vill jag, i allt det fruktansvärda som nu är uppenbart för oss alla, understryka hur glädjande det är att det finns ett stort engagemang. Ni ställer många liknande frågor om detta, och när jag var i kulturutskottet såg vi ett stort engagemang från hela riksdagen i dessa frågor – att vi verkligen ska ta tag i dem. Det är bra.

Nu har vi förutsättningar och möjlighet att faktiskt förändra Sverige – kanske Europa och världen också – och att se detta som ett paradigmskifte.

Det man vittnar om är att det är kulturen som är det stora problemet, att det finns en tysthetskultur som gör att ledningen inte nås av informationen att dessa övergrepp pågår. Det tar tid och kraft att förändra en kultur.

Det de nu gör är att utveckla handlingsplaner för att gå förbi steget att ha policyer och riktlinjer, för det har de – de kan allt om jämställdhetsarbete och hur man ska ta hand om eventuella fall som kommer upp. Men de har ju inte nåtts av några fall, eller – nu när vi vet hur verkligheten ser ut – de har nåtts av alldeles för få.

Anf. 80 GUNILLA CARLSSON (S):

Fru talman! Jag är jätteglad att dessa diskussioner kommer upp på allas dagordning, även politikernas.

Vi hade en utredning som presenterades för ungefär tio år sedan och som handlade om jämställdhet på scenkonstområdet. I dag blir det mycket diskussioner på kulturområdet om det som ligger på den nationella nivån, men kulturministern och vi alla har också ett ansvar utifrån att det finns institutioner också på regional och lokal nivå.

Ser kulturministern någon möjlighet att påverka där?

Anf. 81 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNIKE (MP):

Fru talman! När det gäller kulturpolitiken har vi inom kort den största kulturbudgeten någonsin i vårt land. Då vill vi faktiskt att dessa pengar också ska skapa goda förutsättningar för att människor ska kunna växa och utvecklas och så att vi får mer kultur till fler.

Vilka förslag har vi fått tidigare om hur man förändrar kulturer? Hur skapar och bygger man tillit? Hur förändrar vi ledarskapet? Och hur stimpler vi detta från politikens sida, eftersom det är det grannliga i allt detta?

Prot. 2017/18:32

16 november

Frågestund

Förföljelser och våld i Burma

Anf. 82 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesministern som gäller den svåra situationen i Myanmar, också känt som Burma.

Som är väl känt är situationen där fruktansvärt svår för folkgruppen rohingya. Mer än 600 000 människor har med oerhört brutala medel fördrivits från sina hem och är nu flyktingar i Bangladesh.

FN har anklagat armén för etnisk resning, och människorättsgrupper anklagar armén för urskillningslöst dödande, våldtäkter och plundring.

Så sent som den 6 november i år misslyckades FN:s säkerhetsråd med att samla sig kring en resolution när det gäller situationen i Myanmar för hanteringen av flyktingkrisen i Rakhine.

Utrikesministern är nu på väg att besöka Myanmar och Bangladesh. Jag undrar: Vad kommer utrikesministern att göra för att få slut på detta våld?

Anf. 83 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tackar Karin Enström för frågan.

Detta är världens just nu snabbast växande humanitära kris. De rapporter som vi får är fasansfulla och härresande om det brutala våld som utövas mot folkgruppen rohingya. Samtidigt känner vi en besvikelse runt om i världen inför regeringen i Myanmar och deras oförmåga. Det gäller förstas Aung San Suu Kyi, militären och alla inblandade. De måste faktiskt ta itu med detta, erkänna det som ett stort problem och också göra någonting åt det.

Jag reser dit på söndag och gör det tillsammans med kollegor i EU, bland andra Federica Mogherini. Vi måste arbeta på alla fronter. Vi måste fortsätta att arbeta i FN, och vi måste arbeta i EU. Jag tror faktiskt att EU kommer att ha en stark röst här. Vi måste se till att det blir stopp för förföljelsen och våldet. Vi måste se till att dessa människor kan återvända fredligt, och vi måste också se till att det blir en undersökningskommission som får möjlighet att se vad som har hänt.

Anf. 84 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Det är verkligen en ohygglig situation och ett lidande som vi nog inte kan föreställa oss. Därför är det viktigt att världens ögon nu riktas mot det som sker och att flera företrädare, inklusive utrikesministern, gör detta besök. Men besök är inte nog. Vilka konkreta åtgärder finns för att för det första få slut på våldet och förföljelsen, för att för det andra ställa de skyldiga till svars och för att för det tredje naturligtvis se till att dessa människor kan återvända hem i säkerhet?

Anf. 85 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Hittills har Sverige gett 200 miljoner kronor i humanitärt stöd direkt till dem som har drabbats av Rakhinekrisen i Myanmar och Bangladesh, utöver det kärnstöd som vi ger till FN och alla dess olika organisationer. Som ni vet är vi en av världens främsta givare till FN; vi är den tredje största bilaterala givaren.

Men vi måste förstås också fortsätta dialogen direkt med de inblandade i Myanmar och se till att både rådet för mänskliga rättigheter och FN tar sig an denna fråga ordentligt och sätter press på alla parter.

Finansieringen av Tullverket

Anf. 86 OLLE FELTEN (SD):

Fru talman! Min fråga går till finansminister Magdalena Andersson.

Tullverket har varit underfinansierat under många år, vilket har lett till stora hål i verksamheten.

Regeringen föreslår nu i sin budgetproposition för 2018 ett tillskott på 115 miljoner kronor till Tullverket, som öronmärks för ökad kontrollverksamhet. Jag välkomnar regeringens budskap om en förstärkning till Tullverket. Det är verkligen nödvändigt för att tullen ska kunna fullfölja sitt uppdrag.

Problemet är dock att budgeten inte räcker till ens för att verket ska klara av sitt nuvarande uppdrag eller för att återställa tidigare underskott. Det blir alltså ingen ny verksamhet. Nya uppgifter tillkommer, till exempel hantering av explosiva varor, utmaningar inom effektiv handel och att hantera brexit och en omfattande it-utveckling.

Jag undrar därför hur finansministern resonerar när hon marknadsför en kraftig underfinansiering av en myndighet som en stor satsning på den samma.

Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det blir en 10-procentig ökning av tullens resurser när denna satsning är fullt utbyggd. Jag tror att de flesta skulle uppfatta en 10-procentig ökning som en ganska rejäl satsning. Detta kommer naturligtvis att utöka tullens möjligheter att säkra våra gränser. Att vi har trygga och säkra gränser är någonting som är grundläggande för denna regering.

Tullen kommer att kunna arbeta hårdare med att ha kontroll över vad som händer vid gränsen men kommer också att kunna ge god service till alla de företag som är beroende av tullen för att kunna importera och exportera varor. Det är därför som regeringen har gjort denna omfattande satsning på Tullverket.

Anf. 88 OLLE FELTEN (SD):

Fru talman! När Tullverkets generaldirektör senast besökte skatteutskottet fick vi information om att man, trots de tillskott som täcker upp en liten del av de tidigare underskotten, måste dra bort personal från andra delar av Tullverket för att klara det som regeringen förutsätter att man ska göra. Detta fungerar inte. Det blir helt enkelt inte seriöst.

Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Självklart utför Tullverket en rad viktiga uppgifter, och de har en ganska omfattande budget, och nu en rejält utökad budget, för att utföra dessa uppgifter.

Vi ger också tullen utökade befogenheter, bland annat för att kunna ta hand om explosiva varor när man hittar sådana. Detta välkomnas av de tulltjänstemän som jag har träffat.

Självklart kommer regeringen att följa utvecklingen och se till att tullen kan utföra sitt viktiga uppdrag. Men det är klart att en 10-procentig ökning av resurserna ökar förutsättningarna.

Regeringens syn på konflikten mellan Iran och Saudiarabien

Anf. 90 SOFIA DAMM (KD):

Fru talman! Som världen ser ut hade vi nästan behövt en utrikesministerns frågestund. Det är väldigt mycket som händer i vår omvärld, och dessvärre är alltför lite av detta av positiv karaktär. Det är viktigt att vi får vetskap om hur Sveriges regering förhåller sig till länder och de konflikter som råder, särskilt nu när vi har tagit plats i utrikespolitikens finrum i New York.

Min fråga till utrikesministern rör den upptrappade konflikten mellan Iran och Saudiarabien. Med anledning av den senaste tidens händelser håller Arab League ett extraordinärt möte med anledning av violations committed by Iran in the region.

Med anledning av att regeringen för ett år sedan inledde en så kallad strukturerad politisk dialog med den iranska regimen skulle jag vilja veta hur regeringen ställer sig till den konflikt som nu blossat upp ytterligare. Det är en mycket oroande situation.

Anf. 91 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tackar för denna fråga. Naturligtvis känner vi alla oss oroade över vad detta kan leda till.

Det som vi från svensk sida kan göra är förstås att mana till besinning, till dialog och till ett försök att på ett fredligt, politiskt och diplomatiskt sätt lösa de konflikter som har uppstått.

När det gäller Libanon menar vi att det är otroligt viktigt att Hariri kan återvända till Libanon.

Många av de konflikter som vi ser runt om i världen i dag påverkas av det maktspel, kan man säga, som pågår mellan stormakter i Mellanöstern. Det är just nu en oroshärd. Vi kan bara försöka bidra i säkerhetsrådet och i våra bilaterala kontakter för att se till att detta inte ytterligare eskalerar till våld eller konflikter som drar in ännu fler länder.

Anf. 92 SOFIA DAMM (KD):

Fru talman! Att mana till besinning är bra. Gör vi det? Ger den fördjupade politiska dialogen oss möjlighet att komma in med de synpunkterna? Det var över ett år sedan vi ingick det politiska samarbetet med regimen i Teheran. Ser vi egentligen någon framgång över huvud taget med den dialogen?

Anf. 93 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Den innebär ju att vi framför allt, till exempel från EU:s sida, kan ringa upp vår utrikesministerkollega och tala direkt med Teheran och Iran – och förstås just uppmana till att behålla lugnet. Vi försvarar det kärnavtal vi skrev med Iran. Det är viktigt eftersom det just öppnar den här möjligheten. Hittills har det varit lugnt på den kanten, men det är viktigt att reaktionerna blir återhållsamma.

Genomförandet av fredsavtalet i Colombia

Anf. 94 MARCO VENEGAS (MP):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till utrikesminister Margot Wallström.

Vi som följer utvecklingen i Colombia är djupt oroade över de svårigheter som genomförandet av fredsavtalet med Farc-EP möter. Kongressen kommer inte att nå målet att bli klar med lagstiftningsarbetet för genomförandeavtalet i slutet av november. Vi är också djupt oroade över hoten och angreppen mot folkliga ledare och MR-försvarare. Under året har 57 sociala ledare och MR-försvarare mördats i Colombia. Illegala väpnade grupper, som paramilitära Autodefensas Unidas de Colombia, är ansvariga för 59 procent av dessa mord.

Min fråga är: Kan statsrådet i samtal med Colombia betona vikten av att punkterna i fredsavtalet med Farc-EP snarast genomförs?

Anf. 95 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tackar så mycket för frågan.

Tänk, Colombia – denna ljusglimt i en annars väldigt dyster värld där vi ser få framsteg som leder till fredsavtal! Efter så många decennier blev det äntligen fred i Colombia.

Nu är ju det viktiga att fredsavtalet genomförs och att Colombia får resurser att faktiskt erbjuda dem som tidigare har stridit för Farc en annan utkomst och någonting annat att göra, någonting meningsfullt, för att bygga framtiden för Colombia. Därför måste inte minst EU hjälpa till att stötta – ge ekonomiskt, politiskt och diplomatiskt stöd i den processen. Vi måste också hålla ögonen på detta så att man inte får halvkriminella drog-gäng som tar över verksamheten i stället för Farc.

Det är en otroligt viktig punkt du tar upp, Marco Venegas, och den bär vi med oss. Jag träffade Colombias ambassadör i går och sa att vi måste fundera över ytterligare sätt för oss att stötta Colombia.

Anf. 96 MARCO VENEGAS (MP):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Det är också viktigt att Colombias regering erkänner att det finns paramilitära grupper som står för en hel del av våldet i Colombia och kan bekämpa dem. Jag har en till fråga, och det är hur Sverige kan påverka den colombianska regeringen så att skyddet för MR-försvarare och folkliga ledare blir mer effektivt.

Anf. 97 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Det är en viktig fråga hur vi ser till att i denna svåra och komplexa process också behålla skyddet för MR-försvarare och dem som faktiskt också har fått uppleva alldeles för mycket av förföljelse och död. Det påpekar vi i processen, och vi gör det faktiskt även i FN-sammanhang, där vi säger att detta är viktigt att hålla ögonen på. Vi gör det också i våra bilaterala kontakter, och vi ger dessutom stöd till organisationer som skyddar MR-aktivister och jobbar med civilsamhällets representanter.

Strukturreformer i regeringens budget

Anf. 98 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Min fråga går till finansministern.

Den budget regeringen presenterade för några månader sedan innehåller stora satsningar på välfärden, inte minst på utbildningen men också på sjukvården, barnbidragen och sänkta skatter för pensionärerna. Det har varit väldigt välkommet. Samtidigt har det sedan budgeten presenterades kommit en del kritik om att den inte skulle innehålla tillräckligt många så kallade strukturreformer.

Min fråga är helt enkelt: Hur ser finansministern på den kritiken?

Anf. 99 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Budgeten är full av strukturreformer för att stärka den svenska modellen. Den svenska modellen är den modell i världen där man har lyckats kombinera såväl hög tillväxt och jobb åt alla som en hög jämlikhet.

En av de allra viktigaste strukturreformerna i budgeten är de satsningar vi gör på barn och ungdomar. Vi gör omfattande satsningar på att alla barn i Sverige ska ha möjlighet till en bra skola där de lär sig det de behöver, oavsett vilka föräldrar de har. Vi ser till att det finns möjlighet till vidareutbildning senare i livet, och vi bygger ut den högre utbildningen. Det är också oerhört viktigt att ungdomar får möjlighet att flytta hemifrån. Det är centrala och viktiga strukturreformer.

Därutöver stärker vi den svenska arbetsmarknadsmodellen genom en avdragsrätt för fackföreningsavgift. Vi sänker också skatten för pensionärer. Vi vill helt avskaffa den orättvisa skatteflyfta som den borgerliga regeringen införde och som gör att pensionärer betalar högre skatt än löntagare. Vi tar ytterligare steg för att ta bort den, och vi vill helt avskaffa den.

Anf. 100 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Det är helt uppenbart att det blir synligt för människor i Sverige att regeringens ekonomiska strategi bygger på teorin att jämlikhet och minskade klyftor är en framgångsfaktor för att ekonomin ska växa och för att Sverige ska kunna konkurrera. Det rör sig också i dessa frågor i ekonomiska kretsar i utlandet. Hur ser finansministern på det faktum att man i andra länder nu bötjar tala om behovet av en inkluderande ekonomi?

Anf. 101 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Här finns nu ett märkbart, stort intresse från utländska ekonomer och från mina finansministerkollegor för vad det är vi gör i Sverige. Vi lyckas ju just kombinera jämlikhet, bra uppväxtvillkor för alla barn och ungdomar och hög tillväxt och sysselsättning. Det bygger på att vi vill skapa goda förutsättningar för alla i Sverige att ta sig in på arbetsmarknaden, ha en egen försörjning, få en egen bostad och leva ett gott liv. Det är grunden i den svenska modellen – som den här regeringen nu stärker.

Skatteflykt och skatteplanering

Anf. 102 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! Sedan *Uppdrag granskning* avslöjade den så kallade paradisläckan har debatten om skatteflykt och skatteplanering tagit fart. Det visade sig att läckan inte rörde skatteflykt utan laglig skatteplanering.

Arbetet med att teckna skatteavtal med de olika skatteparadisen påbörjades under Alliansen, och Sverige var redan under allianstiden mycket aktivt i det internationella arbetet mot skatteflykt. Vi är politiskt överens om att den skatt som riksdagen har beslutat om och som behövs för välfärd, polis och försvar också ska betalas.

I söndags presenterade regeringen det förslag man annonserat i budgetpropositionen: Man vill göra en lagändring genom att sätta en tidsgräns på två månader för den som själv rättar sina fel. Det är alltså ingen extra åtgärd för att komma åt skatteplanering utan har med skatteflykt att göra.

Varför har finansministern försökt skapa bilden av att det finns en konflikt i en fråga där riksdagens partier i allt väsentligt är överens?

Anf. 103 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag uppskattar Moderaternas intresse för skatteplanering och att bekämpa sådan. Min bild är inte att jag har försökt visa på någon konflikt i en fråga, och om vi får Moderaternas stöd i denna fråga är naturligtvis ingen mer tacksam än jag.

Det projekt vi har bedrivit kring just informationsutbytesavtal är ett projekt som faktiskt startades när jag var skattestatssekreterare men som Anders Borg sedan tog vidare. Där har vi haft ett bra samarbete. Regeringen har en tiopunktlista och har i dag presenterat ytterligare förslag för att bekämpa skattefusk, nämligen att ha personalliggare i fler branscher. Ingen blir gladare än jag ju fler av alla de förslag som regeringen kommer att gå fram med under den kommande tiden som vi får stöd för av Moderaterna.

En sak är dock tydlig: Den här regeringen har från dag ett jobbat stenhårt för att bekämpa skattefusk och skatteundandragande – för att finansiera barnomsorgen, skolan, sjukvården och äldreomsorgen.

Anf. 104 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! Även Alliansen har jobbat hårt med att bekämpa skattefusk. Möjligheten till själv rättelse har dock funnits länge och är ett framgångsrikt sätt att få in skatt till Sverige från utlandet. Det förslag regeringen nu har lagt fram är inte riktat mot skatteplanering, och det bedöms

dessutom få bara en marginell effekt – 15 miljoner kronor är i dessa sammanhang en ganska blygsam summa.

Tror finansministern att ändrade regler för självvärtelse kommer att få någon effekt när det gäller att minska den lagliga skatteplaneringen?

Prot. 2017/18:32

16 november

Frågestund

Anf. 105 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det här är viktigt att säga: Nu kommer naturligtvis Skatteverket att granska de uppgifter som har kommit fram i den senaste paradisläckan. Sedan får man bedöma om allt som har skett har varit lagligt eller inte. Det återstår ju att se i vilken utsträckning det är eller inte är lagligt, och det är upp till Skatteverket.

Den förändring som vi vill göra när det gäller självvärtelser bör enligt min bedömning kunna göras så att fler människor snabbt gör sina självvärtelser, vilket också kan underlätta för Skatteverkets ärendehandläggning.

EU:s stöd till demokratiska krafter i Vitryssland

Anf. 106 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Min fråga går till utrikesminister Margot Wallström.

Vitryssland visar fortfarande allvarliga brister avseende rättsstatens principer, vallagstiftning, valgenomförande, yttrandefrihet, pressfrihet, mötesfrihet och föreningsfrihet.

Situationen för fängslade hbtq-personer är fortfarande väldigt oroande. Vitryssland är det enda landet i Europa som fortfarande tillämpar dödsstraff. Man kan säga att det är den sista kvarvarande diktaturen i Europa.

Hur ska EU fortsatt påverka och understödja demokratiutvecklingen i Vitryssland via samarbetet i det östliga partnerskapet?

Anf. 107 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Vitryssland har bjudits in att delta i det östra partnerskapets toppmöte, precis som andra partnerländer och medlemsländerna i EU. Vem som ska delta därifrån avgörs på nationell nivå. Men vi ser detta som ett sätt att hålla upp trycket på Vitryssland. Vi driver i EU att de konkreta steg som Vitryssland tar för att respektera grundläggande mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen blir avgörande också för utformningen av EU:s stöd, kontakter och politik framöver gentemot Vitryssland. Det är väldigt mycket som är oroande där.

Det har gjorts vissa framsteg. Samtidigt har det skett frihetsberövanden av demonstranter, oppositionella och så vidare.

Vi menar att EU måste hålla trycket uppe, och vi behöver dialogen för att fortsätta att sätta press på Vitryssland.

Anf. 108 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Tack, utrikesministern!

När vi ännu är inne på det östliga partnerskapet, hur avser Sverige som EU-land att fortsatt stärka det östliga partnerskapet, såväl bilateralt som multilateralt?

Anf. 109 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Jag kom tillbaka i går från Georgien dit jag reste tillsammans med min polska kollega för att inför toppmötet, som ska handla om det östliga partnerskapet, påpeka hur viktigt det är att vi fortsätter att engagera oss i dessa länder. Vi ska uppmuntra till reformansträngningar som rör till exempel bekämpande av korruption. Vi ska se till att försvara en demokratisk utveckling i dessa länder. Det kommer att tjäna oss också, och det bidrar till en större säkerhet för Europas alla länder liksom till en välkommen utveckling i öst-p-länderna.

Regeringens åtgärder mot sexuella trakasserier

Anf. 110 OLOF LAVESSON (M):

Fru talman! Jag ber om ursäkt om det här blir en viss upprepning. Men vi är många som har läst om och förfärats av de hashtaggar som förekommer i debatten, metoo, tystnadtagning och visjungerut.

Låt mig börja med att vara tydlig med att detta inte är ett problem som är isolerat till kulturområdet. Det rör hela samhället och alla sektorer, men det har kanske varit synligast på kulturområdet under den senaste tiden.

Det har gått en chockvåg genom samhället, och vi är nog många som är chockade över omfattningen. Men jag förstår samtidigt inte att så många är förvånade. Vi visste om det tidigare.

År 2010 hade kulturutskottet en stor utfrågning om detta. Då var det *Dagens Ekos* enkät som låg bakom den. Man lovade från alla håll bot, bättring, handlingsplaner och att detta inte skulle igen. Nu skriver vi 2017.

Kultur- och demokratiministern har redogjort för sina samtal, men jag önskar ändå höra: Vad konkret avser regeringen att göra för att vi inte ska stå här igen om ytterligare sju år?

Anf. 111 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Fru talman! Tack, kulturutskottets ordförande Olof Lavesson, för att ni betonar detta och för ert engagemang som känns genuint och som ger oss möjlighet att skapa en förändring och faktiskt göra skillnad den här gången, så att vi inte står här och pratar om detta om ytterligare ett eller fem år!

Det är precis som Lavesson säger. Redan 2010 inleddes ett än mer intensivt arbete på våra institutioner. Operans ordförande och vd har beskrivit för mig att man har allt, alla riktlinjer och alla rutiner på plats. Men man konstaterar nu med besvikelse att det inte räcker. Det räcker inte med att ha vackra ord på papper. Vi måste också ta oss an det svåra arbete som handlar om att förändra våra sätt att vara mot varandra, att förändra kulturen och att förändra maktordningar, och det tar tid.

Det kommer att krävas ett stort engagemang från oss alla här om vi vill förändra detta. Precis som Lavesson säger förekommer det inte bara på institutioner utan i samhället i stort.

Anf. 112 OLOF LAVESSON (M):

Fru talman! Vi kommer att ta ett antal initiativ. Vi har redan beslutat att kalla till oss representanter från arbetsgivare, arbetstagarorganisationer

och företrädare för de statliga institutionerna. Vi diskuterar också att upprepa det stora seminarium som vi hade 2010 för att se vad som har hänt sedan dess.

Samtidigt måste man konstatera att när det förekommer trakasserier, övergrepp och rena våldtäkter är det inte ett ordningsproblem utan ett lagbrott. Därför kommer det också att krävas fler insatser.

Kan kulturministern säga någonting om diskussionerna i regeringen när det gäller dessa lagöverträdelser?

Anf. 113 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Jag hörde inte det sista ordet, men det pågår en rad diskussioner i regeringen för att säkerställa att man upprätthåller våra lagar och att brott polisanmäls. Det är alltid A och O.

Men för att brotten ska polisanmälas krävs att det finns en kultur och en arbetsmiljö där man vågar tala om det som inte är ens egen skam utan som är skammen hos dem som utsätter en för brotten.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 9 (forts. från § 7) Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalslutande Sadc-staterna, å andra sidan (forts. UU6)

Anf. 114 JOHAN NISSINEN (SD):

Fru talman! Vi ska i dag debattera utrikesutskottets betänkande som handlar om ett ekonomiskt samarbetsavtal mellan EU och Sadc-länderna, vilka utgörs av sju sydafrikanska länder. Avtalets målsättning är att på sikt utrota fattigdom genom ett handelspartnerskap som är förenligt med målet om hållbar utveckling och Cotonouavtalet.

Sverigedemokraterna har en positiv syn på handel med varor och tjänster. Handeln minskar protektionism, förmedlar kontakter och kompetens mellan länder och världsdelar och är en stor bidragande faktor till minskad fattigdom och ökat välstånd. Sverigedemokraterna är därför i grunden ett generellt frihandelsvänligt parti

Vi anser att Sverige såväl inom EU som i internationella samarbeten såsom WTO, World Trade Organization, ska verka för en öppen och fri handel och för att motverka protektionism.

Det är därför glädjande att det i Sveriges riksdag råder en stor enighet om att frihandel är positivt, då det minskar fattigdom och skapar välstånd för såväl fattiga som rika länder. Sverige har redan i dag handel med Sadc-länderna, Southern African Development Community, vilken utgör ca 0,3 procent av Sveriges totala handel.

Fru talman! Om man tittar närmare på handeln i Afrika rent generellt ser man att den mellan de afrikanska länderna står för enbart 16 procent av dess bnp, vilket kan jämföras med 70 procent för EU och 50 procent för Asien. Detta är ett problem som visar att internationell handel är liten för de afrikanska länderna. Om ett land har stora handelsvolymmer innebär det också välstånd. Stora handelsvolymmer skapar man i första hand genom

Prot. 2017/18:32
16 november

Frågestund

Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalslutande Sadc-staterna, å andra sidan

Prot. 2017/18:32
16 november

Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalslutande Sadc-staterna, å andra sidan

handel med grannländerna. I EU är den största handelspartnern i regel ett grannland, och det gäller också för globala värdekedjor.

Att handeln mellan de afrikanska länderna är liten beror i många fall på att de har haft krig med varandra eller att tullarna är höga. Tullarna ligger på i genomsnitt 8 procent, jämfört med 2,5 procent i övriga världen. Man kan också jämföra med EU och USA där man försöker ta bort tullar på 3,5 procent.

Den låga andelen handel och de höga tullarna försvårar givetvis för länderna att ta sig ur fattigdom. Sveriges ekonomiska samarbetsavtal är därför viktigt för dessa länder. De afrikanska länderna har själva insett att de behöver öka handeln med varandra. De har därför börjat ta fram ett nytt handelsavtal, det så kallade CFTA-avtalet, eller Continental Free Trade Area, vilket är oerhört positivt.

Fru talman! Jag är helt säker på att om Afrika får en friare marknad lik den i EU kommer kontinenten att blomstra och bli en stark ekonomisk motor i världen. Den bilden förstärktes när jag förra året var iväg med utrikesutskottet till Etiopien och Tanzania, vilka inte ingår i detta avtal men är goda exempel på att Sverige kan göra skillnad. Det var en lärorik och mycket intressant resa, särskilt då Afrika är en fantastisk kontinent och har en stor framtida potential.

Både Etiopien och Tanzania har växande ekonomier, och de strävar efter att en dag kunna klara sig utan bistånd. De vill samtidigt fortsätta ha goda relationer till Sverige och ser gärna att svenska investeringar och företag etablerar sig i länderna.

Vi fick flera gånger påpekat för oss att svenska företag och investeringar ger länderna större möjligheter att komma ur biståndsberoendet och att dessa har skapat goda relationer till Sverige.

Det var för mig väldigt glädjande att se deras ambitioner att kunna stå på egna ben – särskilt för mig som kommer från en företagare- och entreprenörsregion. Den kreativitet och entreprenörsanda som rådde var lovande och positiv för utvecklingen.

Sverige har tydligt lyckats skapa rätt förutsättningar och incitament för dessa länder. Jag hoppas därmed att vi genom detta avtal kan göra det samma med Sadc-länderna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Utökade möjligheter att behandla uppgifter i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

§ 10 Utökade möjligheter att behandla uppgifter i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Finansutskottets betänkande 2017/18:FiU13

Utökade möjligheter att behandla uppgifter i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (prop. 2016/17:219) föredrogs.

Anf. 115 OLLE FELTEN (SD):

Fru talman! Arbetet med finansiell stabilitet är viktigt för hela den svenska ekonomin, och det är därför bra att regeringen har lagt fram propositionen om utökade möjligheter att behandla uppgifter i databasen för

övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna. Databasen är en viktig källa till information för de myndigheter som har att hantera de olika delarna av arbetet med finansiell stabilitet i Sverige. Vi yrkar därför bifall till regeringens förslag.

I Sverige är arbetet med finansiell stabilitet uppdelat på tre olika myndigheter: Finansinspektionen, som har ett övergripande ansvar för arbetet med finansiell stabilitet, Riksbanken, som har ett eget ansvar för att betalningssystemet är stabilt och ett ansvar för penningpolitiken, och Riksgälden, som har ansvaret för resolution av banker i kris.

Samtliga dessa myndigheter måste följa finansmarknaderna noga för att kunna vara förberedda och riggade att hantera olika uppgifter när det behövs. Situationer som kräver åtgärder i detta sammanhang kan innebära allvarliga risker för stora ekonomiska störningar i hela samhället. Det är därför avgörande för arbetet med finansiell stabilitet att de har snabb tillgång till relevanta data.

SCB förvaltar den aktuella databasen, som används för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna och är nödvändig för att understödja arbetet med finansiell stabilitet. Den blir därmed en viktig förutsättning för det förebyggande arbete som är helt avgörande för att myndigheterna ska kunna agera snabbt och rätt i varje uppkommen situation.

Fru talman! I dag är det enbart Riksbanken och Finansinspektionen som har egen tillgång till databasen. Riksgälden, som har ansvaret för att planera och genomföra omhändertagandet av krisande banker, har däremot inte tillgång till databasen. Det är både ologiskt och dumt, eftersom Riksgäldens uppgift är mycket komplex och omfattande. Den ställer dessutom extremt stora krav på att åtgärderna vidtas både snabbt och rätt. För att det ska vara möjligt måste Riksgälden ha tillgång till information som finns i den aktuella databasen.

I dag måste Riksgälden gå via Finansinspektionen för att komma åt den, vilket skapar en onödig byråkrati och minskad effektivitet. Båda dessa brister är direkt negativa om man vill att myndigheternas arbete ska vara effektivt.

De uppgifter som Riksgälden har i detta sammanhang regleras genom ett EU-direktiv, det så kallade krishanteringsdirektivet, som har införlivats i en svensk lag om resolution. Det är en mycket omfattande uppgift som ligger i detta och som kan omfatta allt från att tvinga bort olönsamma delar av en bankverksamhet genom omstrukturering till att införliva en hel bank under statlig kontroll. Det kan även innebära att man tvingas sätta en bank i konkurs, sälja delar av den och i slutänden få till en bankverksamhet som fungerar självständigt och kan säljas till en ny ägare.

Databasen innehåller, som jag tidigare har varit inne på, viktiga data som är nödvändiga för att Riksgälden ska kunna planera och genomföra sitt resolutionsuppdrag. Vi menar att Riksgälden, som en av de tre centrala aktörerna i arbetet med finansiell stabilitet, liksom Finansinspektionen och Riksbanken, bör ha egen direktåtkomst till databasen för sitt planerings- och förberedelsearbete och för att kunna agera säkert, snabbt och effektivt i ett skarpt läge. Det är avgörande för att åtgärder i detta sammanhang ska kunna få avsedd effekt, och det är i sin tur viktigt för svensk ekonomi.

Fru talman! Vi ser det som en stor brist i ramverket för arbetet med finansiell stabilitet och riskhanteringen i den finansiella sektorn att våra myndigheter inte har tillgång till de verktyg de behöver för att lösa sina

Prot. 2017/18:32
16 november

-----
*Utökade möjligheter
att behandla uppgifter
i databasen för
övervakning av och
tillsyn över finans-
marknaderna*

uppgifter på bra sätt. Tillgång till relevanta data är en absolut grundförutsättning som vi måste förse myndigheterna med.

Vi anser därför att dagens beslut om utökade möjligheter att behandla data i databasen behöver kompletteras med en ny punkt i § 7, som ger Riksgälden egen tillgång till databasen, med samma villkor som Riksbanken och Finansinspektionen. Tillägget bör ha följande lydelse: ”Riksgälden ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen i sin verksamhet inom ramen för resolutionsuppdraget samt i sin verksamhet för framställning av statistik.”

Vi är mycket förvånade över att varken regeringskoalitionen eller allianspartierna tycks ha förstått detta problem. Myndigheterna ser det, och Riksgälden påtalade detta redan i ett remissvar 2013. Förhoppningsvis kan denna debatt få en positiv effekt så att problemet till slut blir löst.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 116 BJÖRN WIECHEL (S):

Fru talman! Ärendet handlar som sagt om den finansiella stabiliteten. Egentligen finns ingen större konflikt i frågan.

Propositionen har sin grund i att Riksbanken har inkommit med en skrivelse till regeringen. Riksbanken vill att den databas som kallas finansmarknadsdatabasen ska få utökade möjligheter att sambehandla uppgifter. Databasen förs i dag hos SCB, och den rymmer uppgifter om Riksbankens övervakning av och Finansinspektionens tillsyn över finansmarknaderna.

Riksbanken har gjort bedömningen att den skulle vilja kunna samla in fler slags uppgifter än vad som var tänkt från början. Motivet är att kunna göra bättre bedömningar av finansiella risker.

Vidgningen beskrivs i propositionen. Det handlar om uppgifter som rör Riksbankens eller Riksgäldskontorets ekonomiska förhållanden, uppgifter som är allmänt tillgängliga, exempelvis gällande räntor, växelkurser och branschtillhörighet, uppgifter från andra centralbanker, uppgifter om juridiska personers resultat- och balansräkningar med mera.

Utifrån den skrivelsen har regeringen berett det här ärendet. Ett förslag har skickats ut på remiss och fått smärre justeringar. Regeringen har också undersökt huruvida förslaget är förenligt med annan befintlig lagstiftning om exempelvis sekretess och med befogenheter att skapa statistik och funnit att så är fallet. Därpå har regeringen lagt fram en proposition och finansutskottet skrivit fram ett betänkande. Inga konstigheter!

SD:s reservation grundar sig på att en av remissinstanserna, Riksgälden, i sitt remissvar påpekat att de också gärna skulle vilja ta del av den vidgade databasen. Sverigedemokraterna vill att propositionen ska gå Riksgäldens önskan till mötes.

Jag yrkar avslag på SD:s reservation. Skälet till att regeringen inte tillmötesgår Riksgälden i den här propositionen är att sådant kräver ny hantering, ytterligare utredning och ytterligare beredning. Det här ärendet har helt enkelt inte berört den frågan. Det saknas därmed också underlag och beredning för att kunna ta ställning till den saken. I det fall att Riksgälden fortsättningsvis önskar en förändring är de välkomna att precis som Riksbanken inkomma med en skrivelse till regeringen där de för fram sitt ärende, varpå ställning får tas till saken.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 117 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en följdfråga till Björn Wiechel. Vi menar att det tillägg som vi har föreslagit är fullt förenligt med den hantering av propositioner som gäller för vårt arbete här i riksdagen. I enlighet med *Betänkandehandboken* kan vi komma med tilläggsförslag som berör ett aktuellt ärende. Detta är definitivt fallet här, eftersom Riksgälden också behöver denna information, vilket jag har redogjort för. Riksgälden har också som sagt redogjort för detta mycket föredömligt i sitt remissvar redan 2013, så det har funnits gott om tid att förbereda även den frågan.

Vad är det som ni anser gör att det inte går att hantera denna fråga nu? Om ni inte vill hantera den nu eller tycker att ni inte kan göra det, är ni då beredda att gå vidare och lyfta den här frågan? Det kan man ju faktiskt göra genom utskottet. Riksgälden kan naturligtvis också komma in med en formell begäran. Det finns alltså många möjligheter att lösa problemet. Frågan är om ni är beredda att göra det.

Anf. 118 BJÖRN WIECHEL (S) replik:

Fru talman! Jag tror inte att det i grunden finns någon oenighet om behovet av finansiell stabilitet eller några konflikter i den här frågan, utan det är så att ärendet har grundat sig på den skrivelse som Riksbanken har skickat in till regeringen. Det är det underlag och den grund som regeringen sedan har tagit ställning till, berett och landat i en slutsats om. För att göra ett annat ärende krävs en annan beredning. Det bästa vore om Riksgälden helt enkelt inkom med en skrivelse, precis som Riksbanken har gjort. Det finns ingenting som hindrar det, och det borde vara en ordning att förorda.

Anf. 119 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! Man kan naturligtvis se på ärendet på det viset. Men det skulle ha gått att hantera den frågan i det här ärendet. Man kan tycka att en politisk kraft som vill dra Sverige rätt skulle vara beredd att ta initiativ även i en sådan här fråga, som faktiskt har stor betydelse för den svenska ekonomiska utvecklingen. Jag tycker att det är lite synd att man backar och uppenbarligen inte heller är beredd att ta egna politiska initiativ här. Vi kommer sannolikt att försöka driva den här frågan vidare på ett eller annat sätt, så den kommer säkert tillbaka ändå.

Anf. 120 BJÖRN WIECHEL (S) replik:

Fru talman! Som det står i propositionstexten gör regeringen bedömningen att den typen av tillägg skulle kräva ytterligare beredning, och det finns inte utrymme för det i den här propositionen. Kan det tas ytterligare initiativ? Ja, absolut! Riksgälden är välkommen att lämna in en skrivelse, precis som Riksbanken har gjort.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 11 Stadgar för Riksbankens Jubileumsfond

Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU8
Stadgar för Riksbankens Jubileumsfond (redog. 2016/17:RJ2)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.26 på förslag av tredje vice talmannen att
ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

UU8 Sveriges samlade politik för internationell civil och militär kris- hantering

Punkt 2 (Samarbete med FN, EU och Nato)

1. utskottet
2. res. 5 (M, C, L, KD)
3. res. 6 (SD)

Förberedande votering:

113 för res. 5

43 för res. 6

133 avstod

60 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Helena Lindahl (C) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha
röstat nej.

Huvudvotering:

132 för utskottet

115 för res. 5

42 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 21 MP, 19 V

För res. 5: 70 M, 16 C, 15 L, 14 KD

Avstod: 40 SD, 2 -

Frånvarande: 21 S, 13 M, 6 SD, 4 MP, 6 C, 2 V,

4 L, 2 KD, 2 -

UU7 Sveriges sjöterritorium och maritima zoner

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU6 Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalslutande Sadc-staterna, å andra sidan

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

270 för utskottet

19 för res.

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 70 M, 40 SD, 21 MP, 16 C,
15 L, 14 KD, 2 -

För res.: 19 V

Frånvarande: 21 S, 13 M, 6 SD, 4 MP, 6 C, 2 V,
4 L, 2 KD, 2 -

FiU13 Utökade möjligheter att behandla uppgifter i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Riksgäldskontorets tillgång till databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

247 för utskottet

42 för res.

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 70 M, 21 MP, 16 C, 19 V, 15 L, 14 KD

För res.: 40 SD, 2 -

Frånvarande: 21 S, 13 M, 6 SD, 4 MP, 6 C, 2 V,
4 L, 2 KD, 2 -

UbU8 Stadgar för Riksbankens Jubileumsfond

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 13 Aktuell debatt om attacker mot rättsväsendet

Anf. 121 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Vi har sett ett antal avskryvda attacker mot samhällsviktiga funktioner i vårt samhälle. Tyvärr har vi sett att det har blivit alltmer hänsynslöst de senaste åren med angrepp och attacker mot polisstationer, fysiska byggnader, polisbilar, ambulanser, räddningstjänst och senast också mot polisers privata bostäder och familjeliv.

Därför har Liberalerna begärt en debatt för att uppmärksamma de avskryvda hot och det våld som svensk polis har varit utsatt för den senaste tiden.

När man följer den rättspolitiska debatten handlar det lätt om höjda straff och skärpta straff, om att fler ska sitta i fängelse och om att vi ska ha fler uniformerade poliser ute på stan. Men den här debatten, herr talman, handlar om människan bakom polisuniformen. Man blir väldigt tagen och berörd av alla de berättelser som enskilda poliser kommer ut med i medier och inför sina kolleger när de har blivit utsatta för dessa hot och detta våld. Det är trakasserier, förföljelser och otillbörlig påverkan där de kriminella alltmer vill tysta, skrämma och hota våra samhällsviktiga funktioner. Det kommer vi aldrig att acceptera. Den här debatten är till för att ge dem vårt stöd.

(Applåder)

Anf. 122 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Tack för initiativet till debatten! Min uppfattning är, herr talman, att det inte finns någon viktigare kriminalpolitisk uppgift än att knäcka den organiserade kriminaliteten.

Den har fått växa sig stark och etablerad i över 20 års tid. Vi har sett en tillväxt när det gäller så gott som alla brott som kopplas till den typen av kriminalitet: narkotikabrott, utpressning, misshandel, olaga hot, övergrepp i rättssak, våld och hot mot tjänsteman, skjutningar på öppen gata.

Den här typen av etablerad organiserad kriminalitet finns i hela Sverige, men särskilt allvarlig är förstås utvecklingen i de utsatta områdena. Det finns områden där det är de kriminella som bestämmer och där de kan angripa polis, ambulans och brandkår när dessa kommer för att hjälpa. Skjutningen i Västerås och sprängningen i Helsingborg kan vara ytterligare exempel på just det.

Det här är jag hjärtligt trött på. Svensk lag gäller överallt. Jag kommer aldrig att acceptera att det springer omkring individer i de här områdena och tror att de äger kvarteren. Om detta får fortsätta blir det nämligen systemhotande. Då kommer människor i allt högre utsträckning att dra sig för att anmäla brott, vittna om vad de har sett och medverka i rättsprocessen.

Det kan vi aldrig acceptera, för då är vi snart inte längre en rättsstat. Då har vi i stället släppt fram något slags anarki, där den starke kan ta för sig på den svages bekostnad.

Låt mig alltså bara säga på en gång: Svensk polis och svenskt rättsväsende ska ha den bemanning, den utrustning, de verktyg och de lagar som behövs för att en gång för alla rycka upp denna organiserade kriminalitet med rötterna. Vi måste sätta hårt mot hårt mot dessa kriminella gäng.

Därför, herr talman, rullar vi del för del ut ett åtgärdsprogram. Vi har redan skärpt straffen för de grova våldsbrotten – grovt olaga hot, grov misshandel, grov utpressning, grovt rån och de grövsta narkotikabrotten. Vi har gjort det lättare att gå på pengarna, att beslagta tillgångar som de kriminella tillgodogjort sig genom brott. Vi har gjort det möjligt att fälla en gängledare för de brott som hans gängmedlemmar har begått.

Nästa år kommer skärpta straff för grovt vapenbrott. Då blir det också häktningspresumtion och hemliga tvångsmedel för dem som misstänks för grovt vapenbrott. Om du går hemifrån med ett skarpladdat vapen riskerar du att inte få komma hem igen på två år, och du häktas i väntan på rättegång.

Regeringen satsar på kameraövervakning på de mest brottsutsatta platserna. Just nu sätts fler kameror upp än någonsin tidigare. Här i Stockholm är det i till exempel Husby, Rinkeby och Tensta samt alldeles nyligen i Ronna i Södertälje och Sevedsplan i Malmö. Det har tidigare varit omstritt att det skulle finnas kameror där, men nu finns de.

Regeringen kommer till våren att gå till riksdagen med ett lagförslag som ytterligare ökar möjligheterna till kameraövervakning på brottsutsatta platser. Regeringen kommer även att lägga fram förslag om att utveckla de hemliga tvångsmedlen. I eftermiddags tog jag emot en utredning där det föreslås en ny lag om hemlig dataavläsning. Det skulle ytterligare öka möjligheterna att klara upp grova brott. Vi måste hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen. Vi måste också hålla jämna steg med hur brottsligheten utvecklas när brottslingarna försöker komma undan de åtgärder vi vidtar.

Regeringen utvecklar polisens verktyg, men det hjälper inte om det inte finns tillräcklig bemanning. Det måste också finnas. Därför gör vi nu en stor expansion av polisorganisationen. I går hade jag förmånen att vid en ceremoni i Stadshuset välkomna ytterligare 133 poliser. Det var de som gick ut från Södertörns polishögskola som nu har tagit sin examen. Totalt i landet går 295 poliser ut i höst. Det är bra, men det räcker inte. Vi har därför fördubblat intagningen till polisutbildningen från tidigare år när de var 600–700 per år till i år över 1 300 som påbörjar polisutbildningen. Aldrig tidigare har så många påbörjat sin polisutbildning som just i år, 2017. Vi kommer att fortsätta med detta. Dessutom har två nya utbildningsorter startat – en i Malmö och en i Västsverige. Om några år, 2024, har antalet polisanställda ökat med 10 000.

Fler behöver utbildas, men fler poliser måste behållas. Jag har många gånger sagt att den tiden är förbi när man kunde räkna med att en utbildad polis skulle stanna kvar i polisverksamheten hela livet. Så fungerar det inte längre. De är attraktiva också för privata arbetsgivare på arbetsmarknaden på ett annat sätt än vad vi har varit vana vid tidigare. När den privata sektorn rycker i poliserna på det sättet måste vi bli en attraktivare arbetsgivare så att vi klarar av att behålla de poliser vi har.

Vi måste återrekrytera de poliser vi har tappat. Vi gjorde en återrekryteringskampanj nu i somras. Glädjande nog kan jag säga att uppemot 150 poliser kan vara på väg tillbaka in i verksamheten igen.

Låt mig allra sist säga följande. Att ge sig på blåjuspersional som rycker ut för att rädda liv är något av det värsta man kan göra. Det ska ge kännbara och långa fängelsestraff. Jag har därför bett riksåklagaren att se över lagstiftningen på denna punkt, och han kommer att återkomma till

mig i januari. Här gäller det att se till att med hjälp av straffrätten öka respekten för poliser och övrig ordningsmakt. Här handlar det ytterst, herr talman, om att värna rättsstaten.

(Applåder)

Anf. 123 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Rättsstaten lägger grunden för ett fungerande samhälle. Det är därför en attack på rättsstaten också är en attack på själva grundvalen i hela vårt samhälle, det vill säga vår gemensamma säkerhet och trygghet. Just nu befinner sig Sverige i en akut trygghetskris. Kriminella gäng flyttar fram sina positioner. Skottlossningen mot en polismans bostad i Västerås och attacken mot polishuset i Helsingborg är tyvärr bara de senaste exemplen på hur brottslighet och kriminella flyttar fram sina positioner. Det börjar nu komma till en mycket farlig gräns.

Jag menar att alla här inne har ett ansvar att se till att den farliga gränsen inte passeras. Sju av tio poliser anger att utsattheten för hot och våld har ökat under de senaste åren. Det här är illavarslande tecken. Det här handlar om kvinnor och män som sliter och arbetar för samhället, dag som natt, och som just nu utsätts för en mycket hård press från den organiserade brottsligheten.

Senast i dag kunde vi ta del av att fler än 800 poliser lämnar yrket bara i år. Samtidigt sjunker antalet poliser ned mot 19 000, trots politiska löften från regeringen om det motsatta. Så här kan det inte fortsätta, herr talman. De långsiktiga konsekvenserna av att poliser lämnar yrket eller inte kan göra sitt jobb är i grunden förödande för samhället. Resultatet kan då bli ett Sverige där den starke förtrycker den svage, där rättvisa är något som skipas godtyckligt, ett Sverige där kriminella inskränker hederliga människors frihet.

Vi moderater menar att det är dags att stärka rättsstaten Sverige – och göra det med full kraft. Det är därför vi vill göra den största satsningen på polisen samt på lag och ordning på över 20 år i Sverige. Det handlar om 10 000 fler polisanställda, skärpta straff och att ta kontroll över utsatta områden.

När rättsstaten attackeras menar vi att politisk prestige inte kan stå i vägen för de insatser som behövs. Då kan man inte låta Polismyndigheten ledas av en socialdemokrat i stället för att ledas av en polis. Då kan man inte säga att nu är inte läge att satsa på höjda polislöner eller att nu är inte läge att snabbt ta fram förslag för att förhindra attacker mot blåljuspersonal. Nu är tid för handling, alldeles oavsett vilket politiskt parti vi representerar i denna kammare.

Vi menar att Sverige just nu står inför ett vägval. Det är ingen naturlag som säger att just i Sverige ska det finnas 61 utsatta områden, 200 kriminella gäng, 5 000 livsstilskriminella och skjutningar i nivå med södra Italien. Det här är ett val som vi kan påverka. Nu är tiden att göra ordentliga satsningar, att inte säga nej till de förslag som är helt nödvändiga för att vända trygghetskrisen.

Min förhoppning är att den aktuella debatten ska göra det möjligt att ta fram fler förslag, där varenda krona som kan satsas på polisen ska tas fram, där vartenda lagstiftningsförslag som trycker tillbaka brottslighet ska komma fram och där vi menar allvar med att trycka tillbaka de kriminella gängerna. Det är en skam för Sverige att vi har tillåtit det att gå så pass långt

i många utsatta områden. Det är en skam att vi inte bättre har stått upp för vår blåljuspersonal. Låt den här aktuella debatten bli en möjlighet att lägga en del av den politiska prestige åt sidan och få fram verkningsfulla förslag för Sverige.
(Applåder)

Anf. 124 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Det finns bara ett parti i den här församlingen som under hela mandatperioden har satsat mer pengar på polisen än vad regeringen har gjort. Det är ett parti som har gjort satsningar på arbetsvillkor och förbättrade löner för poliser. Det är ett parti som under hela mandatperioden velat se fler utbildade poliser. Det är ett track record som gör att det partiet blir det mest trovärdiga partiet när det kommer till frågan om polisens grundläggande förutsättningar att klara av sitt samlade uppdrag. Det partiet, herr talman, är Sverigedemokraterna.

Sett till kriminalpolitikens utveckling under den här mandatperioden utgår i princip all politisk utveckling från att kopiera hela eller delar av de förslag som Sverigedemokraterna har förespråkat sedan dag ett.

Regeringen höjer straffet för grovt vapenbrott från ett till två års fängelse så att beväpnade gangstrar på stan kan sättas i häkte direkt. Gissa vilket parti som har förespråkat det under hela mandatperioden.

Moderaterna vill se ett nationellt tiggeriförbud och möjligheten att frånta IS-krigare medborgarskap. Senast i måndags ville de skärpa straffen för sexualbrott. Liberalerna gick ut i går och ville slopa den generella två-tredjedelsfrigivningen, och Alliansen vill slopa olika straffrabatter. Gissa vilket parti som har föreslagit allt det här under hela mandatperioden.

Herr talman! Sverigedemokraterna är Sveriges främsta kriminalpolitiska parti, och även om ni aldrig kommer att erkänna det visar ni med allt tätare mellanrum att Sverigedemokraterna har haft rätt.

Herr talman! Attackerna mot rättsväsendet är ämnet för den här debatten. En del partier här i riksdagen sitter nog fortfarande som frågetecken och undrar vad den här utvecklingen beror på. Öppna gränser, okontrollerad invandring och skattemedel som splittrar samhället skulle ju skapa ett harmoniskt, mångkulturellt samhälle – trodde ni. Sverigedemokraterna har även här varit det mest klarsynta partiet när det gäller vilka grundläggande förutsättningar som skapar motsättningar, utanförskap och explosiv segregation.

Under 2000-talet har Alliansen och de rödgröna turats om att ha ansvar för utvecklingen, och nu har ni fått precis som ni har velat. Samhället som det ser ut i dag beror inte på otur. Det har skapats med medvetna politiska beslut av både Alliansen och de rödgröna partierna.

Till att börja med har er invandringspolitik resulterat i extrema utanförskap, utanförskap som fungerar som skräckexempel för våra nordiska grannländer. Det är dessa utanförskap som utgör grunden för det växande föraktet mot samhället och dess företrädare genom våra myndigheter.

Polismyndigheten är kanske den myndighet som fått möta det tydligaste hatet och föraktet, som ni medvetet odlat fram i vårt land. Vi har sett hur polisstationer beskjutits och bombats som bestraffning för att polisen gör sitt jobb. Polismän hotas och utsätts för beväpnat våld i sitt uppdrag och i sina hem. Situationen har under den här mandatperioden, med Stefan Löfven som statsminister, blivit värre för varje år.

Prot. 2017/18:32

16 november

-----

*Aktuell debatt om
attacker mot rättsväsendet*

Antalet områden där kriminella aktörer flyttar fram sina positioner har ökat drastiskt, och det kan inte ha undgått någon att våldet inom och mellan kriminella nätverk har satt skräck i allt fler bostadsområden när skotten träffat oskyldiga människors fönster och mord skett utanför deras dörrar.

Herr talman! Ska vi verkligen låta dem som haft makten, möjligheten och det yttersta ansvaret för den här utvecklingen få fortsatt förtroende att styra vårt land en mandatperiod till? Jag kommer att göra allt som står i min makt för att så inte ska bli fallet, men jag vill ändå tacka Liberalerna för initiativet till den här debatten. Ju fler debatter vi har i det här ämnet, desto större möjlighet får väljarna att förstå att Liberalerna inte är svaret. Alliansen är inte svaret, och den rödgröna regeringen är definitivt inte svaret.

Svaret på hur vi bäst löser de problem som dessa partier har skapat söker till och med de själva med allt tätare mellanrum i Sverigedemokraternas politik. Om vi hade haft regeringsmakten i det här landet under den här mandatperioden hade inte något parti i den här församlingen tyckt att den här debatten varit nödvändig. Vår politik hade resulterat i fler poliser i stället för fler kriminella. Vi hade också sett till att grovt kriminella enklare skulle kunna lagföras och sättas i fängelse med hårdare restriktioner och under betydligt längre tid än något annat parti har förespråkat i den här församlingen.

Men Sverigedemokraterna har inte 50 procent av rösterna, och vi kommer sannolikt inte att få det efter nästa val heller. På sin höjd får vi kanske 49 procent, så vi kommer att behöva andra partier för att få igenom vår politik.

Därför ber jag er nu: Ring era respektive kanslier! Be dem att sätta igång kopiatorn, för i mitt nästa anförande kommer jag att presentera delar av en nödvändig kriminalpolitik som ni ännu inte hunnit kopiera.
(Applåder)

Anf. 125 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag vill passa på att tacka liberalen Roger Haddad för denna debatt, för den är viktig.

Jag vill också tacka alla de poliser som antingen nu eller framöver kommer att lyssna på eller läsa den här debatten. Jag vill tacka dem för det otroligt viktiga arbete de gör ute i vårt avlånga land. De är värda all respekt, allt stöd och all ära för det arbete de gör för att upprätthålla ordningen i vårt land, oberoende av var, i allt från villasamhället till miljöprogramsområdet.

Vi har en stor utmaning i Sverige i dag när det gäller utsatta områden och attacker mot rättsväsendet. Men denna situation har inte dykt upp på en dag eller just nu. Det är en situation som har varit känd ganska länge.

För mig blev det nog tydligast – eller jag vaknade till, ska jag ärligt säga – en morgon i Södertälje 2005, när jag var kommunalråd där, då vi fick läsa och höra om att en lokal alkoholinspektör, Mats Hansson, hade fått en bomb placerad på sin bil. Varför? Jo, han hade inte vikt ned sig inför den organiserade brottsligheten. Eller 2006, när tyvärr än så länge okända avfyra skott mot polishuset i Södertälje.

Det som vi gick igenom i Södertälje då innebar att vi så att säga låg i täten. Vi låg före resten av Sverige i den utvecklingen. Det var en fruktansvärd, bedrövlig, beklagansvärd ställning att gå i täten i en sådan utveckling med den organiserade brottsligheten.

Men tack vare ett bra arbete och stor improvisationsförmåga har vi också kommit någonstans i Södertälje. Och tack vare att vi nu, under denna mandatperiod, äntligen fått de lagar på plats som behövs för att bryta ned den organiserade brottsligheten och tack vare samarbete mellan myndigheter – sådant som man på den tiden var tvungen att improvisera mellan myndigheter och kommunen – har Södertälje lärt sig en hel del.

Därför väljer jag här och nu att tala en hel del om detta. Det handlar om förtroendet för myndigheter. Det är någonting som vi i Sverige har varit väldigt stolta över – att vi kan lita på våra myndigheter. Vi har en lång tradition ända sedan Axel Oxenstierna på 1600-talet av starka myndigheter. Men så är det inte längre automatiskt, för i dag är det inte så att man automatiskt tror på myndigheter eller litar på dem. Det är det vi måste bygga upp igen, och då gäller det att polisen och myndigheterna samarbetar.

Jag var i Södertälje för två veckor sedan och besökte lokalpolischefen Max Åkerwall tillsammans med min riksdagskollega från Malmö, Rasmus Ling. Vi frågade honom hur läget är nu. Ja, sa han, det är inte så att den organiserade brottsligheten har försvunnit. Men den är tillbakapressad. Många av gängledarna, de främsta kriminella, sitter inlåsta efter att ha fällts i domstol. Verksamheterna finns kvar, men kommunen och polisen har vunnit mark. Den stora satsningen Tore II har gett resultat.

Det är nog där, insåg jag när jag lyssnade på Rasmus Ling från Malmö, som Södertälje ligger före resten av Sverige i utvecklingen.

Vi frågade vad skillnaden är, vad det är som gör detta. Jo, något väldigt enkelt: ett mycket nära samarbete mellan polis och kommun, mellan de civila myndigheterna och polisen – och naturligtvis tillräckligt med resurser.

Justitieministern har ju precis förklarat och beskrivit de satsningar regeringen har gjort. De lägger grunden för framsteg. Det är detta det handlar om nu: att ta fasta på detta och se att det inte bara handlar om polisen. Det handlar om polisen och det civila samhället, som gemensamt ska bygga förtroendet, pressa tillbaka den organiserade brottsligheten och därigenom vinna denna strid.

(Applåder)

Anf. 126 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Den här debatten handlar om skrämmande händelser som drabbar människor och i förlängningen hotar vår gemensamma trygghet – själva grunden för vårt rättssamhälle.

Politiker har ett ansvar att se vad som händer i samhället. Men vår uppgift är inte bara att se det som händer utan även att agera snabbt och med tydlighet. Vi har också ett ansvar att hålla oss balanserade, att inte skylla allt som är fel på en viss grupp och, framför allt, att finna hållbara lösningar som skyddar människor.

De senaste åren har rapporterna duggat tätt om poliser och utryckningspersonal i tjänst som drabbats av stenkastning och sabotage mot fordon. Det, menar Centerpartiet, är fullständigt oacceptabelt.

Polisförbundet gjorde nyligen en medlemsundersökning som visar att sju av tio poliser upplever att utsattheten för hot och våld har ökat de senaste två åren. De upplever att det numera är en del av normalbilden att unga gemensamt går till angrepp mot polis. Våld, hot och stenkastning har normaliserats och blivit vardag.

De senaste månaderna har dessutom ett antal poliser och deras anhöriga utsatts för grova brott utanför sin tjänsteutövning. En anhörig till en polis utsattes för ett kidnappningsförsök. En polis med familj i Västerås blev beskjuten i bostaden mitt i natten, och ytterligare en polis i Örebro utsattes nyligen för stenkastning mot bostaden.

Händelser som dessa är angrepp inte bara mot personer – det är illa nog – utan mot själva rättsväsendet, som skapar hela grunden för vår trygghet och gör att vi sätter barn till världen, startar företag och vill gå till skolan och arbetet. Det är angrepp mot oss alla!

Det är många barns och ungas dröm att bli polis. Att arbeta med något som är själva grunden för samhällets stabilitet, för vår trygghet och för upprätthållandet av ordning ska inte innebära en rädsla för sin egen, sin partners eller sina barns trygghet. Man har rätt att känna sig trygg och ha det övriga samhällets stöd. Ingen som valt att gå in i yrket som polis eller ambulans- eller räddningstjänstpersonal ska oroas över att familjen kan komma att lida av det yrkesval man har gjort.

Det finns många engagerade medarbetare inom polisen, men fler och fler poliser tycker att arbetssituationen känns svår och funderar på att lämna yrket. Vi har hört att detta redan sker. Om man till detta lägger rädslan för hot mot sig själv som privatperson och mot familjen är det inte svårt att tänka sig hur diskussionen går hemma i en familj där någon har valt polisyrket.

Att bekämpa den organiserade brottsligheten är kanske den viktigaste rättspolitiska uppgift vi har just nu. Polisen har en central roll för att skapa trygghet och för att begränsa och lösa brott.

Herr talman! Det behövs ett nytt ledarskap för Sverige. Kraftiga resursförstärkningar till polisen är nödvändiga. Centerpartiet vill satsa nära 1 miljard kronor mer än regeringen på rättsväsendet för att skapa trygghet. Allra mest behövs medel för att kunna höja polisernas löner.

Det behövs ny lagstiftning med hårdare tag mot vapenbrott och grova våldsbrott, och våld mot tjänsteman måste tas på större allvar – detta för att få stopp på den brottslighet som vi ser vilja ta över Sverige.

De nya förslag som regeringen äntligen lagt fram för att skärpa straffen för vapenbrott är bra, men de räcker inte. Ett synnerligen grovt vapenbrott måste ge ett synnerligen grovt straff – som när tonåringar är ute och åker taxi med fem kalasjnikovar. Det är bra att regeringen höjer straffen för de andra vapenbrotten, men att låta den övre ribban för synnerligen grova brott ligga kvar räcker inte till.

Trots att tunga remissinstanser som Åklagarmyndigheten och Svea hovrätt lyfter fram vikten av att höja maxstraffen även för de synnerligen grova brotten väljer regeringen att inte röra detta, som Centerpartiet tillsammans med Alliansen vill ändra på.

Poliser ska inte behöva stå ut med att bli spottade i ansiktet eller få stenar kastade på sig. Det är exempel på kränkning inte bara av personer utan av hela rättssystemet.

Herr talman! Alliansen har genom ett tillkännagivande till regeringen drivit på för att polisers rätt till ersättning vid allvarlig kränkning ska utredas. Av svårbegripliga skäl röstade regeringspartierna mot det. Men nu, till slut, har regeringen sett vikten av att utreda detta. Det är bra, men senkommet. Det är alltid Alliansen som går före.

Herr talman! Poliser är tyvärr vana vid att utsättas för hotfulla eller våldsamma situationer i tjänsten, men vi kan aldrig acceptera att de utsätts för våld eller hot. Respektlösheten vi ser mot poliser är oroande för att den smittar av sig. Våld mot tjänsteman ska alltid leda till minst sex månaders fängelse. När man begår brott som stenkastning mot poliser eller räddningstjänst och angrepp mot andra väsentliga samhällsfunktioner måste det leda till skärpta straff.

Regeringen släpar benen efter sig medan Centerpartiet och Alliansen skjuter på. När de som ska skydda vår demokrati och vårt rättsväsen hotas, då hotas vi alla.

Vi har en regering och en justitieminister som bröstas upp sig och tycker att de har tagit tag i de utmaningar vi har. Men om inte Alliansen drivit på undrar vi hur mycket av det som egentligen hade hänt. Ökade möjligheter till kränkning ersättning till poliser, skarpare vapenlagar och ökat skydd för all slags blåljuspersonal är några frågor där Alliansen vill knuffa på medan regeringen släpar benen efter sig.

Regeringen har utvecklat ett beteende där de först i riksdagen säger nej till förslag från Centerpartiet och Alliansen för att sedan fiska upp dem på andra sidan vattnet och presentera dem som nyfångad fisk. Vi måste ge större rätt till kränkning ersättning och ge polisen ökade resurser att komma åt de fulaste fiskarna.

(Applåder)

Anf. 127 JENS HOLM (V):

Herr talman! Vi har under de senaste månaderna kunnat se flera väldigt brutala attacker mot poliser och annan blåljuspersonal. Det har handlat om stenkastning, uppskurna däck, bränder och annat sabotage, men också om rent våld, hot och skjutningar med vapen. Sprängningen av entrén till polishuset i Helsingborg har nämnts, liksom den fruktansvärda skjutningen mot polismannens och hans familjs hus i Västerås.

Detta är fullständigt oacceptabelt. Varje attack mot poliser och andra utövare av det som vi fattar beslut om här i kammaren är fullständigt oacceptabel och en för mycket.

Vi kan inte dalta med dem som utför dessa dåd. Gärningsmännen ska sökas upp, fångas in och dras inför rätta. I de fall gärningsmännen är minderåriga måste socialtjänst, skola och familjer omedelbart kopplas in. Grova kriminella ska punktbevakas. Vapenlagar ska skärpas, och jag är väldigt glad över att vi nu är överens om detta över partigränserna. Ekonomisk brottslighet måste prioriteras mer, för den föder annan brottslighet. Även knarkhandel måste prioriteras ännu mer.

Men vi måste också tala om det faktum att den stora majoriteten av de grovt kriminella i vårt land är män. Att synliggöra och ifrågasätta unkna könsroller och sexistiskt beteende är därför också en brottsförebyggande gärning.

Detta är exempel på akuta frågor som vi måste ta itu med omedelbart. Alla poliser, ambulansförare, brandmän och brandkvinnor är samhällets

hjältar. De är i frontlinjen och räddar liv. Det ska de kunna fortsätta att göra utan rädsla för att motarbetas på något tänkbart sätt.

Men det handlar också om de boende i områden där det stundtals har varit oroligt. Alla invånare i Sverige ska förstås kunna känna sig trygga. Därför är ett övergrepp mot en polis, en ambulansman eller en ambulanskvinnor också ett övergrepp mot dem som bor i området.

Det är därför vi i den budget som Vänsterpartiet är med och stöder återigen, vill jag understryka, satsar mer pengar på polisen. Polisen ska kunna få fler medarbetare, kunna lösa fler brott och överlag få bättre arbetsvillkor.

Det är också därför vi satsar mer på polisutbildningen så att vi ska få fler poliser, på Forensiskt centrum så att vi ska kunna klarlägga fler brott och på att stärka arbetsmiljön och karriärmöjligheterna för poliser.

Jag noterar att de borgerliga partierna också vill anslå ökade resurser till polisen. Det är bra att vi är överens om detta.

Men räcker det med mer resurser till polisen? Nej, minst lika viktigt är att bygga ett samhälle som hänger ihop, ett samhälle som är tryggt och stabilt. Här är jag inte riktigt lika säker på att vi har de borgerliga partierna med oss fullt ut.

I hela västvärlden har vi de senaste decennierna kunnat se kraftigt ökade klyftor. De rikaste har blivit allt rikare, och de fattigaste har blivit fattigare. Massarbetslösheten har bitit sig fast. Sverige är faktiskt det OECD-land där klyftorna har ökat snabbast.

Samtidigt har vi ett samhälle där offentlig sektor har blivit allt mindre. Vi har förhållandevis mindre resurser till skolor, sjukvård, äldreomsorg och ungdomsverksamheter i dag än tidigare. Vad tror ni händer i ett samhälle där de superrika drar ifrån och lever ett liv i lyxubblor medan stora grupper i samhället lämnas därhän? Jag tror att vi får ett samhälle med spänningar – spänningar mellan stad och land, mellan rika och fattiga, mellan olika bostadsområden och mellan olika ungdomsgäng. Vi får kort och gott ett samhälle som inte längre håller ihop. Detta är en utveckling som ärligt talat skrämmer mig.

Vi kan inte skapa ett samhälle som håller ihop genom att enbart ropa på fler poliser. Det räcker helt enkelt inte. Vi måste också ha förebyggande satsningar. Till exempel måste alla skolor vara lika bra. Om vi verkligen menar vad vi säger innebär det att vissa skolor med större behov måste kunna få mer resurser än andra skolor. Det innebär också att vissa bostadsområden måste rustas upp i grunden. Då måste vi se till att alla resurser hamnar just hos de bostadsområdena.

Det måste finnas meningsfulla aktiviteter för unga i vartenda kvarter. På sommaren ska unga kunna erbjudas sommarjobb. Det ska vara avgiftsfritt att vara med i kulturskolan. Unga ska kunna resa gratis i kollektivtrafiken. Idrott och kulturverksamhet ska vara öppna och inkluderande. Det ska finnas ungdomsgårdar och replokaler för alla unga som vill syssla med sådant.

Därför är jag glad och stolt över att mitt parti ger sitt stöd till en budget som kraftigt ökar investeringarna i de här verksamheterna. Det handlar om reformer och investeringar på 40 miljarder och årliga investeringar på 10 miljarder till kommuner och landsting.

Men det handlar också om att vi ska göra öronmärkta investeringar i polis och annan blåljuspersonal. Detta måste vi göra, för vi vill ha ett Sverige där alla har samma förutsättningar – ett Sverige som håller ihop.

Anf. 128 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Liberalerna har begärt denna särskilda debatt. Det är egentligen ingen ny fråga som vi nu hanterar. Det låter som om det är först nu som vi inser hur allvarlig situationen är. När jag stod här i juni 2015, då vi hade begärt en särskild debatt om de särskilt utsatta områdena, valde regeringen att representeras av statsrådet Ibrahim Baylan, som visserligen försökte medverka i debatten på ett konstruktivt sätt genom att tala om integrationsinsatser i skolan. Men själva problemet i de utsatta områdena kan vi nu, två och ett halvt år senare, konstatera är att den grova brottsligheten ökar. Hänsynslösheten i de grova brotten ökar, och antalet särskilt utsatta områden ökar.

Parallellt med detta har vi allt färre poliser i Sverige och allt färre poliser i yttre tjänst. Det är i dag färre poliser i Sverige än när Alliansen hade ansvaret 2010 och vid mätningen 2014. Varför är detta då viktigt? Statsrådet Johansson var själv inne på frågan om antalet poliser. Men låt mig beröra den delen.

Det är polisen som är vårt främsta medel för att upprätthålla lag och ordning, och den polisiära närvaron ska vara närmare medborgarna. Men vi har i stället kommit längre från medborgarna. Vi har indirekt eller direkt tillåtit kriminella personer att verka ostört i många av dessa områden.

Det här är inget nytt problem, men situationen har överskridit alla gränser. I augusti 2015 kastade man en handgranat mot en polisbuss i Tumba. Det som var ännu mer provocerande var att när domen kom i mars 2016 dömdes visserligen den 18-årige gärningsmannen för andra brott men inte för själva handgranatkastningen mot en buss där det satt fyra poliser. Det fanns 105 hål i polisbussen, som stod i ett gathörn och bevakade en plats i Stockholmsområdet. De fyra poliserna hade faktiskt kunnat dödas av denna splittherhandgranat.

Det är oerhört allvarligt att hela rättsväsendet inte ser tuffare på dessa incidenter. De som jobbar som poliser och är vårt yttersta skydd i det här samhället måste känna extra stöd.

Vi ser också att personer i de utsatta områdena inte vågar vittna. Personer vågar inte ställa upp och tipsa. Personer vågar inte berätta för skolan, och inte ens lärarna vågar berätta för polisen om de hör att någon har begått ett brott.

Denna tystnadskultur, denna kriminella utveckling och de påtryckningar som de kriminella använder är väldigt alarmerande och skadliga för vår demokrati.

Vi har nämnt Västerås. Jag själv bor i Västerås, där en polis blev utsatt i sin egen bostad, möjligen som ett sätt att få tyst på honom och skrämma honom på grund av att han är polis.

Jag läste en artikel av Åsa Wulff vid Skånepolisen. Hon berättar hur hon fick skyddad identitet och fick flytta till en annan kommun på grund av att hon jobbar som polis och på grund av att hon har stått upp mot buset och de kriminella. Det är anmärkningsvärt att hon sedan blev av med sin skyddade identitet. Det är oerhört allvarligt.

Prot. 2017/18:32

16 november

-----

*Aktuell debatt om
attacker mot rätts-
väsendet*

Regeringen talar om skärpta straff. Oavsett vad vi har föreslagit tidigare i höst och under våren har regeringen tyvärr sett det som en prestige-fråga, som kollegan Tomas Tobé sa. Har vi talat om Blåljusutredningen har vi fått nej. Har vi talat om kränkingsersättning har vi också fått nej. Vi i Alliansen har sannerligen varit konstruktiva i justitieutskottet, men varför ska vi acceptera ett nej när vi här plötsligt låter överens?

Om regeringen i god tid hade sett den här samhällsutvecklingen hade man kunnat ta egna initiativ och inte väntat i ett år på att tillsätta en blåljusutredning. Under hela 2016 pratade regeringen om att tillsätta en blåljusutredning. Den kom till slut, men vi tappar fart och mark. Vi kan inte fatta beslut om att skärpa straffet för våld och hot mot tjänstemän över en dag. Det ska utredas, remitteras och behandlas i vanlig ordning i Sveriges riksdag.

Vi har inte sett en enda åtgärd för att locka tillbaka de hundratals poliser som har slutat. Vi har inte sett någon satsning på tullen innevarande år eller förra året för att komma åt den illegala införseln av de vapen som används. Det finns inget förslag i vårändringspropositionen om att förstärka tullen. Vi lade fram ett förslag om 100 miljoner kronor, men vi fick inte stöd av regeringen. Först nästa år kommer det. Det är mycket som ska komma nästa år, men tyvärr är det för sent.

Anf. 129 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Vi debatterar i dag de allvarliga attacker som har riktats mot polisstationer och enskilda poliser och deras familjer. Det handlar om handgranater som har kastats mot fler polisstationer, om sprängningen mot polisstationen i Helsingborg och om attacken mot en polismans hem i Västerås. I somras blev en anhörig till en polischef utsatt för kidnappningsförsök. Detta är allvarliga attacker mot hela rättsväsendet och i förlängningen mot hela vårt demokratiska system.

Att detta är en kriminell taktik blir allt tydligare, och det måste mötas med kraftfulla åtgärder.

Herr talman! Några av de åtgärder som Kristdemokraterna och Alliansen har drivit att vi ska få till handlar om straffskärpningar. Det handlar om straffskärpningar när det gäller våld mot tjänsteman och grova vapenbrott. Här har Alliansen drivit på. Men det behövs mer. Det finns mer att göra för att stärka polisens ställning.

De poliser som utsätts för hot och våld ska självklart ha rätt till kränkingsersättning, för vi värderar deras arbete. Vi tar allvarligt på de hot som de utsätts för. Ingen yrkesgrupp, vågar jag påstå, behöver utstå så mycket som polisen. Det borde därför vara en självklarhet att de får kränkingsersättning.

För att kränkningar, hot och våld ska kunna dokumenteras behöver polisen få större möjlighet att utrustas med kroppskameror av den senaste tekniken. Det blir ett skydd både för de poliser som har kameror på sig och för de personer som möts av polis på gator och torg.

Poliser som sjukskrivs på grund av hot eller våld som de har utsatts för i tjänsten behöver få en sjukersättning som motsvarar 100 procent av lönen. För de poliser som väljer att arbeta i utsatta områden tycker vi att det bör finnas en större riskpremie. Det behöver också, som en polisman i Helsingborg var inne på, vara mer än en skylt vid ett skyddsobjekt. Ett skyddsobjekt kan inte bara karakteriseras av att det finns en skylt där det

står att det är ett skyddsobjekt. Det behövs ett mycket bättre skalskydd för många av polisstationerna i Sverige. Det behövs också bättre kameraövervakning i anslutning till landets polisstationer.

Roger Haddad var inne på det brev som Åsa Wulff skrev. Jag blev också väldigt berörd av det brevet och hennes berättelse om att det var svårt att få skyddad identitet och om att de skyddade personuppgifter som hon hade fått hade frångåtits henne. Det måste bli lättare för poliser att få skyddade personuppgifter. Uppgifterna ska inte ligga ute för alla och envar att samla ihop på internet. När hoten skärps måste lagstiftningen hänga med.

Den öppenhet som har präglat Sverige när det gäller enskilda människors privata uppgifter är en guldgruva för kriminella. Det behövs en översyn, framför allt för utsatta grupper, som polisen är. Flera av Alliansens ledamöter har varit inne på att sju av tio poliser anser att utsattheten har ökat bara under de senaste två åren. Vi har en aktuell debatt i dag, vilket jag välkomnar. Men frågan är om vi inte borde ha en ständig debatt i kammaren om poliskrisen.

Herr talman! Jag skulle vilja bredda debatten lite. Vi talar om attackerna mot rättsväsendet, men vi behöver också tala om attackerna mot andra vitala delar av statlig och kommunal verksamhet och om hur välfärdens kärnfunktioner är under attack.

Jag ska ge ett exempel: För knappt ett år sedan fick Mönsterås socialkontor flytta hela sin verksamhet. Ett beslut som de hade fattat uppskattades inte av en person. Den personen samlade ihop en grupp som vid detta kontor betedde sig så pass hotfullt att personalens säkerhet inte kunde garanteras. Väktare fick kallas in, men det hjälpte inte. Senare på dagen fick man organisera en flytt av de 20 anställda, som fick fortsätta att arbeta på hemlig ort.

Vi ser exempel på skolor som får stänga tillfälligt på grund av hot och våld. Till och med facket bedömer att det helt enkelt är för farligt för både elever och lärare att vistas i skolan.

Herr talman! Det tål att upprepas: Skolor i Sverige bedöms vara en så farlig arbetsmiljö att de stängs. Hur det ser ut på bibliotek på flera håll vet vi sedan länge. När en gräns är överträdd är det enkelt att ta nästa steg. Det är därför reaktionerna måste komma tidigt och snabbt.

Herr talman! För att bekämpa hot och våld som drabbar poliser behövs fler poliser. Därför är det med stigande frustration som jag läser Svenska Dagbladet i dag. Där avslöjas att antalet poliser som är i tjänst i dag, om man räknar bort tjänstlediga och föräldralediga, är nere i 18 361. Över 800 poliser har slutat i år.

Regeringen talar gärna vitt och brett om hur mycket de satsar på polisen. Vi hörde Morgan Johansson tala om det i talarstolen alldeles nyss också. Men alla ser vad som händer. Varenda månad skakas polisen av nya uppgifter. Det är fler människor som utsätts för brott. Det är poliser som slutar i förtid. Om dessa uppgifter stämmer – ingen av regeringens företrädare har svarat på detta – kan vi notera att man för tre år sedan sa: 19 000 eller 20 000 poliser spelar inte så stor roll.

Inser inte justitie- och inrikesministern att regeringens nonchalanta inställning till antalet poliser har förvärrat den poliskris som vi i dag ser? (Applåder)

Anf. 130 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):
Herr talman! Det är lätt att en diskussion som denna rör frågor just om antalet poliser. En sådan diskussion välkomnar jag.

När man tar diskussionen med allianspartierna om antalet poliser blir en av mina huvudfrågor: Varför utbildade ni så få poliser om ni ville ha fler poliser? År efter år under er regeringsperiod utbildade ni 600–700 poliser per år.

Ett vanligt år går mellan 400 och 500 poliser i pension. Ni talar om att 800 har slutat i år. Då glömmer ni att nämna att hälften av dem har gått i pension. Det ligger ungefär där. Det är 400–500 som går i pension varje år. Då kan man inte ha en utbildningstakt som ligger på 600–700 per år. Den marginalen är alldeles för liten. Den måste upp. Det är precis därför som vi nu har fördubblat intagningen till polisutbildningen. 1 300 har börjat sin polisutbildning i år.

Moderaterna säger att de vill göra den största satsningen på polisen på 20 år. Ja, men det gör vi redan. Vi går in med drygt 7 miljarder de kommande tre åren. Det är 2 miljarder redan från nästa år. Ni regerade i åtta år. Ni ökade polisanslagen med ungefär 5 miljarder, på åtta år. Samtidigt sänkte ni skatten med 140 miljarder. Det visar lite vilka prioriteringar som ni gjorde.

Roger Haddad säger att han inte har sett någon satsning på tullen. Läs budgeten! Där ser du en satsning på tullen. Men grundproblemet under era år var just att ni prioriterade annat. Så är det. När ni i Alliansen får välja mellan sänkt skatt och ökade anslag till polisen väljer ni alltid sänkt skatt. Problemet för er i Alliansen är och har varit att det är väldigt lätt för er att stå och prata i opposition men att ni aldrig levererar när ni väl hamnar i regeringsställning.

Ni klagar på oss och säger: Det går för sakta. Ni borde göra mer. Från Justitiedepartementet har vi hittills lagt fram 115 propositioner till denna kammare. Alla har gått igenom i riksdagen. Jag drog en del av dem tidigare när det gäller straffskärpningar, men det gäller också mycket annat.

Det vi nu satsar på handlar just om fler poliser, straffskärpningar riktade mot den organiserade kriminaliteten, ökad kameraövervakning och hemliga tvångsmedel. På det sättet, med den typen av åtgärder, är vi säkra på att det går att knäcka gängen. Det har man också visat. Jag tyckte att Mats Pertoft visade det väldigt tydligt när det gäller Södertälje. Det går att knäcka dessa gäng om man samlar sig kring en gemensam uppgift.

Men glöm inte att vi inte bara talar om polisen. Det måste vara bredare. Jag har jobbat med dessa frågor i nästan 20 år. Den yrkesgrupp jag träffar mest och har pratat med mest är just polisen. Bara hittills i höst har jag varit i Malmö, Göteborg, Helsingborg, Västernorrland och Södertälje. I går träffade jag polisen på Södermalm, på Medborgarplatsen. När man pratar med poliser på fältet säger de ofta två saker.

Det ena är: Ja, vi måste bli fler. Ja, vi måste få bättre verktyg.

Det andra är: Kom ihåg att det inte bara gäller oss. Det måste finnas en skola som fungerar i dessa områden. Det måste finnas en fritidsverksamhet som fungerar för de barn som är på väg att hamna i bekymmer. Det måste finnas en socialtjänst som kan ingripa och till exempel göra LVU-omhändertaganden eller andra öppna sociala insatser.

Detta måste man också orka med att finansiera med skattemedel. Då kan man inte i ena ändan hela tiden prioritera skattesänkningar samtidigt som man i andra ändan skär ned på denna typ av välfärdssatsningar.

Sedan måste det finnas eldsjälarna i Organisationssverige – i idrotten och i kulturen – som kan bidra på sitt sätt. Vi måste bekämpa både brotten och brottens orsaker.

(Applåder)

Anf. 131 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Vi har just nu ett läge i Sverige där rättsstaten utmanas. Vi har en poliskris, och vi har en justitieminister som deltar i debatten och vill försöka göra gällande att huvudproblemet är att Alliansen sänkte skatten.

Det är korrekt – Alliansen sänkte skatten, och vi tycker i grunden att det ska löna sig att arbeta. Men Alliansen såg också till att antalet poliser ökade till 20 000 stycken.

Nu talar justitieministern om att även regeringen vill satsa på polisen och att även regeringen vill att antalet poliser ska bli större. Men finns det någon i denna kammare som på allvar tror att vi ska kunna locka fler erfarna poliser att stanna kvar i yrket och att vi ska få rekordmånga att söka sig till polisyrket utan en riktad satsning på rejält höjda polislöner?

Jag undrar på allvar om justitieministern verkligen menar det. Hur ska vi kunna klara av denna stora uppgift om vi inte är beredda att satsa på höjda polislöner?

Jag tycker också att det är hög tid att fundera över straffskärpningar. Även här slår sig regeringen för bröstet och säger att den också vill skärpa straffen. Gott så – det är bra när vi kan vara överens och göra gemensam sak här i kammaren.

Men låt mig ge ytterligare ett exempel på någonting som vi måste göra: Vi behöver slopa dagens form av mängdrabatt. Det är inte rimligt att vi har livsstilskriminella som begår brott efter brott utan att vi dömer efter straffvärde. Detta är till och med en arbetsmiljöfråga för landets poliser, som upplever att det knappt är värt att arbeta med att utreda vissa av brotten, eftersom de knappt får något straffvärde.

Det hävdas att vi nu ska knäcka de kriminella gängerna, men hur ser verkligheten ut? Antalet utsatta områden ökar. Den organiserade brottsligheten får alltmer kontroll över allt fler områden.

Vi är beredda att ge allt stöd till alla förslag som skulle kunna trycka tillbaka detta. Låt mig ge några förslag:

- Inför en gängbestämmelse – ge de gängkriminella dubbla straff.
- Se till att få bort ledargestalterna från dessa områden, så att de inte varenda dag enkelt kan rekrytera unga människor rakt in i ett liv av kriminalitet.
- Ge polisen ordentliga befogenheter i områdena. Varför dröjer regeringen till exempel med förslag om att polisen ska kunna få sätta upp kameror i utsatta områden, och varför ger man inte polisen ordentliga möjligheter att använda sig av zonförbud?

Förslagen är många. Vi moderater kommer att vara kompromissvilliga, men huvudpoängen är att vi har en regering som pratar men inte agerar.

Jag menar att detta är en fråga som är så central för det svenska samhället att det inte duger att försöka stå och prata om att huvudproblemet är att vi har lite olika syn i den ekonomiska politiken.

Grunden är att vi behöver göra rekordstora satsningar på rättsväsendet, alldeles oavsett regering. Det är dags för justitieministern att börja ta eget ansvar för det som nu sker i Sverige. Vi har en poliskris. Vi har en trygghetskris. Nu är det dags att agera.

(Applåder)

Anf. 132 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Jag tror ändå att vi här i församlingen kan vara eniga om att det är den organiserade brottsligheten och de kriminella nätverken som utgör det största problemet när det gäller attacker mot rättssamhället.

Lösningen finns alltså i de förslag som bäst bryter ned kriminella nätverk och som straffar deras medlemmar så hårt att de inte ens törs gå mot röd gubbe om de väl släpps ut igen.

För detta har Sverigedemokraterna sedan länge lagt fram ganska omfattande lagförslag. Till att börja med kan jag åter presentera våra DIKO-lagar – DIKO står för deltagande i kriminell organisation.

Vi vill alltså kriminalisera själva deltagandet i en kriminell organisation, så att exempelvis ledande personer inom kriminella nätverk kan åtalas och fängslas även om de själva inte har gjort sig skyldiga till någon brottslig handling för sitt nätverk.

Inspirationen kommer från USA:s RICO-lagar, som i USA anses ha varit avgörande för att kunna bryta ned maffialiknande organisationer. Om åklagare vill inleda en förundersökning mot ett kriminellt nätverk ska de kunna ansöka om särskilda befogenheter om det är ett DIKO-fall.

Det handlar om att göra det enklare att använda sig av avlyssningsmetoder för att kunna samla bevis för brott. Det gäller också att lätta på reglerna för hur bevisen får användas som underlag för åtal.

Vid sidan av bristen på kriminalisering av organiserad brottslighet är det nämligen just bevisen för brott som är ett problem. Därför vill Sverigedemokraterna också bland annat införa ett kronvitnesssystem, som gör att polisen får handlingsutrymme för att få kriminella att vittna mot andra kriminella.

Ingen polis kommer någonsin att kunna sitta på lika mycket information om de kriminella som de kriminella själva gör. Om vi öppnar möjligheten för rättsväsendet att börja få in uppgifter från kriminella på detta sätt får vi ovärderlig information i kampen mot de kriminella nätverken.

Poliser runt om i landet vittnar om att kriminella nätverk under regeringens sabbatsår inom kriminalpolitiken har lyckats bygga upp ett våldskapital som skrämmer samtliga vittnen till tystnad.

För att lösa upp sådana problem har Sverigedemokraterna föreslagit att polisen enklare ska kunna använda sig av kameraövervakning, även i bostadsområden. Detta kan ha flera fördelar: En brottslig handling kan fastna på film, flyktvägar kan säkerställas och vittnen som befunnit sig i närheten kan identifieras.

Vittnen till brott som är kopplade till kriminella nätverk ska kunna erbjudas möjlighet att vittna anonymt. Vi vet att ett anonymt vittne inte har lika högt värde som ett vanligt vittne, men vi anser att ett anonymt vittne i de här fallen är bättre än inget vittne alls.

Vi måste givetvis också förena grova kriminella handlingar med ordentliga straff. Vi har i dag ett system där nästan alla livstidsdömda får sitt straff tidsbestämt. När de har fått sitt straff tidsbestämt avtjänar de i sann rödgrön anda bara två tredjedelar av sitt utdömda straff. Därefter blir de fria, alldeles oavsett hur farliga de anses vara av kriminalvården.

Kriminalvården kan till med ange att det finns en påtaglig risk för återfall i brott utan att samhället kan vidta några ytterligare åtgärder. Detta gör att farliga terrorister, våldtäktsmän och grovt kriminella gängmedlemmar släpps fria när det tidsbestämda straffet upphör.

Sverigedemokraterna har i en ny motion i år föreslagit att personer som blivit dömda till livstidsstraff eller för väldigt grova brott och som vid tiden för frisläppandet anses vara farliga för allmänheten ska kunna få sitt tidsbestämda straff förlängt genom förvar.

För oss är det inte bara viktigt att säkerställa att farliga individer inte får straffrabatter eller villkorlig frigivning – för oss är det också viktigt att det finns möjlighet att hålla dem kvar i fängelse om de är farliga för allmänheten.

(Applåder)

Anf. 133 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag tycker att denna debatt är för viktig för att slösas bort på att rada upp förslag om straff på straff.

Straffen är viktiga. Det är väldigt viktigt att polisen har de resurser man behöver för att slå till mot den organiserade brottsligheten och mot all brottslighet över huvud taget, för att säkerställa tryggheten och för att återerövra makten i utsatta områden.

Men det måste gå längre än så. För två veckor sedan var vi på utskottsresa i USA och besökte Chicago och andra utsatta områden. Jag frågade poliserna där vad som är det viktigaste för att förändra verkligheten i dessa områden. Vad är det viktigaste för att förhindra att de kriminella gängerna får nya medlemmar? Vad är det viktigaste för framtiden och för att bygga framtiden?

Jag förväntade mig någonting som handlade om straff, ökade resurser eller fler poliser, men svaret jag fick var: utbildning och skola. Flera gånger ställde jag frågan, och svaret var detsamma varje gång. Baltimore och Chicago var överens på den punkten: Det viktigaste är utbildning och skola. Det är nätverken – de sociala möjligheterna att bygga en framtid och ett liv.

Och det är detta vi måste göra samtidigt. Vi måste se till att polisen har resurser och möjligheter att slå ned. Det är därför regeringen gör den största satsningen på polisen i budgeten nu. Men vi måste samtidigt göra stora satsningar på utbildning i de utsatta områdena. Det är därför regeringen lägger fram förslag med speciellt riktade pengar till skolorna i de utsatta områdena. Detta måste ske gemensamt.

Jag frågade polisen i Södertälje, som betonade hur viktiga de extra resurserna har varit, vad det är speciellt som gör att de i Södertälje har lyckats med detta. Jo, något så enkelt som att områdespolischefen vid varje

kommunstyrelsesammanträde får 15 minuter att tala till de politiska företrädarna utan agenda. I den viktigaste politiska beslutsförsamling som kommunen har, där man fattar de viktiga besluten, har polischefen en inledande kvart vid varje möte för att ge sin bild av behoven. Socialtjänsten har medarbetare som sitter i polishuset. Man samarbetar hela vägen mellan det offentliga samhället – skola, socialtjänst och äldreomsorg – och polisen. Detta samarbete gör att förtroende byggs i området, för vi får aldrig vittnen att ställa upp, oberoende av vittnesskydd, om de inte litar på samhället.

Detta förtroende i samhället bygger också på att barnen känner att de har en bra skola, att de äldre känner att de har en bra äldreomsorg och att socialtjänsten upplever en trygghet. Vi har ett så stort förtroende för samhället i Sverige. Det måste vi bygga vidare på, både hos polisen och hos resten av samhället, för att vi ska kunna bygga ett tryggare Sverige.

Det är detta som det hela handlar om, och det är därför som regeringens budget ser ut som den gör. Vi satsar både på polisen och på skolan. Om vi fortsätter med det tror jag att vi kan lyckas i den här kampen, men den är inte lätt.

(Applåder)

Anf. 134 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag är glad att Liberalerna i dag lyfter fram en fråga som kan vara en av de viktigaste som vi har i Sverige nu. Om vi misslyckas skadar det grunderna för vårt samhälle så att det blir väldigt svårt att reparera dem. När poliser och deras anhöriga känner sig otrygga på grund av sitt yrkesval ger det ringar på vattnet som skapar otrygghet i hela landet.

Det är viktigt med skarpare straff för våld mot tjänsteman och grova våldsbrott, att poliser får större rätt till kränkingsersättning och att polisen får mer resurser som ger möjlighet att höja lönerna. Utbildning är inte det enda svaret på frågan om hur poliser ska förmås att stanna kvar på sin tjänst. Parterna ska givetvis bestämma lönerna, men när vi ser hur situationen eskalerar måste vi ge arbetsgivaren förutsättningar att göra det som behövs för att behålla personal och rekrytera de kvinnor och män som kanske redan har utbildat sig och har de bästa förutsättningarna för detta viktiga yrke.

Herr talman! Tystnadskulturen breder ut sig i de hårdast belastade områdena. Det gör att den organiserade brottsligheten i Sverige befäster sin ställning. Brottsligheten vill föra över tystnadskulturen till rättsväsendet genom att skrämja enskilda poliser till tystnad eller få dem att lämna yrket. Det får inte hända. Och det är det vi diskuterar nu, inte historiska budgetsatsningar eller alla Alliansens reformer för jobb, utbildning och företag.

För att stoppa den organiserade brottslighetens framfart vill Centerpartiet satsa mer på vittnesskydd, så att människor som har något att berätta vågar vittna och kriminella vågar lämna gängen bakom sig. Vi vill också att ansvar ska flyttas över från socialtjänsten till polisen, som då får ansvaret för både skydd och stöd till vittnen. Det är nödvändigt för att människor ska kunna lämna ett kriminellt liv bakom sig.

Viktigast för att råda bot på den grova brottsligheten och hoten och våldet mot polisen är att polisen och det övriga rättsväsendet är lokalt förankrat, och andra talare har varit inne på det.

Vi vet också att den grova organiserade brottsligheten kan stoppas med lokalt brottsförebyggande arbete genom att kommuner och dess politiker, fastighetsägare, polis och lokala företag jobbar tillsammans. Det är bland annat därför som vi i Centerpartiet satsar på lokalt brottsförebyggande arbete i vår budget. Vi vill ge möjlighet för kommuner att få ekonomisk hjälp med en trygghetsskapande stadsplanering, och här kommer jag in som bostadspolitisk talesperson. För detta har vi avsatt 70 miljoner kronor mer än regeringen på utgiftsområde 18.

Inte någonstans i Sverige ska kriminella kunna utnyttja en bristande planering av befintliga bostadsområden för att hindra polis, räddningstjänst eller sjukvårdspersonal från att hjälpa de boende. De ska inte kunna gömma sig och kasta sten eller på andra sätt skapa rädsla och oro.

Herr talman! Kameraövervakning är också något som man måste använda mer för att motverka tystnadskulturen. Att förenkla polisens möjlighet till kameraövervakning skulle vara ett stort steg för att få bevisning mot dem som begår brott mot poliser. Centerpartiet vill tillsammans med Alliansen få till ett tillkännagivande om hur polisen i större utsträckning än i dag ska få använda sig av kameraövervakning i områden där brottsligheten är som störst.

Herr talman! Återigen: Regeringen släpar benen efter sig och Alliansen knuffar på. Det är tydligt att det behövs ett nytt ledarskap för Sverige. (Applåder)

Anf. 135 JENS HOLM (V):

Herr talman! Det är flera saker som vi är överens om i den här debatten. Vi är helt överens om att den grova brottsligheten måste bekämpas mycket hårdare än nu. Vi är helt överens om att attackerna mot polis, blåljuspersonal och rättsväsendet är helt oacceptabla och måste få konsekvenser. Vi är också relativt överens om att polisen behöver få mer resurser, även om vi inte är helt överens om hur de ska finansieras.

Vi i Vänsterpartiet stöder en budget som de närmaste tre åren anslår drygt 7 miljarder mer, alltså nya pengar, till polisen. Då kommer fler att kunna anställas, vi kommer att kunna bygga ut polisutbildningen, vi kommer att kunna få fler poliser som förebygger och löser brott, bättre karriärmöjligheter för poliser och så vidare.

Det finns dock ett antal frågor som rör just polisens arbete där jag känner att vi kanske inte är helt överens. Jag har helt enkelt ett antal frågor efter att ha lyssnat på de borgerliga företrädarna.

Jag skulle kunna vända mig till Roger Haddad. Det är ni i Liberalerna som har begärt den här debatten. När jag hör dig, Roger, tala är det väldigt mycket tal om hårdare straff. Du är i dina anföranden också inne på ganska många detaljer som jag inte är helt säker på att vi politiker här i riksdagens kammare kan reglera.

Vad jag skulle vilja höra Liberalerna tala mer om är polisens roll i det förebyggande arbetet. Anser Liberalerna, som vi i Vänsterpartiet, att det ska finnas fler lokala poliser, kvarterspoliser kan vi kalla dem, som känner i princip alla ungdomar som hänger på torget, på ungdomsgården och utanför skolan vid namn – att man bygger förtroende och respekt för varandra? Jag tror inte att någon ungdom sedan går och skär upp bildäcken när man vet att poliserna här heter Maria, Tobias, Roger eller något annat. Hur ser Liberalerna på detta?

Hur ser de borgerliga partierna på möjligheten att utveckla det förebyggande samarbetet mellan polis och socialtjänst, mellan polis och skolor, mellan polis och ungdomsgårdar och föreningar? När jag hör de borgerliga partiernas företrädare tala låter det som att den grova brottsligheten, som är helt och hållet förkastlig, existerar i en bubbla för sig. Jag tror inte att det är så, Tomas Tobé. Om ett samhälle under decennier har rustats ned, om skolor förfaller, om man stänger ungdomsgårdar, bibliotek, replokaler och andra fritidsverksamheter, vad lämnar det då våra ungdomar till för öde?

Jag säger inte på något vis att de ska gå och skära upp däckerna på en polisbil, men jag är rädd för att ungdomar som inte har meningsfulla fritidsaktiviteter är en grogrund för just grov kriminalitet.

Jag skulle vilja höra Moderaterna tala mer om det förebyggande arbetet och om att vi behöver resurser för att bygga ett samhälle som ser alla medborgare – ett samhälle där vi omfördelar från Danderyd till norra Järva och ser till att alla skolor, även de i norra Botkyrka och Rosengård, är lika bra som de som finns i exempelvis Bromma i Stockholm.

Men det är borgerlighetens svaga punkt. Ni vill inte omfördela från rik till fattig. Ni vill inte höja skatter för att ha mer pengar att investera i välfärden och det förebyggande arbetet. Svara gärna på detta!

Anf. 136 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Jag uppskattar verkligen Jens Holms fråga. Liberalerna och jag personligen är de som har ställt mest frågor i Sveriges riksdag om just områdespoliser, alltså de gamla närpoliserna eller kvarterspoliserna.

Det är viktigt att komma tillbaka till antalet poliser och att det har minskat jämfört med 2010 och 2014. När vi tappar allt fler poliser finns inte förmågan att både ingripa mot den grova brottsligheten, som är i fokus i dag, och bedriva det viktiga brottsförebyggande arbetet.

Straff eller skola – det finns inga motsättningar. Vi satsar på skolan i vår budget men också på polisen. När jag besöker skolor, när jag besökte Coop i Fagersta häromdagen eller när jag besöker andra företrädare säger de att de behöver satsningar på skolan men också poliser som hinner besöka skolan, för det är där rekryteringen till narkotikaförsäljning och unga kriminella sker. Hittar vi inte kontaktytorna och kan skapa tillit och förtroende mellan polis och ungdomar får vi denna utveckling, precis som Jens Holm sa.

Herr talman! Polisen bekräftar att de inte klarar av sitt uppdrag när det gäller det viktiga brottsförebyggande arbetet. Det är därför Alliansen återkommande påminner regeringen om att Sverige under denna regering har fått färre poliser i landet och färre poliser i yttre tjänst och att polisen har kommit längre från medborgarna. Situationen är så allvarlig att svensk polis måste prioritera även bland grova brott, bland annat anmälda våldtäkter.

Herr talman! Justitieministern är lite ohederlig i denna debatt. Man kan faktiskt, som Alliansen, både sänka skatten och satsa på polisen. Polisens budget ökade ju vartenda år med alliansregeringen. År 2011, 2013 och 2014 utbildade vi fler poliser än 2015 när ni hade ansvaret. År 2012 utbildade vi fler poliser än 2016. Tappet, alltså de som slutade och lämnade polisyrket, var inte heller lika dramatiskt som det har varit sedan 2015. Dessa avhopp beror givetvis på olika saker. Därför är det viktigt att satsa på arbetsmiljö, högre löner och så vidare.

Till Miljöpartiet om straffen: Ja, angriper man en polisstation måste man få ett högre straff. Angriper man en polis i en bil och gör sig skyldig till våld mot tjänsteman måste vi höja minimistraffet till sex månaders fängelse. Är Miljöpartiet emot en sådan straffhöjning? Ge i så fall det beskedet!

Vi måste höja straffen för vapenbrott då det är synnerligen grova vapenbrott. Vi kan inte ha en ordning där fem automatkarbiner inte anses vara synnerligen grovt vapenbrott.

Liberalerna har även andra förslag. Vi vill skärpa lagen mot insmuggling av vapen. Jag nämnde tidigare förstärkning av tullen. Sedan i våras har vi också på bordet att vi vill underlätta för polisen att sätta upp kameror i brottsförebyggande syfte.

För att summera: Trovärdigheten i Socialdemokraternas polispolitik är lika med noll. Inför detta verksamhetsår ville ni bara lägga 100 miljoner på polisen. Varför kom ni inte på den här historiska satsningen redan i höstas?

(Applåder)

Anf. 137 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag skulle kunna fortsätta där Roger Haddad slutade. Han frågade: Varför kom ni inte på den här historiska satsningen i höstas? Jag frågar: Varför kom ni inte på den här historiska satsningen för tre år sedan, i stället för att, enligt Svenska Dagbladet, raljera om att det inte spelar någon roll om det är 19 000 eller 20 000 poliser? Jag frågade justitie- och inrikesministern om han inte tror att denna nonchalanta inställning faktiskt har påverkat och förvärrat poliskrisen. Jag förväntar mig ett svar.

Om man trampar en socialdemokrat på en öm tå i en debatt kommer det ett automatiskt svar i repliken: skattesänkningar. De kan alltid dra fram det kortet. De har lärt sig, kanske på sina utbildningar, att de alltid kan angripa skattesänkningar.

Problemen för Morgan Johansson är tre. För det första har de stora skattesänkningarna gjort att fler har kommit i arbete och att skatteintäkterna in till staten inte har minskat, utan vi har kunnat satsa mycket på polisen och andra områden.

För det andra har Morgan Johansson och Socialdemokraterna i stort sett accepterat varenda en av dessa skattesänkningar.

För det tredje har dessa skattesänkningar gett exempelvis en polisman ungefär en månadslön mer om året i rena pengar.

Vi är inte nöjda. Vi vill höja polislönerna ytterligare. Det är en av våra viktigaste satsningar för att öka polisyrkets attraktivitet och locka fler till utbildningarna. Vi vill se över arbetsvillkor och förbättra arbetsmiljö. Vi ser gärna att ob-ersättningen höjs, och vi vill ha fler poliser. Det är en viktig del i vår satsning på en ökad trygghet. Det är också en viktig del i det vi debatterar, nämligen hur man ska komma till rätta med attackerna på polisen. Det viktigaste svaret är: Det behövs fler poliser.

Polisen är inte svaret på alla problem, som Jens Holm var inne på. Givetvis är det viktigt med förebyggande arbete. Att det behövs områdespoliser för det förebyggande arbetet är något vi kristdemokrater ofta lyfter fram. Skolorna behöver veta att det finns en polisiär närvaro om det skulle hända något men också för att kunna fråga om råd och bolla olika saker i tuffa situationer så att lärarna känner sig trygga i sitt arbete.

Jag pratade med min gamla lärare så sent som i går, och han berättade hur viktigt det var att områdespolisen fanns i närheten av Trollehöjdskolan i Mullsjö. Men på grund av resursproblem kan polisen inte längre finnas i Mullsjö utan måste vara i andra prioriterade områden. Det är allvarligt. Vi behöver satsa stenhårt på det förebyggande arbetet för att stärka kopplingen till skolan och för att ett aktivt civilsamhälle ska kunna breda ut sig och känna trygghet.

Jag var i Vivalla för ett halvår sedan och träffade de som nattvandrare där. Många var mammor, och de kände en stor trygghet i att de hade ett direktnummer till den områdespolis som var ute just den kvällen.

En förutsättning för ett aktivt arbete i skola och civilsamhälle med sociala insatser för företagsetablering i utanförskapsområden är en polisiär närvaro som garanterar tryggheten.

Herr talman! Låt mig återgå till artikeln i Svenska Dagbladet. Regeringen är svaret skyldig. Tycker man att det inte spelar någon roll om Sverige har 19 000 eller 20 000 poliser, varför står man då i riksdagens kammar i dag och talar om att man gör en sådan historiskt stor satsning? Regeringen måste ta ansvar för den nonchalanta inställning man har haft och som faktiskt har förvärrat den poliskris vi nu ser.

(Applåder)

Anf. 138 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag ska börja med polislönerna, som Tomas Tobé tog upp. Det är klart att vi behöver ha höjda polislöner. Just nu sitter parterna – Polisförbundet och Polismyndigheten – och förhandlar om framtidens löner, för de kommande tre åren. Jag följer detta, och jag tror att det kommer att gå utmärkt.

Nu finns det ju pengar i kassan för polisen att fördela. Det kommer att bli en bra löneutveckling, betydligt bättre än vad den var under Alliansens regeringsår, för då gjorde man ingenting i den riktningen.

Vi gör detta till en fråga för parterna. Vi vill inte ha ett läge där det är riksdagen som ska sitta och besluta om lönerna. Om vi gör på det sättet – att vi börjar tala om polislönerna här och att det är riksdagen som ska besluta om dem – har vi snart sjuksköterskelönerna här också, och brandbefälslönerna och läkarlönerna och en massa andra löner som vi ska sitta och besluta om. Det funkar inte. Det är parterna som ska göra dessa avtal, och då gäller det att sätta av pengar till det.

Tomas Tobé och ett par av er andra var irriterade över att jag sa att ni sänkte skatten med 140 miljarder och bara satsade 5 miljarder på polisen. Det var mitt sätt att visa hur ni prioriterar. Min förmodan är att om ni fortsätter att göra sådana prioriteringar, om ni kommer tillbaka till regeringsmakten, skulle ni göra precis samma fördelning igen. Då skulle vi stå där med samma situation och samma låga utbildningstakt.

Andreas Carlson frågade: Varför satsade ni inte tidigare? Men vi var ju tvungna att först ta hand om era underskott – det budgetunderskott på 60 miljarder som vi fick ärva av er. Det är klart att man måste ordna upp statsfinanserna innan man kan göra stora satsningar, och det har vi gjort nu.

Det finns saker som ni aldrig klarar av. Ni klarar aldrig statsfinanserna, ni klarar aldrig jobben och ni klarar heller aldrig att starta någon ny polisutbildning. De nya polisutbildningar som har startats har vi ordnat, och nu startar vi ytterligare två i Malmö och Västsverige.
(Applåder)

Anf. 139 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Jag tror att det har blivit ganska tydligt för alla som har följt denna debatt att vi har en regering som försöker förminska de faktiska problemen i samhället – att vi har färre poliser och en mycket oroande utveckling av kriminaliteten – och som helst vill tala om andra politiska områden. Det gör jag gärna. Vi har en hel valrörelse framför oss där vi kan diskutera huruvida vi ska sänka skatterna på arbete eller satsa på bidrag.

Men här i dag har vi ansvar för att berätta vad som är vår väg för att säkerställa att vi får en rättsstat som fungerar i Sverige. Jag vill att alla ska känna sig trygga med vad Moderaterna kommer att prioritera. Vi kommer att prioritera svensk polis. Vi lägger nu fram förslag på de största satsningarna på över 20 år. Det handlar om 10 miljarder till svensk polis.

Vi kommer att göra en riktad lönesatsning, för det kommer att krävas, och givetvis kommer det att behöva förhandlas med arbetsmarknadens parter. Men höjda polislöner krävs om man menar allvar med 10 000 fler poliser.

Det andra löftet är att vi kommer att skärpa straffen för de kriminella i vårt samhälle. Vi måste säkerställa att de får högre straff och att vi får bort ett antal människor från de utsatta områdena över en längre tid.

Det tredje är att vi kommer att ta kontroll över de utsatta områdena. Vi kommer att ge polisen de befogenheter som krävs. Och ja, Jens Holm, det handlar såklart om satsningar på skola och om att skapa framtidstro, men svaret är inte höjd skatt även om det möjligen skulle glädja Vänsterpartiets riksdagsgrupp.

Jag tror att ett jobb och en närvarande rättsstat är början till bra framtidstro.

(Applåder)

Anf. 140 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Det är ett väldigt högt tonläge i debatten, inte minst från Liberalerna, som har initierat den.

Man talar aggressivt om att vi har för få poliser i dag. Nu är vi inne på andra halvåret 2017. Om man hade velat ha fler poliser i dag skulle man ha satsat pengar på det i budgeten hösten 2014. Om vi tittar tillbaka på vad som hände hösten 2014 ser vi att Liberalerna satsade 0 kronor mer än regeringen på att utbilda fler poliser i Sverige. Faktum är att hela Alliansen satsade 0 kronor mer på att utbilda fler poliser. Det är därför vi har det antal poliser som vi har i dag: Ni var överens med regeringen hösten 2014 om att vi inte skulle utbilda fler poliser.

Herr talman! I debatten hoppas jag att jag har lyckats belysa huvudproblemet och hur vi bäst kan möta problemen. Allt som de respektive partierna vill göra hinner vi av förklarliga skäl inte ta upp i denna debatt.

För oss är det viktiga och mest akuta att utöka den polisiära kapaciteten, skärpa straffen och göra det enklare för rättsväsendet att samla in tillräckliga bevis som kan leda till fler fällande domar. Därför kommer vi att fortsätta att driva på för utökade resurser till polis och rättsväsen.

Vi kommer att propagera för våra DIKO-lagar mot organiserad brottslighet, försöka införa ett kronvitnesssystem, göra det enklare för polisen att använda kameraövervakning, göra det möjligt att vittna anonymt och givetvis se till att riktigt farliga terrorister, våldtäktsmän och gängmedlemmar inte släpps fria om det finns en påtaglig risk för återfall i brott.

Jag tackar återigen för initiativet till denna debatt. Om jag kunde yrka bifall till något, herr talman, skulle det vara till allt som jag har sagt.
(Applåder)

Anf. 141 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att svara på några kommentarer.

Till ledamoten Roger Haddad: Jag kommer inte att göra dig den tjänsten att leva upp till fördomar kring Miljöpartiet. Vi vill satsa på en starkare polis. Vi står bakom regeringens budget, som vi har varit med och tagit fram, med starka satsningar på både polis och rättsväsen. Det är detta som behövs i dag i Sverige; vi behöver inte vara oense om den frågan.

Det handlar om att problemet är att detta har grundlagts mycket tidigare. I mitt första inlägg citerade jag händelser från 2005, året innan Alliansen tog över. Jag såg inte de satsningar på trygghet som vi hade behövt under de åtta åren. Nu arbetar vi för fullt för att få dem på plats, och det finns många lagar på plats.

Vi satsar på polisen och rättsväsendet, och detta ska kunna ge oss den trygghet som vi behöver. Vi tar ansvar för det, för att Sverige ska kunna bli tryggare. Låt oss göra det tillsammans. Jag tror att alla i denna sal vill se trygghet, och tryggheten är både en rejäl satsning på polisen och en rejäl satsning på skola och utbildning för att skapa ett tryggare Sverige, speciellt i de utsatta områdena. Det är detta som folket har valt oss för. Låt oss enas kring det!

(Applåder)

Anf. 142 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! I den debatt som förts i dag har vi till stora delar pratat förbi varandra, så som brukligt kan vara, men det har ändå blivit tydligt att regeringen släpar benen efter sig och att Centerpartiet och Alliansen knuffar på. Det är tydligt att det behövs ett nytt ledarskap för Sverige.

En sak som jag vill säga till Jens Holm är att det förebyggande arbetet handlar om att få fler i arbete, att skapa förutsättningar för företag och möjligheter för människor att välja skola åt sina barn och att vi får en fungerande bostadsmarknad som leder bort från utanförskap. Men nu talar vi inte om detta utan om attacker mot blåljuspersonal.

Det finns en annan bild i min mobiltelefon. EU-toppmötet i Göteborg inleds i helgen. Utanför stadshuset hemma i Kungsbacka stod ett tiotal piketbussar parkerade. Polisen som ska övervaka toppmötet övernattar på vårt stadshotell. Låt oss tacka dem för det de gör, för vi kan förvänta oss att det de kommer att behöva utstå under den här tiden är precis det som vi talar om. Låt oss hoppas och tro att det inte blir så illa som vi har befarat.

Polisen i Göteborg har varnat människor för att ens ta sig till arbetet under de här dagarna. Låt oss tacka polisen för den insats de gör där och i andra sammanhang runt om i vårt samhälle och i hela vårt land.

Jag vill tacka Liberalerna, som har tagit initiativ till denna debatt.
(Applåder)

Anf. 143 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vill också tacka Liberalerna, och i synnerhet Roger Haddad, för att ha tagit initiativ till denna viktiga debatt.

Denna debatt har tydliggjort en del saker. Den har tydliggjort att vi är överens om flera saker, nämligen att attackerna mot rättsväsendet och blåljuspersonal är helt oacceptabla och att det finns grovt kriminella gäng i vårt land som måste punktbevakas, sökas upp, fångas in och lagföras. Om detta råder det inga tvivel. Vi är också överens om att polisen behöver mer resurser för att kunna utföra detta viktiga jobb. Det har varit lite sifferbingo här fram och tillbaka. Men vi kan i alla fall enas om att vi behöver investera mycket mer i polisen.

Jag tycker också att det är glädjande att höra från till exempel Liberalerna och Kristdemokraterna att polisen måste vara en helt naturlig del av det förebyggande arbetet. Men jag skulle vilja höra det lite mer naturligt från er när ni talar, eftersom det blir mycket tal om hårdare straff och teknikaliteter fram och tillbaka.

Sedan finns den andra delen, och det är det generellt förebyggande arbetet. Jag tror inte att sådana här attacker sker i en bubbla, hur förfärliga de än är. Jag tror att de är en avspeglning av ett samhälle som har blivit hårdare, ett samhälle med ökade klyftor, ett samhälle där superrika drar iväg och där stora grupper i vårt land lämnas utanför. Då tycker inte jag att det är trovärdigt att sänka skatter för höginkomsttagare och storföretag, eftersom vi behöver varje krona för att investera i våra områden som så väl behöver en ny ungdomsgård, som behöver fler lärare i skolan och så vidare.

Jag tackar för den här debatten.

Anf. 144 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! De senaste månaderna har jag naturligtvis följt de dramatiska händelserna som drabbade en polisfamilj i Västerås, eftersom jag bor där. Jag besökte för några månader sedan Hallstahammar i min valkrets där polisstationen fick sin entré bortsprängd. Jag besökte för någon månad sedan också Helsingborg ett par dagar efter den fasansfulla attacken mot polisstationen, där hela entrén var bortsprängd, och det var stora skador hela vägen ned till garaget och upp till taket. Så kraftfull var den sprängladdningen, där de kriminella ville markera det hänsynslösa sätt som de jobbar på för att tysta och skrämma våra samhällsviktiga funktioner.

Vi begärde denna debatt för att påvisa att situationen är mycket bekymmersam. Därefter har det hänt saker i Stockholmsförorter, i Växjö, i Katrineholm med flera områden, och situationen är bekymmersam.

Ett viktigt budskap från Liberalerna är att stoppa polisavhoppen och locka tillbaka de hundratals poliser som har slutat. Man försöker nu se över arbetsmiljön för att behålla poliser. Men ingenting görs för att locka tillbaka de hundratals poliser som slutade på myndigheten under 2015, 2016 och 2017. Vi har i dag färre poliser och färre poliser i yttre tjänst. Det är

därför som vi inte klarar av att ens i de utsatta områdena möta upp med polisiär närvaro. Det är därför som man kan leva hyfsat som kriminell utan ingrepp från rättsväsendet. Det är det som oroar människor, och det är det som borde oroa oss i riksdagen. Vi kommer att skärpa straffen, och vi kommer att satsa mer på polisen. Men regeringen har inte gjort det under de senaste tre åren; det är budskapet. Det är konsekvensen av den politik som vi ser i dag.
(Applåder)

Anf. 145 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag hade i mitt avslutningsanförande tänkt tacka Liberalerna för initiativet till denna debatt, jag hade tänkt återupprepa några av de förträffliga förslag som vi kristdemokrater har och jag hade tänkt säga hur laddad Alliansen är att ta över regeringsmakten för att ställa en hel del till rätta av det som den här regeringen sent har vaknat upp och insett behöver göras. Men jag kommer inte att göra det, utan jag kommer att hänga kvar vid en fråga som jag faktiskt har berört två gånger tidigare i den här debatten. Den föranleds av den artikel som jag har visat tre gånger i kammaren i kväll. Det handlar om sådant som den dåvarande inrikesministern påstås ha sagt till landets ledande polischefer, till exempel: 19 000 eller 20 000 poliser spelar ingen roll.

Jag har ställt frågan till Morgan Johansson om inte denna nonchalanta inställning har förvärrat den poliskris som vi nu ser. Jag är nämligen helt övertygad om att 1 000 områdespoliser hade kunnat göra enormt mycket arbete för att förebygga brott, för att avlasta, hjälpa och stötta andra goda aktörer och krafter i samhället som kan arbeta förebyggande. De hade behövts för att se till att vi inte hade hamnat i den situation som vi nu befinner oss i med attacker mot vitala samhällsfunktioner, mot poliser, mot polisfamiljers hem och mot polisstationer.

Herr talman! Jag återupprepar därför min fråga: Har inte denna nonchalanta inställning haft en påverkan och förvärrat den poliskris som vi nu ser?

Justitieministern har två minuter på sig för att svara på denna ganska enkla fråga, och jag förväntar mig att han gör det.
(Applåder)

Anf. 146 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Regeringen har inte någon nonchalant inställning när det gäller antalet poliser. Den som är nonchalant är den som utbildar 600–700 poliser per år när det samtidigt är 400–500 som går i pension. Då är man nonchalant. Det var precis det som den borgerliga regeringen gjorde. Det är därför som vi nu lever med ett bekymmer och en polisbrist som vi måste göra någonting åt, eftersom det tar två och ett halvt år att utbilda nya poliser.

Herr talman! I går var jag på Södermalm och träffade poliser där, bland andra befälen på Medborgarplatsen. Jag träffade också Ted Eriksson, den polis som blev knivhuggen på Medborgarplatsen för ett par månader sedan. Han har nu kunnat återgå i tjänst. Men det kunde ha gått mycket illa för honom.

Ted och jag hade ett bra samtal, och han är ett exempel på alla de hän- givna poliser som gör ett storartat arbete varje dag för vår trygghet. Detta måste vi hela tiden ha i åtanke.

Denna regerings inställning är att dessa poliser ska ha de resurser, de verktyg och den bemanning som de behöver för att medverka till att kunna rycka upp den organiserade kriminaliteten med rötterna. Där är jag beredd att vidta alla de åtgärder som behövs för att uppnå just detta.

Påståendet att ingenting görs för att återrekrytera poliser är faktiskt inte sant. Jag berättade i mitt inledningsanförande att 150 poliser är på väg till- baka just till följd av en återrekryteringskampanj.

Vi måste vara beredda att sätta av tillräckligt med resurser, och vi byg- ger därför ut polisutbildningen. Det ska bli 10 000 fler anställda i polisor- ganisationen till 2024. Då gäller det också att man som regering faktiskt är beredd att prioritera detta och att inte prioritera annat.

Herr talman! Vi kan knäcka dessa gäng. Staten är alltid starkare än gängen. Men då kräver det att vi också är beredda att vidta de åtgärder som behövs.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

KOM(2017) 536 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1093/2010 om inrättande av en euro- peisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), förordning (EU) nr 1094/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), förordning (EU) nr 345/2013 om europeiska riskkapitalfonder, förordning (EU) nr 346/2013 om europeiska fonder för socialt företagande, förordning (EU) nr 600/2014 om marknader för finansiella instrument, förordning (EU) nr 2015/760 om europeiska långsiktiga investeringsfonder, för- ordning (EU) 2016/1011 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta inve- steringsfonders resultat, och förordning (EU) 2017/1129 om prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad

KOM(2017) 647 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1073/2009 om gemensamma regler för tillträde till den internationella marknaden för persontransporter med buss

KOM(2017) 660 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas

§ 15 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 november

2017/18:143 Ensamkommande som hunnit fylla 18 år under sin asylprocess

av *Johan Forssell* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:144 Beskattning av personaloptioner

av *Jörgen Warborn* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:145 Expertskatten

av *Jörgen Warborn* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:146 En djurskyddsproposition

av *Åsa Coenraads* (M)

till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:147 Utökad budgetgranskning

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:148 Snöröjning i Norrland

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:149 Lönsamheten i att utbilda sig till sjuksköterska

av *Helena Bouveng* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:150 Glyfosat

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2017/18:151 Effekterna av höjda skatter

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 november

2017/18:270 Utländsk finansiering av svenska moskéer

av *Markus Wiechel* (SD)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2017/18:271 Ökade kunskaper om dödfödda barn

av *Annika Eclund* (KD)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:272 Icke kraftproducerande dammar

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)

till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2017/18:273 FN:s möjligheter att förhindra ett nytt krig i Libanon

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:274 DNA-profiler från avlidna i spårregistret

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:275 Kreditkortsfakturor

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:276 EU:s beslut att försvåra biodiesel

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2017/18:277 Definitionen av synnerligen grovt vapenbrott

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:278 Stressrelaterade sjukdomar

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:279 Andelen klimatinsatser i biståndsbudgeten

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2017/18:280 De akuta problemen med järnvägen

av *Roland Utbult* (KD)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

Prot. 2017/18:32

16 november

-----

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 15 november

2017/18:212 Tidigt föräldrastöd

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:211 Samordningsnummer i Skatteverkets personregister

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:216 Åtgärder mot insmuggling av vapen via post

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:217 Läkemedelsgenomgångar för äldre

av *Sten Bergheden* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:218 Jämställdhet inom idrotten

av *Saila Quicklund* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:219 Stärkt sjöfart genom ökad samverkan

av *Johan Hultberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

- 2017/18:220 Det minskade intresset för sjöbefälsutbildningarna**
av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)
- 2017/18:222 Svenske medborgaren Gui Minhais frisläppande från Kina**
av *Robert Hannah* (L)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
- 2017/18:236 Arbetsmarknadsutbildningar**
av *Christian Holm Barenfeld* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
- 2017/18:223 Förmyndarskap i Saudiarabien**
av *Christina Örnebjär* (L)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
- 2017/18:224 Nationell strategi för att eliminera hepatit C**
av *Jenny Petersson* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)
- 2017/18:225 Internationella kriminella nätverk i Sverige**
av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
- 2017/18:226 Likvärdig undervisningstid för alla elever**
av *Anette Åkesson* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)
- 2017/18:227 Den ekonomiska politikens påverkan på Värmland**
av *Pål Jonson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
- 2017/18:229 Donation och transplantation av organ**
av *Barbro Westerholm* (L)
till socialminister Annika Strandhäll (S)
- 2017/18:228 Sär läkemedel**
av *Robert Hannah* (L)
till socialminister Annika Strandhäll (S)
- 2017/18:231 Sjöfartsforskning**
av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)
- 2017/18:232 Väntan på organdonation**
av *Karin Rågsjö* (V)
till socialminister Annika Strandhäll (S)
- 2017/18:234 Möjlighet till spårbyte efter gymnasielagen**
av *Johanna Jönsson* (C)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)
- 2017/18:238 Sveaskogs ansvar för underhållet av hamnen i Borghamn**
av *Staffan Danielsson* (C)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)
- 2017/18:235 Åtgärder mot gängkriminalitet**
av *Thomas Finnborg* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
- 2017/18:237 Handikappersättningen**
av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 17.48.

Prot. 2017/18:32
16 november

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.53,
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.26 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
§ 4 Anmälan om faktapromemoria	3
§ 5 Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering	3
Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU8	3
Anf. 1 KARIN ENSTRÖM (M)	3
Anf. 2 JEFF AHL (SD)	5
Anf. 3 KARIN ENSTRÖM (M) replik	7
Anf. 4 JEFF AHL (SD) replik	7
Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M) replik	8
Anf. 6 JEFF AHL (SD) replik	8
Anf. 7 KERSTIN LUNDGREN (C)	9
Anf. 8 JEFF AHL (SD) replik	10
Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	11
Anf. 10 JEFF AHL (SD) replik	11
Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	12
Anf. 12 ALLAN WIDMAN (L)	12
Anf. 13 SOFIA DAMM (KD)	14
Anf. 14 KENNETH G FORSLUND (S)	16
Anf. 15 ALLAN WIDMAN (L) replik	17
Anf. 16 KENNETH G FORSLUND (S) replik	17
Anf. 17 ALLAN WIDMAN (L) replik	18
Anf. 18 KENNETH G FORSLUND (S) replik	18
Anf. 19 JEFF AHL (SD) replik	19
Anf. 20 KENNETH G FORSLUND (S) replik	19
Anf. 21 JEFF AHL (SD) replik	20
Anf. 22 KENNETH G FORSLUND (S) replik	20
Anf. 23 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP)	21
Anf. 24 JEFF AHL (SD) replik	23
Anf. 25 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik	23
Anf. 26 JEFF AHL (SD) replik	24
Anf. 27 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik	24
Anf. 28 CARL SCHLYTER (MP)	25
(Beslut fattades under § 12.)	26
§ 6 Sveriges sjöterritorium och maritima zoner	26
Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU7	26
Anf. 29 ALLAN WIDMAN (L)	26
(Beslut fattades under § 12.)	27
§ 7 Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalsslutande Sadc-staterna, å andra sidan	27
Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU6	27
Anf. 30 YASMINE POSIO NILSSON (V)	27
Anf. 31 MARIA ANDERSSON WILLNER (S)	29
Anf. 32 GÖRAN PETTERSSON (M)	30

(forts. § 9).....	30	Prot. 2017/18:32
Ajournering	30	16 november
Återupptaget sammanträde	30	-----
§ 8 Frågestund	30	
Anf. 33 TREDJE VICE TALMANNEN	30	
<i>Ansvar för bostadsbyggandet</i>	30	
Anf. 34 MATS GREEN (M)	30	
Anf. 35 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	31	
Anf. 36 MATS GREEN (M)	31	
Anf. 37 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	31	
<i>Flyktningmottagandet och besparingarna inom personlig assistans</i>	32	
Anf. 38 CARINA STÅHL HERRSTEDT (SD).....	32	
Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32	
Anf. 40 CARINA STÅHL HERRSTEDT (SD).....	32	
Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	33	
<i>Regeringens inställning till omtvistade områden i Irak</i>	33	
Anf. 42 FREDRIK MALM (L)	33	
Anf. 43 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	33	
Anf. 44 FREDRIK MALM (L)	33	
Anf. 45 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	33	
<i>Skattefusk</i>	34	
Anf. 46 MARIA STRÖMKVIST (S)	34	
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	34	
Anf. 48 MARIA STRÖMKVIST (S)	34	
Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	34	
<i>Satsning på utemiljöer</i>	35	
Anf. 50 OLA JOHANSSON (C)	35	
Anf. 51 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	35	
Anf. 52 OLA JOHANSSON (C)	35	
Anf. 53 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	35	
<i>Sexuella trakasserier på statliga institutioner</i>	36	
Anf. 54 EMMA HULT (MP)	36	
Anf. 55 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	36	
Anf. 56 EMMA HULT (MP)	36	
Anf. 57 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	36	
<i>Korruption på Trafikverket</i>	37	
Anf. 58 ROBERT HALEF (KD).....	37	
Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	37	
Anf. 60 ROBERT HALEF (KD).....	37	
Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	37	
<i>Friskvårdsavdrag för ridning</i>	38	
Anf. 62 ÅSA COENRAADS (M)	38	

Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	38
Anf. 64 ÅSA COENRAADS (M).....	38
Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	38
<i>Nyanlända och undanträngningseffekter på bostadsköerna.....</i>	<i>39</i>
Anf. 66 ROGER HEDLUND (SD).....	39
Anf. 67 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	39
Anf. 68 ROGER HEDLUND (SD).....	39
Anf. 69 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	39
<i>Regeringens åtgärder med anledning av situationen i Kambodja.....</i>	<i>40</i>
Anf. 70 KERSTIN LUNDGREN (C).....	40
Anf. 71 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	40
Anf. 72 KERSTIN LUNDGREN (C).....	40
Anf. 73 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	40
<i>Artificiell intelligens.....</i>	<i>41</i>
Anf. 74 MATHIAS SUNDIN (L).....	41
Anf. 75 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	41
Anf. 76 MATHIAS SUNDIN (L).....	41
Anf. 77 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	41
<i>Tysthetskulturen inom scenkonsten.....</i>	<i>42</i>
Anf. 78 GUNILLA CARLSSON (S).....	42
Anf. 79 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUNKE (MP).....	42
Anf. 80 GUNILLA CARLSSON (S).....	42
Anf. 81 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUNKE (MP).....	42
<i>Förföljelser och våld i Burma.....</i>	<i>43</i>
Anf. 82 KARIN ENSTRÖM (M).....	43
Anf. 83 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	43
Anf. 84 KARIN ENSTRÖM (M).....	43
Anf. 85 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	44
<i>Finansieringen av Tullverket.....</i>	<i>44</i>
Anf. 86 OLLE FELTEN (SD).....	44
Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	44
Anf. 88 OLLE FELTEN (SD).....	44
Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	45
<i>Regeringens syn på konflikten mellan Iran och Saudiarabien.....</i>	<i>45</i>
Anf. 90 SOFIA DAMM (KD).....	45
Anf. 91 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	45
Anf. 92 SOFIA DAMM (KD).....	45
Anf. 93 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	46
<i>Genomförandet av fredsavtalet i Colombia.....</i>	<i>46</i>
Anf. 94 MARCO VENEGAS (MP).....	46
Anf. 95 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	46
Anf. 96 MARCO VENEGAS (MP).....	46
Anf. 97 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	47
<i>Strukturreformer i regeringens budget.....</i>	<i>47</i>

Anf. 98 INGELA NYLUND WATZ (S).....	47	Prot. 2017/18:32
Anf. 99 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	47	16 november
Anf. 100 INGELA NYLUND WATZ (S).....	47	-----
Anf. 101 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	48	
<i>Skatteflykt och skatteplanering</i>	48	
Anf. 102 ANETTE ÅKESSON (M).....	48	
Anf. 103 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	48	
Anf. 104 ANETTE ÅKESSON (M).....	48	
Anf. 105 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	49	
<i>EU:s stöd till demokratiska krafter i Vitryssland</i>	49	
Anf. 106 PYRY NIEMI (S).....	49	
Anf. 107 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	49	
Anf. 108 PYRY NIEMI (S).....	49	
Anf. 109 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	50	
<i>Regeringens åtgärder mot sexuella trakasserier</i>	50	
Anf. 110 OLOF LAVESSON (M).....	50	
Anf. 111 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	50	
Anf. 112 OLOF LAVESSON (M).....	50	
Anf. 113 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	51	
§ 9 (forts. från § 7) Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalslutande Sadc-staterna, å andra sidan (forts. UU6).....	51	
Anf. 114 JOHAN NISSINEN (SD).....	51	
(Beslut fattades under § 12.).....	52	
§ 10 Utökade möjligheter att behandla uppgifter i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.....	52	
Finansutskottets betänkande 2017/18:FiU13.....	52	
Anf. 115 OLLE FELTEN (SD).....	52	
Anf. 116 BJÖRN WIECHEL (S).....	54	
Anf. 117 OLLE FELTEN (SD) replik.....	55	
Anf. 118 BJÖRN WIECHEL (S) replik.....	55	
Anf. 119 OLLE FELTEN (SD) replik.....	55	
Anf. 120 BJÖRN WIECHEL (S) replik.....	55	
(Beslut fattades under § 12.).....	55	
§ 11 Stadgar för Riksbankens Jubileumsfond.....	56	
Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:Ubu8.....	56	
(Beslut fattades under § 12.).....	56	
Ajournering.....	56	
Återupptaget sammanträde.....	56	
§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	56	
UU8 Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering.....	56	

UU7 Sveriges sjöterritorium och maritima zoner	57
UU6 Ekonomiskt partnerskapsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och de avtalslutande Sadc-staterna, å andra sidan.....	57
FiU13 Utökade möjligheter att behandla uppgifter i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	57
UbU8 Stadgar för Riksbankens Jubileumsfond	57
§ 13 Aktuell debatt om attacker mot rättsväsendet.....	58
Anf. 121 ROGER HADDAD (L).....	58
Anf. 122 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	58
Anf. 123 TOMAS TOBÉ (M).....	60
Anf. 124 ADAM MARTTINEN (SD)	61
Anf. 125 MATS PERTOFT (MP).....	62
Anf. 126 OLA JOHANSSON (C).....	63
Anf. 127 JENS HOLM (V)	65
Anf. 128 ROGER HADDAD (L).....	67
Anf. 129 ANDREAS CARLSON (KD).....	68
Anf. 130 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	70
Anf. 131 TOMAS TOBÉ (M).....	71
Anf. 132 ADAM MARTTINEN (SD)	72
Anf. 133 MATS PERTOFT (MP).....	73
Anf. 134 OLA JOHANSSON (C).....	74
Anf. 135 JENS HOLM (V)	75
Anf. 136 ROGER HADDAD (L).....	76
Anf. 137 ANDREAS CARLSON (KD).....	77
Anf. 138 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	78
Anf. 139 TOMAS TOBÉ (M).....	79
Anf. 140 ADAM MARTTINEN (SD)	79
Anf. 141 MATS PERTOFT (MP).....	80
Anf. 142 OLA JOHANSSON (C).....	80
Anf. 143 JENS HOLM (V)	81
Anf. 144 ROGER HADDAD (L).....	81
Anf. 145 ANDREAS CARLSON (KD).....	82
Anf. 146 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	82
§ 14 Bordläggning.....	83
§ 15 Anmälan om interpellationer	84
§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar	84
§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor	85
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 17.48.	87